

A MENHELY ALAPÍTVÁNY
2021-ÉVI BESZÁMOLÓJA

IMPRESSZUM

A Menhely Alapítvány 2021. évi munkájáról szóló beszámolóban szereplő fotókat Aknai Zoltán, Bazsa Tibor Zsolt, Csanádi Gábor, Gombai Gellért, Horváth Gábor, Krajcsovics Balázs, Naszvadi Tibor, Primusz F. Péter, Primuszné Sára Réka, Sipos Tünde, Szenográdi Réka és sokan mások készítették.

Terv és tördelés: Primusz F. Péter; a szerzők megjelölésével feltüntetett versek és grafikák a Fedél Nélkül alkotói, valamint a #LookTalkAct művészeti gyűjteményben szereplő alkotók munkája. A előoldali borító Kovács Béla alkotása felhasználásával készült.

Beszámolóink nem jöhetett volna létre az önkéntesen végzett kreatív munkák nélkül - hálásan köszönjük!

Nonstop hívható Diszpécser Szolgálat: + 36 1 338 4186 / 1
Székhely: 1082 Budapest, Vajdahunyad utca 3.
Levelezési cím: 1082 Budapest, Baross utca 41. I/2.
E-mail: alapitvany@menhely.hu

Kuratórium: Baán Csaba, dr. Győri Péter, Tánczos Éva
Felügyelő Bizottság: Kemény Mária, Mózer Péter, Varga Csaba

Weboldal:
Menhely Alapítvány: menhely.hu
Menhely Alapítvány / Fedél Nélkül: fedelnelkul.hu

Közösségi oldalak: facebook.com/menhely.hu
instagram.com/menhelyalapitvany

Online adományozás: adjukossze.hu/adomanygyujtes/1031
Adószám: 19013213-1-42
Új bankszámlaszámunk : **Erste Bank 11600006-00000000-95302777**
Bírósági bejegyzés: Fővárosi Ítéltábla 01-01-0000966

*Adományozzon telefonon vagy SMS-sel: egy egység ára 500 Ft.
Kézirat lezárása: 2022. május 30.
Minden jog fenntartva. © Menhely Alapítvány, Budapest 2022.

TARTALOMJEGYZÉK

Köszöntő	2	Haza-találó - Elsőként Lakhatás Program	16
A Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium tevékenysége	4	Práter utcai Nappali Melegedő	18
Közép-Magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat	6	Incorpora - Munkavállalást Segítő Program	19
Krízisautó	8	Kürt utcai Nappali Centrum	20
Speciális utcai gondozó szolgálatok	9	„Úton” - Lakhatást Segítő Integrációs Program	22
Utcai gondozó szolgálatok	10	Kiemelt ügyintézés - „Pályamódosító” program	24
Erzsébetvárosi Utcai Gondozó Szolgálat		Személyes történeteink - A Menhely Alapítvány első 30 éve	25
Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat		Menhely Alapítvány Módszertan	26
Külső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálat		Világjárvány veszélyében lakástalanul - sajtóközlemény	27
Zuglói Utcai Gondozó Szolgálat		Nemzetközi együttműködések	28
Bécs-Budapest utcai gondozó szolgálat	12	„HomelessTalk” projekt	
Húsz év után - A Február Harmadika Országos Hajléktalan Adatfelvétel elemzése	13	„NoOneSleeps” projekt	
„Vajda 3” Menhely	14	Tegyünk érte! Kézikönyv egy befogadó társadalomért	30
Első befogadó szálláshely		LookTalkAct - Művészeti gyűjtemény a hajléktalanságról	31
Éjjeli menedékhely		Fedél Nélkül - Otthontalan Emberek Műhelye	32
Lábadozó, krízisrészleg		Rólunk? Tőlünk! - beszéljünk a hajléktalanságról	37
Hajléktalanok Otthona		2021 eseményei, támogatóink	38
Nappali melegedő		Önkénteseink munkája	41
Csomagmegőrző		Interjú a 2021-es Év Menhelyesével	42
Komplex foglalkozások a Vajdán		Év Önkéntese 2021.	43
Oikos Segítőház	15	Támogatóink, együttműködő partnereink	44

Fábián István: Akkor is repülhetsz

KEDVES OLVASÓ!

Ismét eltelt egy év, ismét jelentkezünk éves beszámolóinkkal.

2021 zaklatott év volt a Covid19 járvány viszatérő hullámaival, ami rányomta bélyegét egész éves működésünkre. Szolgáltatásaink jelentős része csak korlátozásokkal volt igénybe vehető, a rendszeres megbeszéléseink továbbra is az online térbe szorultak. Megtanultunk együtt élni a vírussal, mindig résen lenni, hogy minél kevesebbünknek kelljen megküzdeni vele. Voltak, akiket (egyelőre) szerencsésen elkerült a vírus, és voltak olyanok, akik többször is átesetek a fertőzésen. Sok mindent újra kellett gondolnunk a működésünkkel kapcsolatban, és talán a járványnak is köszönhető, hogy végül szervezetfejlesztésbe kezdtünk. A hosszú folyamat elején járunk, de bízunk benne, hogy a végén megújulva, még hatékonyabban tudunk majd dolgozni célunkért, hogy „Mindenkinek legyen otthona”.

A következő néhány évben reméljük, mi is megkapjuk azt a segítséget, amivel tovább tudunk fejlődni, hogy minél kevesebben, minél rövidebb ideig legyenek kénytelenek átélni, megélni, túlélni a hajléktalanság nem kevés kihívással terhelt élethelyzetét.

A Menhely Alapítvány elsőként hozott létre hajléktalan emberek számára egyéni esetkezelésen alapuló gondozási központot, nappali melegedőt, 24 órában működő Diszpécser Szolgálatot, ingyenes jogvédő szolgálatot, valamint az idős hajléktalan emberek számára tartós elhelyezést biztosító otthont. Alapítványunk a kiadója az ország első utcalapjának, a Fedél Nélkül újságnak. Különböző alternatív programokat valósítunk meg, hogy az álláskereső jó eséllyel induljanak el a munkaerő-piacon, és ha már van jövedelmük, akkor egy ma-

gasabb szintű lakhatást biztosíthassanak maguknak. 2011 óta a Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium keretében fővárosi támogatást közvetítünk a hajléktalanellátó szervezetek számára.

Tudjuk, hogy az elfogadáshoz, a toleranciához a megismerésen keresztül vezet az út, ezért fontosnak tartjuk, hogy a hajléktalan emberek sorsára, a velük végzett sokszínű szociális munkára minél szélesebb körben hívjuk fel a figyelmet. Társadalmi érzéketnyítő programjaink segítségével célunk a hajléktalanság árnyaltabb bemutatása.

2021-ben Diszpécser Szolgálatunk új irodába költözött, a Fővárosi Önkormányzat segítségével köszönhetően. Az új iroda a diszpécser mellett, a Krízisautó és a Zuglói Utcai Gondozó Szolgálat bázisa is egyben, és tárgyalótermében lehetőség van a különböző szakmai fórumok megtartására is. A szolgáltatások új helyre költözésével megkezdtük a Hajléktalan Gondozási Központ felújítását, mely ugyan lassan halad, de annál nagyobb örömmel fogjuk használni megújult helyiségeinket. A központban az Alapítvány „adminisztrációja” mellett az intézményekhez szorosan nem kapcsolható projektjeink kapnak helyet: az elsőként lakhatás program, a nemzetközi programok, és a Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium koordinációja.

2021-ben megjelent a Menhely Alapítvány első 30 évét áttekintő interjúkötetünk, Személyes történeteink címmel. Beszélünk benne szociális munkánkról, civil szervezeti működésről, elhivatottságról, múltunkról és céljainkról.

Novemberben a hajléktalan emberekért végzett több évtizedes munkájáért A Men-

hely Alapítvány munkatársa Dr. Gajdásy Árpád, és a Fedél Nélkül szerkesztője is Budapestért díjat kapott.

Az „Év Önkéntese” díjat Marosi Attila kapta, aki a pandémia miatt talált ránk és két éve az egyik leglelkesebb, legaktívabb önkéntesünk.

Az „Év Menhelyese” díjat Juhász Tánzos Rita kapta a munkatársak szavazatai alapján. Nem véletlenül, hiszen olyan energiával, és tenni akarással végzi munkáját, ami nemcsak magával ragadja, de fel is tölti a munkatársakat, és a segítetteket egyaránt.

Hálás köszönet illeti támogatóinkat, adományozóinkat, a velünk dolgozó önkénteseket, akik odaadó munkájukkal, a Menhely Alapítvány által képviselt ügyek mellett elkötelezettségükkel újra és újra megerősítik a civil társadalom segítőkészségébe vetett hitünket. Mi 2021-ben is azon dolgoztunk, hogy ismét néhány lépéssel közelebb kerüljünk alapítványunk alapvető céljához: Mindenkinek legyen otthona! – egy lakásban, egy településen, egy hazában.

Aknai Zoltán
Igazgató

**„Könnyebb szegénynek lenni, ha az ember nincsen egyedül.”
Márai Sándor**

A FŐVÁROSI HAJLÉKTALANÜGYI KONZORCIUM TEVÉKENYSÉGE

A Fővárosi Önkormányzattal együttműködésben 2011-ben jött létre a Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium, mely a Menhely Alapítvány és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület vezetésével fogja össze a fővárosi hajléktalanellátó szervezetek munkáját. A konzorcium célja, hogy a szervezetek összehangoltan végezzék tevékenységüket annak érdekében, hogy a közterületen élő hajléktalan emberek minél nagyobb számban vegyék igénybe a szállásokat és egyéb szolgáltatásokat, így minél kevesebb hajléktalan ember kényszerüljön utcán vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségekben élni. A Fővárosi Önkormányzat támogatásának köszönhetően a konzorciumot vezető (gesztor) szervezetek koordinálják a szervezetek együttműködését, és pénzügyi forrást is biztosítanak számukra. A konzorcium tagjai véleményezhetik, értékelhetik a gesztorok döntéseit, és javaslatokat tehetnek az ellátás továbbfejlesztésére.

A konzorcium tevékenységei:

I. Diszpécser Szolgálat működtetése

A Menhely Alapítvány minisztériumi kijelölés alapján látja el a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat feladatait, melynek működése részben a konzorcium pénzügyi forrásából biztosított. A Diszpécser Szolgálat 24 órában telefonos információs szolgálatot működtet, egyik legfontosabb feladata az utcán tartózkodó, krízishelyzetbe került hajléktalan emberek részére az azonnali segítségnyújtás megszervezése. Ezen túl gyűjti, és szerkesztett formában közli az ellátással kapcsolatos információkat, szervezi és koordinálja az utcai szolgálatok, krízisautók, speciális utcai szolgálatok működését, szakmai fórumokat szervez, valamint figyelemmel kíséri a konzorciumban résztvevő szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat. Beszámolónk 6. oldalán részletesen beszélünk e munkánkról.

II. Krízisautók, speciális utcai szolgálatok működtetése

A krízisautók és speciális utcai szolgálatok működésének célja, hogy napi 24 órában Budapest és Pest megye területén krízishelyzetbe kerülő fedél nélkül élőkhez olyan

képzett és tapasztalt szociális munkások jussanak el, akik képesek egyéni szükségletekre reagálni, adekvát szakmai segítséget nyújtani. A krízishelyzetek megoldásán túl a szolgáltatás közvetett célja csökkenteni a közterületen élők számát azzal, hogy a fedél nélkül élő embereket különféle szociális ellátásokhoz, és a számukra szükséges szociális intézmények igénybevételéhez segíti. A feladatot 2021-ben a két gesztor mellett 5 másik szervezet: a BMSZKI, a Keresztény Advent Közösség, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség, az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye, valamint a Magyar Vöröskereszt látta el. A Menhely Alapítvány Krízisautójának munkájáról részletesen beszámolónk 8. oldalán olvashat.

III. Első Befogadó Szálláshelyek működtetése

Az utcán élő emberek száma csökkenthető, ha a hajléktalanszállások olyan fedél nélkül élő emberek számára is elérhetővé válnak, akik korábban valamilyen oknál fogva nem vették igénybe azokat, illetve, ha a szállásokon lakók közül azok, akik tartós jövedelemmel rendelkeznek, el tudják hagyni az intézményeket. A konzorciumi együttműködés elsődleges célja ezért, hogy a hajléktalanellátó szervezetek úgy alakít-

sák ki szolgáltatásaikat, hogy azok minél több hajléktalan ember számára kínáljanak alternatívát az utcán élés helyett, illetve lehetőséget nyújtsanak az önálló, intézményektől független lakhatásra is.

A fentiek érdekében a Menhely Alapítvány koordinációja mellett 2021-ben 9 hajléktalanellátó szervezet működtetett ún. első befogadó férőhelyeket közterületen élő hajléktalan emberek számára. Miután a konzorcium szakmai munkájában nagyobb hangsúlyt kaptak az intézményes elhelyezéstől független, önálló lakhatást célzó megoldások, az első befogadó férőhelyek működtetésére az év második felében a korábbinál kisebb forrás jutott. Ezzel együtt is **az első félévben a napi 300-at, a második félévben a napi 250-et haladta meg a befogadó férőhelyeket igénybe vevők száma.**

A program keretében a szervezetek vállalták, hogy intézményeiket a tartósan utcán élők igényeihez alakítják, és speciális szolgáltatásokat nyújtanak számukra: nem szabnak feltételeket a bekerülést illetően, alkalmazkodnak az utcán élők különleges igényeihez (például lehetővé teszik a páros elhelyezést), és személyre szabott támogatásokat nyújtanak. A férőhelyekre utcai szolgálatok közvetítésével lehet bekerülni. A speciális igényekkel rendelkező (pl. kerekesszékes, pszichiátriai beteg, szenvedélybeteg, önel-

Menhely Alapítvánnyal szerződött, fővárosi támogatással működő krízisautók, speciális utcai gondozó szolgálatok 2021-22. (Konzorcium működésének XVII. és XVIII. szakasza)

Szervezet	Szolgáltatás típusa	Szerződött összeg
Magyar Evangéliumi Testvérközösség	Krízisautó és speciális utcai gondozó szolgálat	304 000
Keresztény Advent Közösség	Speciális utcai gondozó szolgálat	2 244 000
Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei	Speciális utcai gondozó szolgálat	3 306 000
Magyar Vöröskereszt	Speciális utcai gondozó szolgálat	2 382 000
Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye	Krízisautó	6 264 000
Menedékház Alapítvány	Speciális utcai gondozó szolgálat	360 000
Összesen:		14 860 000

látásra csak korlátozottan képes) ügyfelekre magasabb támogatási összeg fordítható, és elvárás a partnerszervezetekkel szemben, hogy ennek egy részét mindenképpen az ellátottak személyes szükségleteinek kielégítésére fordítsák.

IV. Lakhatási támogatás a hajléktalanság elhagyására

Azok számára, akik nem igénylik az intézményes ellátást, és képesek, vagy segítséggel képessé válhatnak az önálló lakhatásra, lakhatási támogatást nyújt a konzorcium, mely elsősorban albérletek díjára használható fel. A támogatásban olyan emberek részesülnek, akik rendszeres jövedelemmel rendelkeznek, önerőt tudnak vállalni a támogatás kiegészítésére, és a program lejárta után vélhetően képesek lesznek a bérleményben maradni. A pénzbeli támogatás mellett szociális munkás segíti a támogatott embereket, így a résztvevők segítséget kapnak mindennapi ügyeik intézéséhez is. A Menhely Alapítvány 8 szervezet részére nyújt támogatást ahhoz, hogy ügyfeleiket önálló lakhatásba tudják segíteni. Ezek a szervezetek 2021-től legalább **61 fő részére tudják biztosítani ezt a lehetőséget.**

A Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium 2011-es megalakulása óta közel 8 ezer utcán élő hajléktalan személyt regisztráltak az ellátó szervezetek a programba, közülük a 2021-es évben **775 fő vette igénybe rövidebb vagy hosszabb ideig a szállásnyújtó szolgáltatásokat.** A szervezetek közötti együttműködésnek köszönhetően a 2021. január 1. és december 31. közötti időszakban napi 250-300 hajléktalan ember töltötte az éjszakáit közterület helyett intézményekben.

V. Személyre szabott segítség

2021-ben a tovább folytatódott a **„Közterület Helyett Emberibb Körülményeket”** (KHEK) nevű programunk, melynek célja,

hogy szociális szakemberek egyénre szabott segítséget nyújthassanak olyan ügyfeleik számára, akik speciális elhelyezési igényekkel rendelkeznek, támogatásukhoz alternatív megoldások szükségesek, vagy nehezen motiválhatók.

A KHEK program keretében pályázati úton elnyerhető támogatások elsősorban a lakhatási helyzet rendezését, az egészségügyi állapot javítását célozták, de támogattunk hajléktalanná válást megelőző, preventív programokat is, vagy akár szakképzések elvégzését. Pályázatunk keretében lehetőség van egyszeri, azonnali segítséget jelentő és hosszabb, legalább 6 havi utógondozással együtt járó, részletesen kidolgozott programokat is benyújtani.

2021-ben 69 pályázat érkezett, összesen 105 ember (54 férfi, 39 nő és 12 gyermek) számára kérve segítséget. A beérkezett pályázatokból **59 program valósult meg,** ezeken belül 22 esetben egyszeri támogatást biztosítottunk (pl. szemüveg, gyógyszer beszerzése, díjhátralék rendezése). 37 esetben hosszabb, fél éves gondozási tervet finanszíroztunk, melyek elsősorban a hajléktalanság tartós elhagyását célozták (albérletbe költözés, önálló lakhatás megtartása). Miután a Fővárosi Önkormányzat lakáspályázatot hirdetett nyugdíjjal rendelkező hajléktalan emberek részére, 28 idős embert tudtunk segíteni abban, hogy újdonsült bérlőként berendezhessék lakásukat, és fél évig tartó utógondozás keretében kapjanak segítséget ügyeik intézésében.

Tanulságok - további szakmai teendők

A konzorciumi működés a hajléktalanellátást végző szervezetek munkájának összehangolásával teret ad annak, hogy az intézmények képesek legyenek a közterületen élésnél emberibb körülményeket biztosítani a szállásokon, reagálva a szakmai és társadalmi elvárásokra. A konzorcium ezen túl egy új nézőpontot, finanszírozási mechanizmust alakított ki, mely folyamatosan megköveteli az ellátóktól a szakmai megújulást, a koráb-

binál hatékonyabb működést. Ez a finanszírozási forma és a hozzá kapcsolódó szakmai elvárások a szerződött partnereket szemléltetváltásra, szorosabb együttműködésre, új módszerek bevezetésére készítették.

A 2020-tól a koronavírus-járvány váratlan nehézségekkel szembesítette mind az ott-hontalan embereket, mind az őket segítő szervezeteket. A járvánnyal járó kihívások a korábbinál még hangsúlyosabb koordinációra sarkallták az intézményeket annak érdekében, hogy minden hajléktalan ember a lehető legbiztonságosabb körülmények között vészelhesse át ezt az időszakot. Elmondhatjuk, hogy a konzorciumi működési forma megfelelő szakmai és pénzügyi keretet adott ahhoz, hogy ez az együttműködés hatékonyan megvalósulhasson.

Bízunk abban, hogy a Fővárosi Önkormányzat továbbra is támogatni fogja a programot, hiszen a tapasztalatok és a számok azt mutatják, hogy a közterületeken élő hajléktalan emberek számára nélkülözhetetlen segítséget nyújt mind szállásnyújtó, mind a krízishelyzetek kezelését célzó szolgáltatásaival.

Vidia 49: Merészség

A Fővárosi Önkormányzat és a Menhely Alapítvány között kötött szerződések alapján 2021. január 1. és 2021. december 31. között finanszírozott első befogadó férőhelyek		
Szervezet	Teljesített vendégéjszakák száma (db)	Támogatás összege (Ft)
Magyar Vöröskereszt	27 286	18 709 000
Hajléktalanokért Közalapítvány	21 858	13 285 000
Baptista Integrációs Központ	6 578	5 200 000
Twist Olivér Alapítvány	13 703	10 767 000
Rés Szociális és Kulturális Alapítvány	7 549	4 107 000
Tiszta Forrás Alapítvány	1 374	1 058 000
Missió Alapítvány	5 658	3 172 000
Menedékház Alapítvány	11 124	11 928 000
Magyar Evangéliumi Testvérközösség	14 553	2 584 000
Mindösszesen:	109 684	70 810 000

KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI REGIONÁLIS DISZPÉCSER SZOLGÁLAT

A Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálatának feladata, hogy a folyamatosan fejlődő, változó budapesti és Pest megyei szociális ellátórendszer működéséről információkat gyűjtsön, rendszerezzen, közvetítsen, és koordinációs tevékenységével segítsen a meglévő lehetőségek minél optimálisabb kihasználásában mind az igénybe vevő rászorulóknak, mind a rajtuk segíteni akaró szakembereknek, mind a laikus érdeklődőknek.

2021-ben **összesen 10 821 hívás érkezett** telefonszolgálatunkhoz, ez nagyjából azonos az előző évvel. Számottevő növekedést csak az év elején, a januári és február közepe hidegebb időszakokban tapasztaltunk. A legtöbb hívás (218) 2021. február 12-én érkezett hozzánk. Ez majdnem a duplája az előző évi rekordnak (129 hívás), de a közelében nincs a 2017. januári legmagasabb számnak (364 hívás).

2021 februárjában szolgálatunk a VIII. kerületi Baross utcai irodából, ahol a kezdetek 1994 óta működött, új helyre, a II. János Pál pápa tér mellé **költözött**. Új helyiségünk 150 négyzetméteres, három külön bejárattal kisebb irodából és egy nagyobb tárgyalóból áll. A belső telefonhálózat kialakítása lehetővé teszi, hogy ezek bármelyikében fogadjuk a hívásokat, ezzel megkönnyítve munkatársaink párhuzamos munkavégzését. A munkakörülmények kiemelkedően jók, konyha, dupla vizesblokk, étkező áll kollégáink rendelkezésére. Innen indul útjára a Krízisautó, és ez a Zuglói Utcái Gondozó Szolgálat háttérodája is, így sikerült megoldani a két szolgálat egyre súlyosabb, és a járványhelyzethez kapcsolódó ingyenes parkolás miatt tarthatatlanná váló parkolási problémáját is. A jobb munkafeltételek között a korábbiaknál hatékonyabban, magasabb színvonalon tudtuk ellátni szakmai feladatainkat 2021-ben.

Koordinációs tevékenységeink

Telefonszolgálatunk látja el a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat feladatait, illetve mi **koordináljuk a vidéki szervezetek tevékenységét, az egész hálózat működését is**. Összesítjük a régiókból kapott különböző adatokat, havonta megbeszéléseket szervezünk a telefonszolgálatok számára, emellett betanítjuk új munkatársaikat. Tavaly a nyári hónapokban három új kolléga betanításában vettünk részt. A nyári hónapokban 4 vidéki szolgálat hívásait fogadtuk éjszaka és hétvégén, 2 szolgálatát pedig csak hétvégén.

Az éjjeli menedékhelyek tevékenységének összehangolásaként havonta megbeszéléseket szervezünk munkatársaik számára. Ezekre a találkozókra 2021-ben két nyári hónap kivételével a járványhelyzet miatt online formában került sor, és ezzel

összefüggésben a résztvevő intézmények száma is nagyon széles skálán mozgott. Volt olyan alkalom, ahol csak néhányan kapcsolódtak be, de olyan is, ahol az érintett intézmények túlnyomó többsége jelen volt. A járványhelyzet miatt a korábbinál intenzívebben működtünk együtt a régióban található átmeneti szállók munkatársaival. Ezekből a beszélgetésekből derül az ki, hogy a nagyon nehéz körülmények között sokszor egyedül maradnak problémáikkal, kérdéseikkel. Kérésükre hoztunk létre 2021 márciusában egy beszélgetéssorozatot: 2021 júniusáig négy online találkozót szervezünk az átmeneti szállók munkatársai számára. Munkánkban jelentős szerepet kap az utcákon, nem lakás céljára szolgáló helyiségekben élő fedél nélküli emberek ellátása, a velük kapcsolatos utcai bejelentések fogadása. Célunk, hogy a lakosság, a szociális és egyéb intézmények, hatóságok aktív közreműködésével segítsük az otthonatlan embereket, csökkentsük az utcákon élni kényszerülők számát. Ennek nélkülözhetetlen feltétele az utcai szolgálatokkal való folyamatos együttműködés. Budapesten 41, Pest megyében 9 utcai gondozó szolgálat működik. Velük 2021-ben is megkötöttük az 1/2000-es SzCsM rendelet 104. § 7. bekezdésében meghatározott együttműködési megállapodást. A mindennapos munkakapcsolat mellett az utcai gondozó szolgálatok esetében is fontosnak tartjuk, hogy legyen lehetőség a rendszeres személyes találkozásra, a tapasztalatok, az esetleg felmerülő problémák, konfliktusok megbeszélésére. Erre biztosít lehetőséget az **Utcái Gondozó Szolgálatok Szakmai Fóruma**, melyet tavaly ugyancsak két kivétellel online formában működtettünk.

Az utcai szolgálatok munkáját egészíti ki a téli időszakban a **krízisautók, speciális utcai szolgálatok** tevékenysége, melyek a közterületeken kialakuló legkritikusabb helyzetek megoldásában nyújtanak egy órán belül segítséget. Az ezeket működtető szervezetekkel mindennapos az együttműködésünk, és egy kicsit más problémákkal küzdőnek, mint az utcai szolgálatok, így számukra októbertől áprilisig ugyancsak havonta egy alkalommal külön megbeszélést szervezünk.

Az utcai szolgálatok koordinációjával kapcsolatos munkánk talán szakmailag legizgalmasabb eleme az intézményközi **eset-**

megbeszélő csoport működtetése. Ezt 1997-ben azért hoztuk létre, hogy erősítsük az ellátási formában dolgozók személyes kapcsolatait, az esetek közös feldolgozásával segítsük azok kezelését, megoldását, és ezen keresztül közös szakmai normák kialakulását is. A csoport 2021-ben folyamatosan működött, és mivel itt fontosabb a személyes találkozás, áprilistól októberig szabad téren tartottuk e megbeszéléseket.

2021 nyarán elkészítettük a Hajléktalankért Közalapítvány pályázati felhívásához kapcsolódó **Együttműködési Szándéknyilatkozatot**, mely a Közép-magyarországi régióban működő, hajléktalan emberek ellátásával foglalkozó szervezetek tervezett programjait, ezek egymásra épülését, együttműködésük kereteit mutatja be. A dokumentum „vörös riasztás” fejezete azokat az önként vállalt feladatokat, szolgáltatásokat tartalmazza, melyek nélkülözhetetlenek rendkívüli időjárási körülmények esetén. Fontos eleme, hogy a „túlélési pontok” listája nyilvános, és amennyiben a vörös riasztás életbe lép, igyekszünk is minél több helyen nyilvánosságra hozni (weboldalunkon, a közösségi felületeken), azt kérve minden segíteni szándékozótól, hogy ezekre a helyekre vigye/küldje a rászorulókat. Az intézmények azt vállalják, hogy a riasztás alatt minden hozzájuk fordulót feltétel nélkül befogadnak. Ennek a rendszernek előnye, hogy az elhelyezések nincsenek a diszpécser szolgálat koordinálásához kötve, így az teljes energiával tud az utcán lévő emberekkel kapcsolatos jelzésekkel foglalkozni. 2020-ban a megállapodás a járványügyi feladatokhoz kapcsolódó új fejezettel bővült, ebben szerepelnek az intézmények igénybevételek új szabályai, feltételei, illetve a szervezetek járvánnyal kapcsolatos vállalásai. A 2021/2022-es évre vonatkozó Együttműködési Szándéknyilatkozatot 35 szervezet írta alá.

Információgyűjtés, és közvetítés

Feladatunk az **üres férőhelyek, kapacitások nyilvántartása** a Közép-magyarországi régióban.

Nyilvántartjuk a budapesti éjjeli menedékhelyek kihasználtságát. A fővárosban több esti időpontban és reggel kérdezzük

rá aktuális adataikra, Pest megyében reggel hívjuk az intézményeket. A helyek függvényében irányítjuk a szállás nélküli embereket a kevésbé telített intézményekbe. Az adatokat rögzítjük, illetve összesítjük a régiókban működő telefonszolgálatok hasonló adataival, így minden nap teljes adatbázisunk van a Magyarországon működő összes éjjeli menedékhely előző éjszakai kihasználtságáról.

Összesítjük, elemezzük, értékeljük a telefonszolgálatok által gyűjtött **statisztikai adatokat, információkat**, ezek eredményeit **visszacsatoljuk** az ellátó szervezetekhez, a döntéshozókhoz, és használjuk saját ellátórendszerünk fejlesztéséhez. Ilyen évek óta folyamatosan jelzett probléma például az, hogy egyes intézmények csak bizonyos területekről, Pest megyei intézmények esetében csak saját településükről fogadnak rászorulókat, vagy csak az ott bejelentett lakcímmel rendelkezőket helyezik el.

További feladatunk az **intézményrendszer szolgáltatásaival kapcsolatos információk gyűjtése, feldolgozása, közreadása**.

Gyűjtjük, rendszerezük és közreadjuk az otthonatlan emberek ellátásával foglalkozó intézmények, illetve a számukra (is) biztosított szolgáltatások adatait.

Kiadványaink: „A fővárosi hajléktalanellátó intézmények,” a „Pest megyei hajléktalanellátó intézmények” és az „Anyatthonok, családok szállók” elnevezésű füzetek. Korábban fővárosi kiadványunkat havonta, másik két füzetünket negyedévente aktualizáltuk. 2021-ben az adatok gyűjtésével kapcsolatban megismétlődtek az előző évi problémáink: az aktuális járványhelyzettel, az egyes intézményekben felbukkanó gócpontok miatt túl gyorsan változtak feltételek, szolgáltatások, ezek megjelenítésére a havi füzetek kevésbé voltak alkalmasak. Ennek ellenére folyamatosan gyűjtöttük az adatokat, információkat, és a füzeteket is igyekeztünk folyamatosan aktualizálni.

Az őszi hónapokban összegyűjtöttük, és a felhasználók számára hozzáférhetővé tettük a Pest megyében működő család és gyermekjóléti központokra, szolgálatokra vonatkozó információkat. Terveink szerint a közeljövőben szeretnénk hasonló adatbázisokban feldolgozni más szociális szolgáltatások (pl. gyermekek átmeneti otthonai, telefonszolgálatok, alacsonyküszöbű ellátások) adatait is.

„Keresik” szolgáltatás üzemeltetése

Az otthonatlan emberek elérése érdekében a regionális szolgálatok együttműködésével **országos üzenetközvetítő rendszert** működtetünk. Ezzel a szolgáltatással kapcsolatban tavaly 203 telefonhívás érkezett ügyeleteinkhez, de sok megkeresést kapunk levélben, e-mailben is. 2021-ben 203 embert kerestünk, és az üzenetek 15%-át sikerült átadnunk.

Az utcai bejelentések fogadása

Napi 24 órában fogadjuk a fedél nélküli élőket, az érdeklőkben telefonáló szakemberek, valamint a lakosság hívásait kritikus helyzetbe került hajléktalan emberekkel kapcsolatban. E helyzetek megoldásában együttműködünk az utcai szociális munkásokkal, krízisautókkal, szükség esetén fertőtlenítést, orvosi vizsgálatot szervezünk, illetve elhelyezést biztosítunk az éjjeli menedékhelyeken.

Nyilvántartjuk a lábadozó férőhelyeken elhelyezett emberek névsorát, így egyrészt látjuk a szabad kapacitásokat, másrészt tudjuk jelezni az utcai gondozó szolgálatoknak, ha az általuk beszállított ember elhagyta az intézményt. Napi munkakapcsolatunk van a fedél nélküli élők problémájával rendszeresen találkozó egyéb szervezetekkel is (mentőszolgálat, rendőrség,

közterület-felügyelet stb.). 2021-ben összesen **2345, közterületen krízishelyzetbe került hajléktalan emberre vonatkozó bejelentés érkezett** szolgálatunkhoz.

2020/2021 telének első két hónapja az elmúlt évekhez hasonlóan melegebb volt a szokásosnál, majd január közepétől és február közepén néhány napra -10 fok alá csökkent a hőmérséklet. Ezekben az időszakokban az EMMI kiadta a vörös kódot, és mi kiadtuk a Közép-magyarországi régióban a vörös riasztást. A helyzetet nehezítette, hogy ezzel párhuzamosan 20 és 5 óra között kijárási korlátozás volt érvényben, így a magánszemélyektől érkező jelzésekre a megszokottnál kevésbé számíthattunk.

A hajléktalanellátó szervezetek, önkormányzati szereplők és civil szervezetek összefogásával 2021 első két hónapjában a nehéz körülmények között is hatékonyan tudtunk segíteni az utcán, közterületen élő fedél nélküli embereknek. A túlmunkát vállaló utcai szolgálatok, krízisautók, illetve a tevékenységbe erre az időszakra bekapcsolódó szervezetek (pl. Menedékház Alapítvány) járőrözéssel próbálták felkutatni az éjszakai órákban a rászorulókat. Ebbe a tevékenységbe bekapcsolódtak a Fővárosi Önkormányzat Rendészeti Igazgatósága és a BKK munkatársai is. 2021. február 12. és február 17. között ezt a programot egészítettük ki általunk felkészített „önkéntes járőrök” bevonásával. A felhíváshoz legnagyobb örömünkre sok civil szervezet csatlakozott, az Age of Hope, a Budapest Bike Maffia, a Civilek Józsefvárosért Egyesület, a Kulcs Egyesület, a Szent Egyed Katolikus Közösség tagjai nagy számban vettek részt a közös munkában, illetve közreműködtek a Józsefvárosi Önkormányzat Civil Irodájának önkéntesei is. A leghidegebb napokon 45-50 önkéntes járta a főváros utcáit, és próbált segítséget nyújtani az otthonatlan embereknek. Ennek a projektnek a koordinálását az esti órákban egy külön munkatársunk végezte.

A Diszpécser Szolgálat beérkező hívásai 2021-ben

típus	ügyfél	szociális munkás	magánszemély	rendőrség	egészségügyi intézmény	egyéb intézmény	összesen
utcai bejelentés	26	110	1 710	265	120	114	2 345
elhelyezés	97	373	98	43	82	15	708
konkrét info	410	869	1 230	182	227	111	3 029
általános info	42	39	201	21	23	6	332
info programjainkról	37	3 318	113	45	31	23	3 567
keresik-listával kapcs. hívás	25	24	120	15	4	15	203
adomány	1	4	177			16	198
egyéb	9	31	66		1	1	108
szervezés		301	25		1	4	331
összesen	647	5 069	3 740	571	489	305	10 821

KRÍZISAUTÓ

A Krízisautó működésének célja, hogy a téli időszakban napi 24 órában Budapest és Pest megye területén krízishelyzetbe kerülő fedél nélküli embereknek olyan képzett és tapasztalt szociális munkások nyújtsanak segítséget, akik képesek a helyzet felmérése után gyors, az egyéni szükségletekre reagáló adekvát szakmai megoldásokat kínálni. A szolgáltatás közvetett célja, hogy csökkenjen az utcán, közterületen élők száma; a fedél nélkül élők is kapjanak szociális ellátást, kapcsolódjanak különféle szociális pontokhoz, illetve csökkenjenek az őket sújtó előítéletek is, a lakosság nyitottabban, segítő szándékkal reagáljon problémáikra.

Annak érdekében, hogy a nehéz helyzetbe kerülő hajléktalan emberekről tudomást szerezzünk, rendszeresen felhívjuk a figyelmet szolgáltatásunkra, újságcikkekben, tévéműsorokban, internetes fórumokon kérjük segítségüket. Az utcán élő emberekkel kapcsolatos jelzések túlnyomó része a lakosságtól érkezik, de sok riasztást kapunk az Országos Mentőszolgálattól, a BRFK-tól, a kerületi és a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóságoktól is.

A telefonos bejelentéseket a Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálatja fogadja. A lakossági jelzések többsége közterületen, lépcsőházakban tartózkodó hajléktalan emberekről tudósít, akikről nem, vagy csak nehezen eldönthető, hogy milyen állapotban vannak. A bejelentők konkrét segítséget remélnek ügyükben, vagy éppen félelmet, dühöt éreznek a menedéket keresők miatt, szabadulni szeretnének tőlük. A lakossággal való kapcsolatunkban amellett, hogy igyekszünk a bejelentők segítségére lenni, és megnyugtatókra intézkedni, a hajléktalan ember és környezete közötti közvetítést, a tolerancia növelését is feladatunknak tartjuk. **A Krízisautó tevékenysége** az elsősegély jellegű élelem, ruházat, gyógyszer felajánlásától, a szociális, egészségügyi intézményrendszer működésére vonatkozó információk szolgáltatásán át, a szállásokra történő szállításon, szociális és egészségügyi intézményekbe való közvetítésen keresztül a folyamatos kapcsolattartásig ívelő feladatskálán valósul meg. Fontos alapelvünk, hogy sehol senkinek nem „osztogatunk” semmit, de minden eszközt

igyekszünk felhasználni annak érdekében, hogy a krízishelyzetet elhárítsuk.

A Krízisautó a **téli időszakban**, november 1-jétől március 31-éig napi 24 órában működik. A Menhely Alapítvány heti 96 órában, a Baptista Szeretetszolgálat heti 48 órában, a Magyar Evangéliumi Testvérközösség heti 12 órában, a Máltai Szeretetszolgálat heti 14 órában biztosítja a szolgáltatást. A **tavaszi, nyári időszakban** hetente háromszor, kedd, csütörtök, szombat este 19-02 óráig van ügyeletben a Menhely Alapítvány Krízisautója. A másik négy estén a BMSZKI, a Keresztény Advent Közösség, a Magyar Vöröskereszt, és a Magyar Evangéliumi Testvérközösség utcai gondozó szolgálatai adnak 19-24 óráig ügyeletet. 2021 volt az első olyan év, amikor július-augusztus hónapokban csak a Menhely Alapítvány szolgáltatása működött, mert a legmelegebb hónapokban érkező jelzések száma nem teszi szükségessé az ügyelet minden napon való fenntartását. A budapesti utcai krízisellátások tevékenységének forrásait a Fővárosi Önkormányzat biztosítja.

2021-ben a Menhely Alapítvány Krízisautója 274 ügyeletet adott, 581 bejelentést kapott és 191 alkalommal szállította valamelyik ellátó intézménybe a rászorulókat. A hajléktalan emberek az esetek 28%-ában éjjeli menedékhelyen, 49%-ában alacsony-küszöbű intézményben, 13%-ában első befogadó férőhelyen, 3%-ában egészségügyi centrumokban, illetve lábadozóban, 7%-ában pedig egyéb intézményekben (átmeneti szálló, nappali melegedő, saját otthon)

kerültek elhelyezésre. Ezen kívül 15 alkalommal a szolgálat munkatársai mentőt hívtak a kritikus állapotú emberekhez.

A 274 ügyelet alatt **533 különböző helyszínen** 2 093 alkalommal jártunk. 316 helyen csak egy alkalommal fordultunk meg (59%), ezekről vagy sikerült azonnal elhelyeznünk az ügyfeleket, vagy alkalmi helyszínek voltak, tartósan nem lakott ott senki. 43 olyan hely volt, amit legalább tíz alkalommal felkerestünk (8%), a legtöbbször, 91 alkalommal a Köztársaság (II. János Pál pápa) téren jártunk, mivel háttérirodánk itt található, így hetente több alkalommal ellenőriztük a teljes teret, hogy minden rendben van-e.

2021-ben 430 különböző, névvel beazonosított emberrel 870 alkalommal foglalkoztunk. Emellett még volt 192 olyan találkozásunk is, amikor nem sikerült az ügyfelek nevét megtudnunk. 295 rászorulóval (68%) csak egy alkalommal, 35-tel (8%) legalább ötször találkoztunk. A legtöbbször, 34 alkalommal egy pszichiátriai beteg férfit kerestünk fel a XIV. kerületben, ő mentális állapota miatt nem kívánta megszokott környezetét elhagyni, ezért a hidegebb napokon kiemelten figyeltünk rá.

A 2021-es évben tevékenységünket még mindig alapjaiban határozta meg a **járványhelyzet**. A különböző lezárások, járványügyi megfigyelések miatt sokkal nehezebb volt az ügyfeleket elhelyezni, illetve a fertőzéstől félve ők maguk sem kívánták a szolgáltatásokat igénybe venni. Különösen nehézé vált a helyzet január és február kö-

A Menhely Alapítvány által működtetett Krízisautó tevékenysége 2021-ben

hónap	január	február	március	április	május	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december	2021 összesen	2020 összesen	változás %
ügyeletek száma	41	38	35	13	13	13	13	13	13	13	34	35	274	265	103%
lakossági bejelentés	153	122	64	18	14	7	4	13	10	20	59	97	581	461	126%
tervezett látogatás	194	208	187	97	85	87	99	85	75	72	146	177	1 512	1 117	135%
összesen	347	330	251	115	99	94	103	98	85	92	205	274	2 093	1 578	133%
ebből szállítás (fő)	48	41	30	7	2	0	0	2	1	5	24	31	191	153	125%

zépén, amikor az időjárás is hidegre fordult, január 15-étől 19-éig és február 12-étől február 17-éig a Közép-magyarországi régióra kiadtuk a vörös riasztást, illetve az Emberi Erőforrások Minisztériuma életbe léptette a vörös kódot. Munkánkat lényegesen nehezítette, hogy ezzel párhuzamosan kijárási korlátozás is életben volt, így a lakosság segítségére is kevésbé számíhattunk. Ezt igyekeztünk fokozott figyelemhívással ellensúlyozni, kérve, hogy a mégis utcán tartózkodók, munkába járók, kutyasétáltatók fokozottan figyeljenek a hajléktalan emberekre. Ezekben a napokban két krízisautót működtettünk, az első végezte a szokásos tevékenységeket, a másik pedig a plusz feladatot vállaló társszervezetekkel közös területfelosztás alapján igyekezett felkutatni a közterületen kritikus helyzetbe kerülő hajléktalan embereket. Februárban segítettünk a „járókelő” programban megtalált rászorulókat ellátásában, elhelyezésében is.

Az év további része viszonylag nyugodtnak volt mondható, az átlagos, vagy az átlagosnál melegebb időjárási körülmények között kevésbé alakultak ki kritikus helyzetek. Novemberben és decemberben inkább már ez az átlagosnál melegebb időjárás okozta a problémákat, sokkal nehezebb volt meggyőzni a közterületen élő embereket, hogy fogadják el a szállást nyújtó intézmények szolgáltatásait.

Munkánkat változatlanul nehezíti, hogy a látható, stabilan egy helyen élő otthontalan emberek száma folyamatosan és jelentősen csökken. Régi ügyfeleink közül nagyon sokan meghaltak, vagy egészségi állapotuk olyan mértékben megromlott, hogy folyamatos ápolást, gondozást nyújtó intézményi elhelyezésre lett szükségük. A járványhelyzet miatt sokan elhagyták a várost, vidékre, egy részük külföldre költözött. A munkaképes emberek jelentős része az újra induló mun-

kaerő-piacon el tudott helyezkedni, ezekhez a munkalehetőségekhez jelentős részben szálláslehetőség is kapcsolódik. A hatósági intézkedések miatt sokan nem egy stabil helyen töltik az éjszakáikat, vándorolnak a városban, ott alszanak, ahol az este éri őket. A fedél nélkül élő emberek közterület-használati szokásai változnak, a zöldterületeken, magánterületeken, romos épületekben élőkről pedig nem, vagy csak nagyon ritkán kapunk jelzéseket, nem érjük el őket. Így a Krízisautó tevékenysége is átalakul, minden egyes találkozásnál nagyon fontosá válik, hogy mi történik, hiszen arra kell számítani, hogy jó eséllyel nem, vagy csak nagyon sokára találkozunk újra az ügyféllel, azonnal kell a lehető legtöbb és leghatékonyabb segítséget nyújtani. Tevékenységünket egyre kevésbé alapozhatjuk a lakossági jelzésekre, nagyobb hangsúlynak kell kerülnie a felkutatásra, területbejárásra, bizonyos helyszínek rendszeres felkeresésére.

SPECIÁLIS UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLATOK

A speciális utcai gondozó szolgálatok feladata a krízisautók működésének kiegészítése, azok kapacitásának növelése. A szolgálatok a téli krízisidőszakban, a Krízisautó mellett, Budapesten és Pest megyében riaszthatók a kritikus helyzetben lévő hajléktalan emberek megsegítésére.

A Menhely Alapítvány 2021-ben is megszervezte, koordinálta és (a Fővárosi Önkormányzat támogatásának köszönhetően) finanszírozta a speciális utcai gondozó szolgálatok működését. A saját speciális utcai gondozó szolgálatunkon túl alapítványunk a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeivel, a Keresztény Advent Közösséggel, a Magyar Evangéliumi Testvérközösséggel és a Magyar Vöröskereszttel kötött megállapodást speciális utcai szolgálat működtetésére. A koordinációt a Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálat végezte. A speciális utcai szolgálatok a téli (november-március közötti) időszakban minden nap, a melegebb (április-június, valamint szeptember-október) hónapokban pedig heti 4 alkalommal működnek úgy, hogy a programban részt vevő szervezetek váltják egymást.

A speciális utcai szolgálatok 2021-ben összesen **250 bejelentést kaptak**, és 182 esetben szállították a rászorulókat intézménybe. Az elhelyezések túlnyomó

része éjjeli menedékhelyekre történt, de az egészségügyi centrumok, illetve a Menhely Alapítvány „Vajda 3” Lábadozója is sok esetben fogadott rászorulókat.

A szervezetek úgy hangolták össze működésüket, hogy mindennap riasztható legyen 2 szolgálat, különösen a bejelentések, és szállítások szempontjából legkritikusabb

órákban, délután hat és éjjel egy óra között. Összességében elmondható, hogy a négy együttműködő szervezet 2021-ben is magas szakmai színvonalon valósította meg a programot, jelentősen hozzájárulva a főváros közterületein, kritikus helyzetben lévő emberek helyzetének rendezéséhez.

Agatha: Szemed elárul

UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLATOK

Az utcai szociális munka során célunk, hogy segítségünkkel minél több, közterületen élő ember legyen képes felhagyni az utcai életmóddal. Ennek eléréséhez a segítő-segített együttműködő kapcsolatára, különböző szociális ellátások igénybe vételére és elhelyezésre van szükség. Mindemellett az utcai szociális munkában mindig elsőbbséget élvez a közvetlen életveszély elhárítása. Alapelvünk, hogy az utcai gondozó szolgálat tevékenysége nem az utcai lét komfortosítását szolgálja, hanem annak átmenetivé tételét. Az utcai lét embertelen, megalázó, kiszolgáltatott állapot, mely veszélyezteti az érintettek mentális és fizikai épségét, egészségi állapotát, így elsődleges feladatunk, hogy a szociális munka eszköztárát felhasználva ennek megszüntetésén dolgozzunk.

Erzsébetvárosi Utcai Gondozó Szolgálat

Erzsébetváros kisebb területű és népességű pesti, belvárosi kerületek közé tartozik. Viszonylag kevesebb a zöld terület, ezek általában tereket jelentenek, ugyanakkor forgalmasabb csomópontok és aluljárók is találhatóak a kerülethez kapcsolódóan (Astoria, Blaha Lujza tér, Keleti Pályaudvar). A kerületben a Kürt utcai melegedőn kívül három hajléktalanellátó intézmény működik: a Myrai Vallási Közhasznú Egyesületnek van egy 40 férőhelyes átmeneti szállója és egy 20 férőhelyes éjjeli menedékhelye, illetve a Magyar Máltai Szeretet Szolgálatnak és a Golgota Keresztény Gyülekezetnek van nappali melegedője. Elmúlt évben a tapasztalatunk az volt, hogy az otthontalan emberek többsége valamilyen érdek mentén kötődő két-három fős csoportokban élt, nem volt állandó helyük. Az ellátási területen nagyon kis számban éltek párok, élettársak, ők kötődtek inkább a fix helyszínekhez. Helyszíneink többsége bezárt bolt bejáratai, kirakatai, padok, épületbeugrók voltak. Utcai szolgálatunk több munkatársát is megfertőzte a Covid19 vírus, őket munkavégzésükben helyettesítettük. A szisztematikus tesztelés hiánya miatt az utcán élő emberek fertőzöttségéről nem sokat tudtunk, általában elhelyezésük alkalmával derült ki ez. Komolyabb megbetegedés a munkatársak és az általunk gondozottak körében nem volt, ami köszönhető annak, hogy a védőoltásokat a munkatársak mindegyike felvette, ahogy az otthontalanok többsége is. Igyekeztünk gondozottjainkat és természetesen az utcai szociális munkásainkat is ellátni vírus elleni egyéni védőeszközökkel, de ezek folyamatos megléte, beszerzése nem volt mindig problémamentes. Kedvező tény volt ebben a helyzetben, hogy az utcai munka alapvetően szabad téren történik, egyúttal a zárt helyen, a járműben a lehető legnagyobb vírus elleni védelmet biztosítottuk.

Erzsébetváros közigazgatási területén utcai gondozó szolgálatunk húsz éve segíti a fedél nélküli embereket. Az utcai szociális munkát két utcai szociális munkás végzi heti öt napon, terepen töltött munkaidejük

napi hat óra, a háttér munka napi két óra. Téli időszakban, a jogszabályban előírt 18 és 22 óra között is terepen vagyunk, továbbá hétfői napokon és 22 óra után is tudunk terepen lenni, ha ennek feltételei biztosítottak. A Nemzeti Szociálpolitikai Intézet biztosítja az utcai munka alapvető működési és finanszírozási feltételeit, évenkénti elszámolás és legalább két évenkénti államkincstári ellenőrzés mellett. Az Erzsébetvárosi Önkormányzat ellátási szerződés keretén belül idén is támogatta munkánkat. 2021-ben az utcai szolgálatunk **által segített emberek száma 266 fő volt**, közülük 104 emberrel először kerültünk kapcsolatba. Az utcán élőkkel a 254 szolgálati napon összesen 1772 alkalommal találkoztunk, átlagosan 7 fővel naponta. Túlnyomórészt férfiakról beszélhetünk (219 fő, az ellátottak 80%-a), akik nagyrészt középkorúak (57%-uk 40 és 59 év közötti). A tavalyi évben összesen 1440 alkalommal kaptak tőlünk valamilyen tárgyi segítséget (takaró, hálósák, élelmiszer, ruha stb.). Szorosabb kapcsolatban (legalább kéthetenkénti vagy gyakoribb találkozás) 51 emberrel vagyunk, közülük 2021-ben 10 emberrel sikerült elérni az utcai életmód feladását.

Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat

A Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat a főváros VIII. kerületében látja el feladatát. Az utcai munka háttérintézményeként a Vajdahunyad és a Práter utcai melegedőink szolgálnak. A kerület városzociológiai szempontból igen sokféle képet mutat, ennek is köszönhető, hogy speciális helyet foglal el a fővárosi hajléktalanellátásban. Nagyobb létszámú hajléktalan csoportok alakulhatnak ki a frekvenciált közlekedési csomópontokon, illetve a hozzájuk tartozó aluljárók környékén, illetve a kerület parkos területein. A metrómegálló környéke és a közlekedési csomópontok továbbra is a közterületen élő emberek kedvelt tartózkodási helyei. Középső-Józsefvárosban található a Magdolna-negyed, valamint a Szigony utcai lakótelep, melyek a kerület legszegényebb városrészei, s amelyek gyakran nyújtanak ideiglenes szálláshelyet a hajléktalan embereknek. Jelentős számban találhatóak a

kerületben hajléktalanellátó intézmények, ami közrejátszik abban, hogy sok hajléktalan ember fordul meg a kerületben.

2021-ben 4127 látogatási alkalom során **285 ügyféllel** 1686 alkalommal találkoztunk. Rendszeresen 33 főt gondoztunk. Mindez azt jelenti, hogy bár 2020-hoz képest emelkedett ügyfeleink száma, a velünk állandó kapcsolatban állóké csökkent. 2021-ben 133 bejelentést kaptunk, és összesen 51 alkalommal szállítottuk ügyfeleinket valamilyen intézménybe, éjjeli menedékhelyre vagy lábadozóba. A rendszeres ellátottjaink közül 8 főt 11 alkalommal sikerült elhelyeznünk. Összesen 6 esetben volt szükség mentőszolgálat hívására.

A Józsefvárosi Önkormányzattal 2021-ben is folytattuk az előző évben megkezdett együttműködést. Utcai szolgálatunk kiegészítő támogatást kapott annak érdekében, hogy megerősített utcai szociális munkát végezzünk. Az önkormányzat támogatása lehetővé tette, hogy a II. János Pál pápa téren, a Palotanegyedben, a Rákóczi téren, illetve azokon a helyszíneken, ahol a lakossági bejelentések száma megemelkedett, meghosszabbított időben legyünk jelen, és ennek eredményeként jobban megértsük a helyszíneken zajló folyamatokat.

Külső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálat

A Külső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálat működési területe a IX. kerület Vágóhíd utca, Üllői út, Határ út és Soroksári út által határolt terület, valamint a Népliget, az Ecséri úti, és a Pöttyös utcai metróaluljárók. A Külső-Ferencvárosra ipari és lakóterületek egyaránt jellemzőek, megtalálható itt parkerdő, és a Duna ferencvárosi partszakasza. Utcai szolgálatunk együttműködik a Belső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálattal.

2021-ben utcai szolgálatunk összesen **213 hajléktalan emberrel állt kapcsolatban**, akikkel összesen 2786 alkalommal találkoztunk. Szorosabb gondozási kapcsolatban 34 emberrel vagyunk, közülük 11 emberrel sikerült elérni az utcai életmód feladását.

Összesen 32 alkalommal helyeztük el ügyfeleinket hajléktalanellátó, vagy egészségügyi intézményekben. A mentőszolgálat segítségét 4 esetben kellett kérnünk.

A közterületi hajléktalanság csökkentésének egyik komoly akadálya, hogy az utcai gondozó szolgálatok által megtalált, gondozott emberek egy részének elhelyezését nem tudja az ellátórendszer biztosítani. Őket hiába szállítjuk be valamelyik intézménybe, 1-2 napon belül visszakerülnek az utcára, mert problémáik kezelésére a meglévő intézmények nem alkalmasak.

A speciális ellátást nyújtó egységek, részleg szinte teljesen hiányoznak. Jellemzően alig vannak a súlyos állapotú pszichiátriai és szenvedélybeteg emberek ellátására alkalmas helyek, de nagyon kevés az akadálymentesített intézmény is. A meglévő intézmények közül a nagyon elesett állapotban lévő emberek fogadására leginkább alkalmas „hajléktalanok otthona” típusú ellátásra a fővárosban összesen 60 férőhely áll rendelkezésre, ezekre közvetlenül az utcáról bekerülni szinte lehetetlen.

A 2021. év kihívása a Covid19 járvány okozta permanens fenyegetettség volt, hiszen a folyamatosan jelenlévő vírus mind a munkatársakat, mind a kiszolgáltatott helyzetben lévő ügyfélkörünket veszélyeztette. Emiatt tevékenységeink jelentős mértékben a vírusfertőzések elkerülését szolgálták. Próbáltuk intenzíven ellátni az utcán élőket, több élelmiszert osztottunk, gyógyszereket, vitaminokat, fertőtlenítőszeret, maszkokat biztosítottunk számukra. A nyári kisebb szünet után ősszel a folyamatosan romló időjárás miatt jóval több embert helyeztünk el, hiszen a fertőzésveszély kisebb kockázatot jelentett, mint a hideg miatti életveszély.

Zuglói Utcai Gondozó Szolgálat

Zuglói Utcai Gondozó Szolgálatunk létrehozását 2016-ban a Zuglói Önkormányzat pályázati felhívása tette lehetővé. Ellátási területünk a Nagy Lajos király útjától a városhatár felé eső közterületek. A kerületben utcai szolgálatot működtető Myrai Vallási Közhasznú Egyesülettel, illetve a BMSZKI-val kötött háromoldalú együttműködési megállapodás szerint azokban az időszakokban, amikor a többi szolgálat nem működik, mindhárom szervezet fogad jelzéseket a kerület teljes területéről, így az esetek jelentős részében a kerület más részeiben is dolgozunk.

A terület bejárásának tervezéséhez munkatársaink számítógépes programunkkal útvonaltervet készítenek. A helyszíneket legalább hetente egy alkalommal felkeressük, de a legkritikusabb állapotban lévő ügyfeleinket hetente több alkalommal is meglátogatjuk. Szükséges időjárási körülmények között a különösen veszélyeztetett ügyfeleket naponta, vagy akár egy napon belül többször is felkeressük. 2021-ben 47 zuglói helyszínen **68 különböző emberrel** összesen 373 alkalommal találkoztunk.

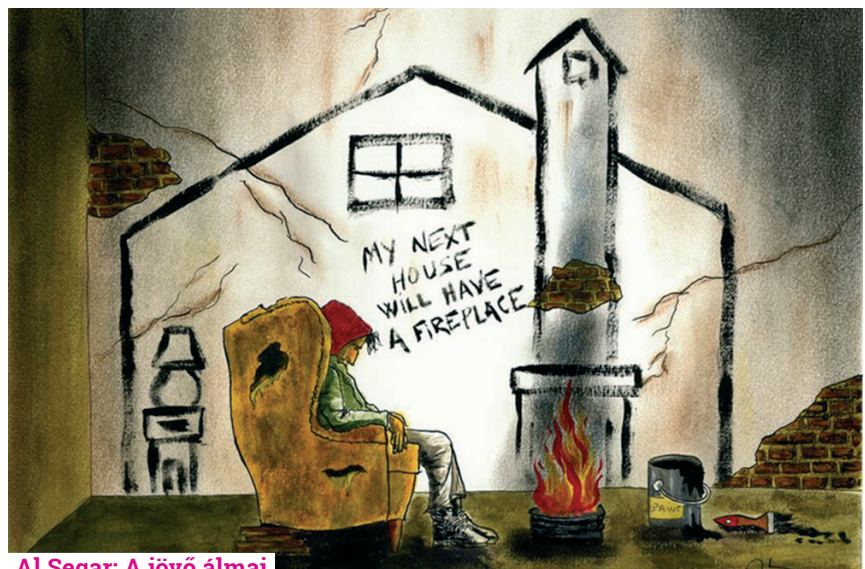
Szakmai programunk lehangsúlyosabb eleme az esetkezelés. Ügyfeleink segítségére egyéni gondozási tervet készítünk. Ezekben az adott ügyfél fizikai-mentális állapotához igazodó, reális, de az utcai lét felszámolása irányába mutató célt/célokat tűzünk ki. Az egyes ügyfeleink veszélyeztetettségének mértéke nagyon széles skálán mozog. A fűthető lakókocsikban, bódékban, sátrakban saját maguk számára otthont teremtő emberek elhelyezésére az intézményrendszer nem megfelelő alternatíva. Esetükben általában egyéb ügyekben (egészségügyi ellátás megszervezése, jövedelemszerzés, családi kapcsolatok rendezése) próbálunk segítséget nyújtani. Minden más esetben azonban elsődleges feladatunknak tekintjük annak biztosítását, hogy otthontalan ügyfeleink ne kényszerüljenek az utcán élni. 2021-ben 11 ember elhelyezésében működtünk közre (az ellátottak 16%-a). A rendszeresen, legalább 10 alkalommal látogatott 13 ember esetében 3 főt sikerült elhelyeznünk.

A szállítások túlnyomó része az elhelyezések érdekében a különböző intézményekbe irányult. 2021-ben 11 olyan ügyfelünk volt, akit gépkocsinkkal szállítottunk szállásokra, orvosi rendelőkbe, lábadozó férőhelyekre.

Azt tapasztaljuk, hogy az utcákon, közterületeken élő emberek egészségi állapota egyre rosszabb. Ügyfeleinket tájékoztatjuk a háziorvosi rendelőről, szakrendelésekről. Amennyiben állapotuk indokolja, el is szállítjuk őket ezekbe az intézményekbe. Az Uzsoki Utcai Kórház szociális munkásaival a konkrét esetekhez kapcsolódó munkakapcsolatunk van. Kórházi kezelés esetén csomagot biztosítunk ügyfeleink számára, és igyekszünk folyamatosan látogatni, biztosítani számukra azokat a felszereléseket, eszközöket is, amik gyógyulásukhoz nélkülözhetetlenek. Szükség esetén segítséget nyújtunk a gyógyszerek, gyógyászati segéd-eszközök megszerzésében.

Az előző évhez hasonlóan, tavaly is munkánk kiemelkedően fontos része volt a Covid19 járvánnyal kapcsolatos feladatok ellátása. Maszkokat, fertőtlenítőszeret biztosítottunk ügyfeleink számára, közreműködtünk a védőoltások megszervezésében, igyekeztünk folyamatosan tájékoztatni őket a hajléktalanellátó intézményrendszer működésének járvánnyal összefüggő aktuális változásairól.

2021-ben szolgálatunk fontos tapasztalata volt a korábbi évekhez képest, hogy változnak ügyfeleink közterület-használati szokásai. Jelentősen csökkent azoknak az embereknek a száma, akik fix helyen, utcán, közterületeken töltik az éjszakát. A fedél nélkül élő emberek mozognak a városban, sok esetben a kerületek között is. Ügyfeleink 49%-ával csak egy alkalommal találkoztunk, így egyre fontosabb, hogy azonnal teljes körű segítséget tudjunk nyújtani, hiszen egyre kevesebb fedél nélküli emberből lesz „rendszeresen ellátott ügyfél”.

Al Segar: A jövő álmái

BÉCS - BUDAPEST

2020 júliusában a Caritas Wien (Streetwork Mono) megkeresett bennünket egy nemzetközi utcás projektben való együttműködésre a téli krízisidőszak folyamán. A projekt a Covid19 járványnak köszönhetően csak 2021 telén indult el, melynek során havi 2 alkalommal 2 fő szociális munkást delegáltunk Bécsbe. Az együttműködés célja a Bécsben közterületen élő, magyarul beszélő hajléktalan emberekkel való kapcsolatépítés.

A Caritas a téli időszakban, november és május között működtet egy 24 órás telefon-szolgálatot (Kältetelefon), aminek feladata a bejelentések fogadása. Ezzel párhuzamosan egy, a Krízisautóhoz hasonló utcai szolgálatot (Kältebus) is üzemeltet, mely a bejelentésekkel kapcsolatban keletkező helyszínekre vonul ki. Az információnyújtáson túl szállást, orvosi segítséget, ételt, italt, háló-

zsákokat tudnak szükség szerint biztosítani. A Caritas szociális munkásai nagyon sok kelet-európai, főleg magyar ajkú hajléktalan emberrel kerültek kapcsolatba, s a nyelvtudás hiánya, a kulturális eltérések miatt nehézkes volt számukra a velük való kommunikáció. A hívásokat ezen paraméterek mentén szűrte a kollégák, és adták át nekünk a bejelentéseket

A projekt jelenleg is zajlik, az első hónapban megismerkedtünk a kollégákkal, ügyfelekkel, és az ellátórendszer működését próbáltuk feltérképezni.

Felmértük az ügyfelek szociális helyzetét, lehetőségeiket helyben és Magyarországon, továbbá fizikai, pszichés állapotukat a további céljaik elérése érdekében.

Kältebus: a Caritas Wien krízisautója

Utcai szociális munkásaink Bécsben

Egy rendezett „otthon”

Az első hó

Indulásra készen

Bécsi Stephansdom - oltópont

„Húsz év után”

A Február Harmadika Országos Hajléktalan Adatfelvétel elemzési

Megjelent „Húsz év után” címmel a Február Harmadika Országos Hajléktalan Adatfelvétel elemző tanulmányait közreadó kötetünk! Miért csináljuk immár két évtizede rendületlenül hajléktalan adatfelvételeinket? Mit mondtak a hajléktalan emberek maguk, saját szavaikkal saját sorsukról, életükről? Milyen halmozottan veszélyeztetett csoportok léteznek a hajléktalanságon belül? Mi az a „tanult tehetetlenség”? Milyen eszközökre, segítségnyújtási formákra lenne szükség leginkább ahhoz, hogy az érintettek emberibb körülmények között élhessenek, lakhassanak? Ezekre mind kísérletet teszünk válaszolni a kötetben.

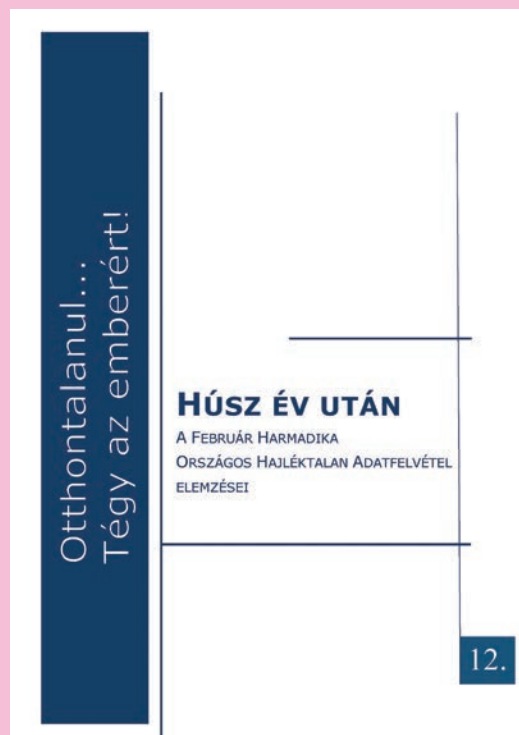
Az Otthontalanul... Tégy az emberért! kötetsorozatunkat 2003-ban indítottuk útjára. A sorozat tagjai a hajléktalanságról írt tanulmányainkat adják közre. 2016 óta a Február Harmadika Munkacsoport országos éves adatfelvételeiről Gyors-jelentéseket adtunk közre, elemző tanulmányainknak egy részét publikáltuk is. A mostani, 12. kiadást megelőző 5 évben született tanulmányok kiadásra várva torlódtak, s most végre - ugyan csak digitális formában - közreadjuk az érdeklődők számára, hiánypótló szakmai gyűjtemény gyanánt. Olvassák, használják egészséggel!

Az Otthontalanul... Tégy az emberért! kötetsorozatot 2003-ban indítottuk útjára a BMSZKI-val közösen. A Menhely Alapítvány bázisán működő önkéntes kutatócsoport, a Február Harmadika Munkacsoport immár két évtizede szervezi az éves országos hajléktalan adatfelvételt. Ennek eredményeit minden évben Gyorsjelentés formájában adjuk közre. A részletes, elmélyült tanulmányok pedig e kötet-sorozatban jelennek meg. A mostani, 12. kötetben az elmúlt öt évben született tanulmányokat adjuk közre - digitális formában - az érdeklődők számára, hiánypótló szakmai gyűjtemény gyanánt. Olvassák, használják egészséggel!

Szerkesztőbizottság tagjai voltak: Breitner Péter, Gurály Zoltán, Győri Péter, Mózer Péter, Szabó Andrea.

A kötetet összeállította és a kiadásért felel: Győri Péter. Kiadó: Menhely Alapítvány, Budapest, 2021.

A kötet letölthető itt: <http://menhely.hu/index.php/hajlektalansag/tanulmanyok/8090-husz-ev-utan-a-februar-harmadika-orszagos-hajlektalan-adatfelvetel-elemzesei>

„VAJDA 3” MENHELY

A Menhely Alapítvány székhelyén működő szolgáltatások egymásra épülnek. Elsődleges célunk a közterületen élő hajléktalan emberek befogadása, intézményi ellátáshoz juttatása.

„Vajda 3” intézményünk 17 fős csapatában gazdasszony, orvos, nővérek, pszichiáter, szociális munkások és kiegészítő feladatokat ellátó személyzet dolgozik együtt. Ebben az évben búcsúzott el tőlünk közel három évtized odaadó munka után gazdasszonyunk, aki még nyugdíjas éveiből is jó néhányat töltött el velünk szeretetben és megbecsülésben.

A Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium program **első befogadó szálláshelyeként** az éjjeli menedékhely igénybevételénél előnyben részesülnek azok az utcai szolgálatok által gondozott, leromlott állapotú fedél nélküli emberek, akiknek ellátása mentális és fizikai állapotuk miatt a hagyományos ellátórendszerben nem megoldható. Speciális szolgáltatásokat biztosítunk a közterületről éjjeli menedékhelyünkre került emberek számára. A házirendet rugalmasabbá tettük, és szociális munkásaink egyéni esetkezeléssel segítenek a továbblépésben. Komplex segítségnyújtással elértük, hogy a korábban kizárólag utcán élő emberek közül sokan tartósan a menedékhely használóivá váltak.

Az **Éjjeli Menedékhelyen** egy éjszakára szóló szállást nyújtunk az arra rászorulóknak. Nyáron 46, télen 52 férőhelyen fogadjuk az otthontalan férfiakat. A pihenési lehetőség mellett egyszerű vacsorát, főzési, ételmelegítési, tisztálkodási, mosási lehetőséget, indokolt esetben egészségügyi ellátást, valamint szociális tanácsadást biztosítunk a nálunk éjszakázóknak. Az együttélés okán fontos, hogy szabályokkal átlátható helyzeteket teremtsünk, így szállásunkon nagyon ritka a lopás vagy az agresszió. 2021-ben összesen 67 különböző személyt fogadtunk, átlagos életkoruk 56,7 év.

2021 egyik nagy eredménye volt, hogy pályázati forrásból fel tudtuk újítani a menedékhely 190 négyzetméternyi járófelületét. Így 20 év után vadonatúj műgyanta burkolat szolgálja a használók kényelmét, valamint biztosítja a balesetmentes és higiénikus környezetet számukra.

Lábadozókban a téli hónapokban az utcai gondozószolgálatok által fellelt fedél nélküli, leromlott állapotú férfiak számára nyújtunk felépülésükig szállást. Napi háromszori étkezést, egészségügyi ellátást, gyógyszereket, kötszereket biztosítunk. Célunk, hogy ezek az emberek ne kerüljenek vissza az utcára.

2020 novemberétől 2021 áprilisáig 21, a 2021. év végéig további 15 rászoruló fogadtunk be. A lábadozó emberek felépülésükig átlagosan 202 napot töltöttek nálunk.

A Hajléktalanok Otthonában 24 idős, leromlott egészségi állapotú férfi számára biztosítunk teljes ellátással elhelyezést és gondozást. Lakóink önmaguk fenntartására segítség nélkül nem képesek, családi és egyéb külső kapcsolatokkal általában nem rendelkeznek. Számukra egészségügyi ellátást, gyógytornát, napi háromszori étkezést, kulturális programokat nyújtunk. Jelenleg az intézményünkben élők átlagéletkora 70,6 év. Tavaly a 24 férőhelyen összesen 32 idős embernek tudtunk otthont biztosítani. Két lakónk más tartós elhelyezésbe került, másik két lakónk az átmeneti ellátási formát választotta, négy szeretett, idős lakónk pedig elhunyt az év során.

Munkánkhoz jelentős segítséggel járulnak önkénteseink, akik elsősorban a lakók szabadidős programjaiban működnek közre, de ha szükséges, orvoshoz is elkísérik őket. Otthonunk lakóinak osztatlan örömére szolgált a mindennapjaik felpezsdítésére szövetkezett, lelkes önkéntes csapat. A csoport tagjainak köszönhetően elkezdte működését intézményünkben a kártya- és társasjátéklklub, a filmklub és a rendszeres gyógytorna is.

Nappali Melegedőnkben a tartózkodás, tisztálkodás, mosás lehetőségével alapszolgáltatásokat nyújtunk ügyfeleinknek. 2021-ben 754 különböző ügyfél összesen 25 777 alkalommal kereste fel a melegedőt, valamivel kevesebben, mint az előző évben. A járványidőszakot is ideértve, a higiéniai szabályok teljes betartása mellett az év minden napján nyitva voltunk, naponta átlagosan 70 ember vette igénybe szolgáltatásainkat.

Csomagmegőrzőnkben lehetőséget adunk a csomagok, ruhák és egyéb tárgyak tárolására, őrzésére. Az év során 173 új ügyfél jutott a nagyobb csomagok huzamosabb tárolására is alkalmas szekrényhez. (Az előző évben mindössze 88 új kliensünk volt.) Csekély napi hozzájárulás fejében 836 zárható szekrény áll a mindennapi ingóságait elhelyezni kívánó hajléktalan ügyfelek rendelkezésére.

Intézményünk bázisául szolgál a Krízisautó és a Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat működésének.

A 2021. év is a világjárvány elleni védekezés jegyében telt az intézményeinkben. Ennek megfelelően korlátozott számú éjjeli menedékhely férőhelyet üzemeltettünk, az igénybevételéhez védettségi igazolványt, vagy 24 óránál nem régebbi negatív PCR-teszteredményt kértünk. A nappali melegedő szolgáltatásait az egy időben bent lévők számát maximálva lehetett igénybe venni. A Hajléktalanok Otthonának lakói maszkhasználatra kényszerültek a közös terekben, étkezéseiket a lakószobák területére korlátoztuk.

A korlátozó intézkedések mellett a január végétől elérhető védőoltások nagy könynyebbséget jelentettek, úgy lakóink, mint munkatársaink számára. 90% feletti arányban éltünk a védettségünket jelentősen fokozó vakcináció lehetőségével. Ennek köszönhetően lazítani is tudtunk az óvintézkedéseink szigorúságán.

Komplex foglalkozások a „Vajda 3”-ban

A Hajléktalanok Otthona lakói számára sajátos foglalkozásokat biztosítunk a délutáni és esti órákban. Az alkalmakat nem hirdetjük, azokat adott munkatárs jelenlétéhez kötik érdeklődő lakóink. Az érdeklődői kör évek óta nagyjából ugyanaz. Ez nem egy zárt kör, szabad csatlakozás bárki számára biztosított. Az állandó tagok időről időre megpróbálják egyik-másik lakótársukat meghívni, mérsékelt sikerrel. Lévnék, hogy az ügyeleti iroda az állandó helyszín, ezért 4-5 főnél nagyobb létszám nem is lenne szerencsés.

A csoportunk eredetileg zenehallgató volt, a tagok zenei kívánságait egy internetes felületről teljesítettük. Amikor valakinek nem jutott eszébe semmi, annak a többiek javasoltak zeneszámot. Mivel a résztvevők egyre jobban megismerték egymás ízlését, ez egyre könnyebb is volt. Később, a foglalkozásvezető javaslatára, a közös együttlétek komplexebbé váltak. Az alkalomra készülés közben gyakran spontán beszélgetések kezdődtek, amelyek a házbéli eseményeket vagy a nagyvilág híreit megvitató, kordinált beszélgetésekké fejlődtek. Úgy tűnik, hogy a rendszeres lakógyűléseink és az újraindított szobacsoporthoz mellett erre a fórumra nagy igény van. Lakóink szívesen elmesélik, milyen a hangulatuk, vagy éppen milyen problémák foglalkoztatják őket. Jól látható, hogy menyire szívesen hallgatják egymás észrevételeit is. Egyféle friss, adott hétre

fókuszáló, közérzeti monitorozásnak is nevezhetők ezek az alkalmak. Talán némileg az egykori családot is pótoljuk vele, hiszen mindenki örül, ha őszintén érdeklődnek hogylétük felől, mi több, meg is hallgatják a választ.

A készülődést követően a résztvevők döntése alapján zenehallgatás, filmnézés kezdődik, majd novella vagy más rövid történetet felolvasására kerül sor. Természetesen alka-

lom nyílik a hallottak, látottak megbeszélésére, az egyéni olvasatok kiemelésére, és az esetleg felmerülő személyes érintettségek is felszínre kerülnek. A filmeket, ill. filmrészleteket, mint fikciókat választjuk, majd két-három kérdésre fókuszálva dolgozzuk fel a látottakat. A novellák tekintetében is hasonlóan járunk el. Fontosnak tartjuk, hogy mindenki a személyes tapasztalatait ossza meg a többiekkel, és ne életbölcse-

ségekkel dobálózzon. A parttalan, indulati viták kialakulása így könnyebben elkerülhető.

Tervezzük, hogy csoportunk a nyár folyamán egy ráérősebb, és egymásra jobban fókuszáló táborigyűlést keretében teljesítheti ki ezt a kedvelt tevékenységet.

Otthonunk lakói

Képfelirat

Képfelirat

Járványöltözék

OIKOS - SEGÍTŐHÁZ

Az intézmény 12, súlyos lakhatási problémával küzdő, felépülő szenvedélybeteg ember számára tud egyidejűleg szolgáltatásokat nyújtani olyan módon, hogy közben lehetőséget teremt a lakásproblémáik megoldására is. A cél minden esetben az önállóság megteremtése az absztinencia megtartása mellett.

A Menhely Alapítvány és a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Exarchátusának együttműködésében hoztuk létre új típusú ellátási formaként számukra ezt a támogatott lakhatási szolgáltatást. Korábbi, Sarokház elnevezésű bentlakásos intenzív programunk tapasztalataira alapozva kezdte meg működését 2016 szeptemberében az Oikos Segítőház egyházi jogú szervezet a Menhely Alapítvány Mádi utca 15/a szám alatti lakóingatlanában. Itt a folyamatos elérhetőségen, a rendkívüli helyzetben azonnali jelenléttel igénylő készenlétben, és az egyéni konzultációs időpontok biztosításán kívül a se-

gítői munka két csoportfoglalkozásból áll, amelyek közül legalább egyiket kötelező a lakóknak részt venni minden héten.

A Mádi utcai épület hat szobájából kettőt nők, a többi férfiak lakják, egy szobában legfeljebb két ember helyezhető el. 2021-ben az átlagos kihasználtság valamivel több mint 7 fő/nap volt. 2021 folyamán egy lakónk meghalt, négy fő kiköltözött, és négy személy költözött be. Az elhunyt lakónk, egy hányatott sorsú fiatal nő, miután szakemberek és családja segítségével mellett sem tudta feldolgozni párja halálát, öngyilkos lett. Az eset megrázta a stábot és a lakó-

kat is. Két fiatalember, egy nő és férfi, akik rehabilitáció után nyertek felvételt hozzánk, a beköltözés után néhány hónappal visszaestek és kiköltöztek a házból. Egy lakónk többéves itt lakás után saját bérelt lakásba költözött. Egy lakó rehabilitációs intézménybe távozott.

Az intézmény működését több szempontból, jelentős mértékben befolyásolta, sőt alapvetően meghatározta a járványhelyzet 2021-ben is, bár szerencsére az intézményvezetőkön kívül senkit sem fertőzött meg a koronavírus az évben.

HAZA-TALÁLÓ - ELSŐKÉNT LAKHATÁS PROGRAM

2021 év elején értesültünk arról, hogy a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) keretében beadott Elsőként Lakhatás pályázatunk kedvező elbírálásban részesült. A 2023 nyaráig megvalósuló projektünk keretében 15, közterületen élő ember lakhatását tudjuk támogatni. Célunk, hogy a programba bevont ügyfeleink a támogatási időszak lejáta után képesek legyenek lakhatásukat segítség nélkül fenntartani.

Az **Elsőként Lakhatás** egy Észak-Amerikában és Európa-szerte egyre nagyobb teret hódító modell a tartósan közterületen élő összetett szükségletű hajléktalan emberek hatékony társadalmi integrációjára.

A szemlélet alapvetése, hogy a lakhatás emberi jog. Lényege, hogy a lépcsőzetes gondozási modellel szakítva az utcáról közvetlenül bérlakásba juttatja a hajléktalan embert, és az egyéni esetkezelést, egyéb támogató szolgáltatásokat a lakásban vagy a szomszédságban nyújtja.

A lakhatásközpontú megoldások nem azt állítják, hogy a hajléktalan embereknek csak lakásra lenne szüksége, hanem azt, hogy a gondozási folyamat a leghatékonyabban lakásban élő emberrel folytatható – olyan személlyel, aki ráadásul már nem is hajléktalan. A hagyományos, lépcsőzetes modell ezzel szemben általában valamilyen szintű együttműködést, betegségtudatot, kezeléssel vagy gondozási folyamatban való részvételt vár el az ügyféltől, és a lakhatás a kigondozási folyamat vége felé jelenik meg alternatívaként. Az ilyen jellegű segítő munka gyakran addig tart, amíg a hajléktalan ember együttműködik.

A jelenleg futó programunk bázisa az **intenzív szociális munka**, melyet rendkívül színes támogatási paletta egészít ki (állásmentor, pszichológus, pszichiáter, ápoló, fodrász, fogász, valamint médiakampány). A program újdonsága az is, hogy munkaviszonyban dolgozik két sorstárssegítő, akik korábbi lakástalan létükből teremtettek maguknak egzisztenciát. Egyikük maga is (párjával együtt) Elsőként Lakhatás program segítségével állt talpra.

2021. április elsejével kezdtük el a projekt megvalósítási szakaszát a pénzügyi, a projekt- és a szakmai vezetők részvételével.

Az első hónap alatt felállt a szociális munkás team, négy fő szociális munkás alkalmazásával. A május 3-i alakuló üléstől kezdve heti legalább egy alkalommal kerül azóta is sor szakmai megbeszéléseinkre, a napi szintű telefonos, e-mailes egyeztetés mellett. A gyakori megbeszélések az Elsőként Lakhatás szemlélet legjobb elsajátítása, valamint az Elsőként Lakhatás alapelveinek hazai viszonyokhoz való adaptálása és pályázati feltételeknek való megfeleltetése miatt szükségesek. Ebben az időszakban zajlott a célcsoportból való **kiválasztás módszertanának kidolgozása** is.

2021 nyarán szerveztük meg Elsőként Lakhatás **tréningünket**. Az első alkalom a Housing First módszer alapelveinek szemléletes megismerésével, a nemzetközi és hazai jó gyakorlatok ismertetésével zajlott, kevéssé a frontális edukáció, mint a részvételi tanulás módszerével. Így a második tréningnapon helyzetgyakorlatokban próbáltuk ki ezeket az alapelveket. A harmadik tréningnapon a sorstárssegítők segítői folyamatba való bevonásának lehetséges módjait dolgoztuk ki. Ezen az eseményen már potenciális sorstárssegítő jelöltek is részt vettek.

Ahogy egy résztvevő kolléga mondta:

“Azért volt jó ez a képzés, mert látjuk a korlátainkat. Megtudhattuk, mi az igazi Housing First, és azt is, hogy ebből mi az, amit mi meg tudunk valósítani, és mi az, amit nem”.

Nyáron vettük fel a kapcsolatot az utcai gondozó szolgáltatókkal, akik a programba lehetségesen bevonható ügyfelekkel kötötték össze bennünket. Ekkor kezdtük meg a lehetséges **albérletek felkutatását** is, személyes keresés mellett online társadalmi érzékenyítő albérletkereső hirdetés jelentettünk meg.

Hirdetésünkre két tulajdonos is reagált, ami sikeresnek mondható. E kezdeti sikerek ellenére legnagyobb kihívásunk a mai napig az, hogy megfelelő albérletet találjunk meg ügyfeleink számára.

Kapcsolatba léptünk **társ szervezetekkel** is, akik korábban már megvalósították VEKOP által támogatott programjaikat, közös csoportos megbeszéléseinken átadott tapasztalataikat beépítettük munkánkba.

2021 szeptemberében sikerült szerződést kötnünk az első három piaci bérleményre, így ebben a hónapban meg is történtek az **első beköltözések**: 3 egyedülálló férfi, és egy pár költözött be.

Ebben a hónapban kezdte meg munkáját a program **pszichológusa**. Jelenleg – várakozásainkat felülmúlva – öt célcsoport tag vesz részt heti rendszerességgel a terápiás ülésen.

A **szupervizor** alkalmazásával megkezdődhetek a csoportos és az egyéni szupervíziós üléseink is.

Munkába állt első **sorstárssegítő** munkatársunk. Az egyéni szupervíziós ülések nagyban segítik sorstárssegítőink beilleszkedését a team munkájába, hogy valóban teljes jogú tagjai legyenek a megvalósítók csapatának. A csoportos szupervíziós ülések visszatérő témája volt az albérlet megszerzésének nehézsége, ebben a támogató szakmai közegben gyakorlati megoldások is születtek.

Megkezdtük a beköltözési csomagok, és a lakáshoz szükséges új és használt bútorok, és háztartási eszközök beszerzését, átadását, és a lakásokba való kiszállítást.

Önkénteseket toboroztunk, akik ebben az első időszakban leginkább a beköltözések támogatásával tudtak bekapcsolódni a munkába.

2021 őszén újabb lakásokra szerződöttünk, összesen egy pár és két egyedülálló férfi költözhetett be. Munkába állt második sorstárssegítő munkatársunk is.

Megkezdtük önkénteseink felkészítését a januári kétnapos képzésre, ennek keretében felmértük, kinek mihez van leginkább indíttatása és adottsága. Munkába állt a projekt jogásza is, ügyfeleinket az albérleti szerződésekkel kapcsolatos jogokról és köteleességekről tájékoztatta, de egyéb jogértelmezési ügyekben is segítségére van támogatottjainknak.

Decemberben újabb bérlési szerződést kötöttünk, az ingatlanba egy pár költözött be. Ebben a hónapban kezdte meg munkáját foglalkoztatási mentorunk is. Karácsonyi ünnepséget szerveztünk, a járvány 4. hullámára való tekintettel a résztvevők számát 10 főben korlátoztuk, így az első közösségi programot is meg tudtuk valósítani 2021-ben.

Jelenleg 11 fő lakik lakásban, további két ügyfelünk várakozik lakásba költözésre, mert számukra nem sikerült még megfelelő albérletet találni.

Folyik a kiválasztási munka további bevonandó célcsoport tagokkal, 2021. december 31-ig szociális munkásaink összesen 46 ügyféllel léptek kapcsolatba.

A bevonás/előgondozás szakaszában ügyfeleink szkeptikusan fogadták a kínálati lehetőséget, nem tűnt reális alternatívnak

számukra utcáról lakásba kerülni. Korábbi rossz tapasztalataik az intézményes ellátások terén gátolták a bizalom kialakulását

„- Miért nem bíznak a többiek ebben az egészben.
- Nem hiszik el, hogy meg lehet csinálni.
- Abban nem bíznak, hogy ők meg tudják csinálni?
- Inkább a szociális munkásokban nem bíznak.”

A beköltözés után azonban kivétel nélkül rendkívül jó együttműködés alakult ki a mentorokkal.

„Akkora szerencsét kaptunk az élettől, ... nem tudjuk, hogy hogy kaptuk, mi ezt nem kerestük. ... Belekeveredtünk ebbe a csodahelyzetbe. ... Nekünk most rendbe van minden. ... Egyszer én segítettem, visszakaptuk sokszorosan.”

Legtöbbször évek óta először tudták kipihenni magukat, és mivel a program támogatásával háztartási gépeket is tudunk venni, ügyfeleink végre a többségi társadalomhoz hasonló kényelmes életet tudnak élni.

„Csöndes, itt tudok pihenni, évek óta most alszom először füldugó nélkül.”

„Teljesen más. Hogy mondjam, az embernek sokkal több ideje marad másra. Nem

kell elmenni a Bubbles-be mosatni, kivenni azért egy napot... ott van az automata mosógép, berakja az ember, kimos, kipakol, ennyi. Teljesen más. Meg hogy az ember tud magának főzni, olcsóbban kijön, mintha örökké száraz kaját vesz. Úgy kell menni, - egy nappal többet lehet dolgozni. Egy napot kell pihenni. Sokkal kényelmesebb, elpihen az ember. ... Sokkal több pénzt fogok kitermelni, lehet, hogy villanyszámlában ugyanannyi lesz, csak kényelmesebb. Nem kell attól félnem, hogy mikor jönnek a rendőrök, mikor jönnek a fiatalok. Akkor az ember ki tudja magát pihenni. És akkor teljesen másképp megy az ember például dolgozni, nem szólják meg.”

Az intenzív szociális munka, és az, hogy ügyfeleink számára a szociális munkások 24 órában elérhetőek, új, magasabb szintre emelte a **kliens és a szociális munkás kapcsolatát**. Ez azért is lényeges, mert, amennyiben hiányállapotok halmazaként tekintünk a hajléktalan létre, úgy kapcsolati hiányok is mutatkoznak. Ahogyan Sam Tsemberis, a Housing First modell kidolgozója fogalmazott:

„Az elsőként lakhatásban, a lakhatás másodlagos, a kapcsolat az első!”

„Mi is nagyon sok segítséget kaptunk. ... A mi szociális munkásunk mindig te-

lefonál, mindenben segít, amiben tud.”
„Ha hívjuk a szociális munkásunkat, vagy akárkit, segítenek, ha kérdezzük valamit vagy szeretnénk valamit.”

„Én is megkaptam mindent végül is, sőt, még többet, mint amennyit kellett volna. Nekem a Tibor a szocmunkásom, meg a Balázs, ő a... hogy problémás eset vagyok ilyen szempontból.

- Milyen szempontból?

- Minden szempontból (nevet). Hogy mondjam, nekem többet számít, mint amit kaptam, az emberség. Emberileg úgy odaálltak, hogy azt mondták, hogy ha engem nem költöztetnek be, akkor soha senkit. ... Kérdezték, hogy mi újság van. Beköltöztünk. És mindenki örül. Egyelőre megvan, most az a lényeg, hogy fenntartsam, legyen elég pénz. De hogy mondjam, emberségben annyi mindent kapok tőlük, hogy borzasztó. Teljesen más az embernek a lelki világa ilyen szempontból. Nem az anyagi segítség, hanem odafigyelnek az emberre egy kicsit. Nem az, hogy ellenőrzik vagy valami, hanem hogy odafigyelnek.”

A praktikus és az érzelmi támogatás szinergiáját foglalja össze jól az alábbi mondat:

„Megkaptunk egy porszívót, meg nagyon sok szeretetet.”

Elsőként Lakhatás tréning

Haza-találó alakuló ülés

Bérelt lakás megtekintése

Haza-találó heti megbeszélés

PRÁTER UTCAI NAPPALI MELEGEDŐ

Nappali melegedőnk az alapszükségletek kielégítésén kívül olyan programokat és lehetőségeket is kínál, melyek segíthetik ügyfeleink társadalmi visszailleszkedését, közelebb viszik őket hajléktalanságuk megszűntetéséhez.

A nappali melegedő alapvető funkciója, hogy enyhítse a hajléktalan létből fakadó nehézségeket, elviselhetőbbé és élhetőbbé tegye a hajléktalan emberek mindennapjait. Alapszolgáltatásainkkal a hét minden napján fogadjuk ügyfeleinket. 2021-ben 354 nyitvatartási napon álltunk vendégeink rendelkezésére. Melegedőnkben lehet tisztálkodni, mosni, étkezni, pihenni, olvasni, szabadidős tevékenységeket folytatni. 2021-ben összesen 30 091 alkalommal kerestek fel az otthontalan emberek miniket, napi átlagos forgalmunk 85 fő volt. A 2020. évi forgalomhoz képest ez 2%-os csökkenést jelent, ami kétségtelenül a világjárvány következménye. A járványügyi óvintézkedések következtében szolgáltatásainkat is korlátozni kellett, mivel a melegedő adottságai nem teszik lehetővé, hogy a közös helyiségekben hosszabb ideig több ember tartózkodjon. Mindennek következtében továbbra is az ételosztás maradt a legnépszerűbb szolgáltatásunk. Egyes szolgáltatásaink esetében létszámkorlátot kellett alkalmaznunk.

Hétvégi nyitvatartásunkat több mint 10 éve lelkes, elkötelezett **önkéntes munkatársaink** segítségével tudjuk biztosítani. Ők készítik el és osztják ki a tiszórait, segítenek a tisztálkodáshoz szükséges törülközők és tisztítószeres kiosztásában, valamint a mosó- és szárítógépek működtetésében.

Kiegészítő szolgáltatásaink a hajléktalanságból kivezető utak megtalálását támogatják. Programjaink célja, hogy a fedél nélkül élőket újra biztonságos, akár önálló lakhatáshoz segítsük, illetve a hajléktalanság veszélyében élőket olyan támogatáshoz juttassuk, mellyel megállítható helyzetük további romlása.

E speciális szolgáltatásaink közé tartozik az **Álláskereső Iroda** működtetése. Célunk, hogy infrastruktúrát biztosítsunk ügyfeleink számára a megfelelő munka megtalálásához, valamint alkalmi és állandó munkalehetőségek felkutatásával segítsük elhelyezkedésüket. A szolgáltatás működéséhez 2016 nyara óta az Erste Stiftung és a „la Caixa” Alapítvány is hozzájárul. Az általuk támogatott magyar Incorpora hálózat tagjaként hátrányos helyzetű csoportokat segítő civil szervezetekkel együttműködve dolgozunk. Az Incorpora programról következő oldalunkon részletesen írunk még.

Elhelyezkedési támogatást nyújtunk frissen állásba került ügyfeleink számára az első, még fizetés nélküli hónap nehézségeinek áthidalására. E programunk keretében a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásának köszönhetően 2021-ben összesen 46 álláskereső (31 férfi, 15 nő) élelmiszer vásárlását és utazási bérlet megvásárlását támogattuk.

2021-ben is folytattuk lakhatást segítő programjainkat, melyek keretében pénzbeli támogatást nyújtunk albérletbe költöző ügyfeleinknek, illetve lakásokat adunk bérbe az arra rászorulóknak.

Albérleti hozzájárulást nyújtó programunkat az intézményünkkel már korábban kapcsolatba került hajléktalan, vagy a hajléktalanság veszélyében élő emberek vehetik igénybe, melyhez a Fővárosi Önkormányzat biztosítja a forrást. A program támogatási keretéből 10 fő, az együtt költözőkkel összesen 16 személy lakhatását támogattuk 2021-ben. Ügyfeleink alapesetben – vagy ne írjuk, h. alapesetben, v. ha már írjuk, akkor kéne egy fél mondat a nem alapesetről legfeljebb 12 hónapon keresztül, összesen 300 000 Ft összegű lakhatási támogatásban részesülhetnek.

2021-ben **két lakás** állt rendelkezésünkre, az egyik alapítványunk, a másik a Józsefvárosi Önkormányzat tulajdona. A lakásokban olyan hajléktalan személyek, családok lakhattak, akik segítségünkkel már képesek az önálló életvitelre, de saját erejükből még nem tudnak gondoskodni lakhatásukról, ahhoz szükségük van valamilyen támogatásra. Bízunk benne, hogy az önkormányzati lakásban lakó családunk jövő évben már saját jogon bérelheti tovább az ingatlant, és ezzel a program eléri eredeti célját.

Kreativwerkstatt Werkheim e.V. Hannover:
Fagyott nadrágok 5

INCORPORA MUNKAVÁLLALÁST SEGÍTŐ PROGRAM

A „La Caixa” Foundation és az ERSTE Stiftung által finanszírozott Incorpóra program hatodik éve zajlott 2021-ben Magyarországon. A program fő célja, hogy valamilyen szempontból hátrányos helyzetben élő embereket támogassuk álláskeresésükben. Feladatunk olyan munkahelyek felkutatása, ahol találkozik mind a munkáltatói, mind a munkavállalói érdek. Tapasztalatunk azt mutatja, hogy a fenti célcsoport számára nincs, vagy nehezen hozzáférhető a megfelelő kereseti lehetőség. A program további fontos feladata a közvetítő szerep betöltése a hajléktalan álláskeresők és a vállalatok között.

Az Incorpóra itthon is hálózatként működik. A Menhely Alapítványon kívül az elmúlt évben négy másik civil szervezet dolgozott közösen és sikeresen a kitűzött cél megvalósulásáért. Magyarországon több, mint ezer hátrányos helyzetű munkavállaló talált sikeresen munkahelyet a hálózat közvetítésével.

Ingyenes szolgáltatásunk során átfogó folyamatot kínálunk a vállalatoknak a kiválasztástól a munkahelyi beilleszkedés támogatásáig. A munkáltatókkal tapasztalt szakemberek, úgynevezett integrációs menedzserek dolgoznak együtt, akik az érintetti csoportok: hajléktalanok, megváltozott munkaképességűek, különösen a fogyatékkal élők, nők, pályakezdő fiatalok és mélyszegénységben élők munkaerő-piaci integrációjának szakértői. Az Incorpóra által biztosított felelős foglalkoztatási forma számos előnnyel jár egy munkáltató számára, és új lendületet ad a társadalmi fenntarthatósági törekvéseknek.

A programot a bő tíz évvel ezelőtti gazdasági világválság okozta munkanélküliségre válaszul vezették be Spanyolországban, azóta több tízezer vállalat és több száz civil szervezet csatlakozott hozzá, s mintegy 100 ezer munkavállalót helyezett el. A projekt

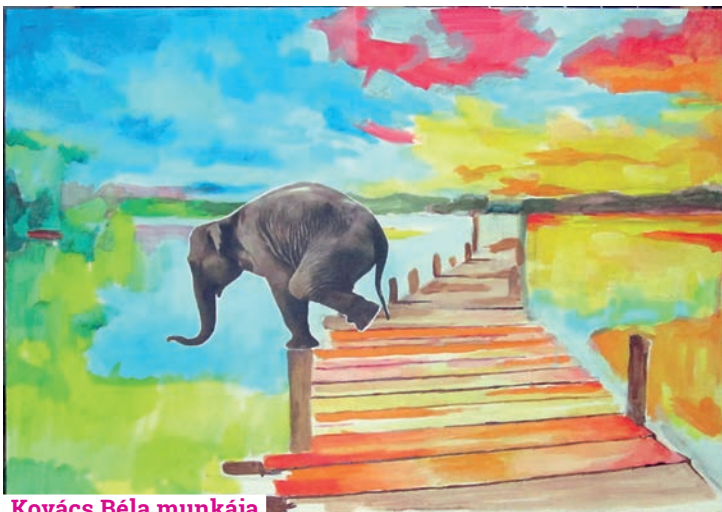
Magyarország mellett a régióban még Lengyelországban működik.

A 2021-es program tapasztalata, hogy szolgáltatásunkat érezhetően kisebb számú ügyfél vette igénybe. Erre magyarázat az év gazdasági hullámzása lehet. A járványhelyzet következtében jelentősen átrendeződött a magyar munkaerőpiac. A vendéglátóhelyek, a rendezvények által foglalkoztatott munkaerő pályát módosított, új, stabil munkalehetőségek irányába mozdult meg. Statisztikai adatok alapján látható, hogy a pályaelhagyók csupán 10%-a tért vissza eredeti foglalkozásához. Az így felszabadult álláslehetőségek (különböző konyhai munkalehetőségek, rendezvények megtartásában való segédkezés) vonzó foglalkoztatási forma az alapítványunkat korábban felkereső munkavállalók részére. Rendszeres utánkövetés híján jelenleg csak feltételezzük, hogy ezekben a munkakörökben önállóan sikerült elhelyezkedniük.

A program keretében munkatársunk a Práter utcai Nappali Melegedőben heti több alkalommal fogadja az érdeklődőket, álláskeresőket alapítványunk egyéb intézményeiből is. A személyes álláskeresési tanácsadás mind ügyfeleink, mind kollégánk számára nagyobb elköteleződéssel jár.

A Menhely Alapítvány álláskeresési szolgáltatását 2021-ben összesen **149 fő** kereste fel. Támogatásunknak köszönhetően összesen **67 ügyfelünk talált megfelelő munkát** a nyílt munkaerő-piacon.

A program fő erőssége az összefogás, a közös cél, s annak elérésére szánt célzott forrástámogatás. A programról bővebben itt olvashat: <https://www.incorpóra-halozat.com/>

Kovács Béla munkája

KÜRT UTCAI NAPPALI CENTRUM

Nappali Centrumunk célja a hajléktalanság traumájának kitett és a mélyszegénységben élő emberek helyzetének javítása, valamint programjainkon és szolgáltatásainkon keresztül a társadalmi integráció elősegítése, a hajléktalan élethelyzet megszűntetése. Intézményünk Budapest belvárosában, az Erzsébet körút szomszédságában található.

2021-ben a világjárvány elleni védekezésünket segítette Budapest Főváros Kormányhivatala és Önkormányzata, Erzsébetváros Önkormányzata, többek közt 300 db ingyenes teszttel, 10 000 db maszkkal és 800 db kézfertőtlenítővel. Kollégáink száz százaléka megkapta védőoltási sorát, ezzel együtt, ha akár csak enyhe, vírus okozta tünetet észlelt magán, negatív tesztelést követően dolgozhatott. Ebben az évben négyen estek át a fertőzésen, helyettesítésüket megoldottuk, szolgáltatásaink folyamatosan biztosítva voltak. Ügyfeleinknek ingyenes tesztelési napokat hirdettünk meg, oltásokhoz, védettségi igazolványokhoz segítettük őket, maszkot osztottunk részükre, valamint kötelező kézfertőtlenítést vezettünk be.

Az intézmény felújítása, korszerűsítése egyben barátságosabbá tétele, a jó munkakörnyezet kialakítása hosszú folyamat. A járványhelyzet különösen indokoltá tette, hogy tiszta, jól takarítható környezetben tudjuk fogadni az ügyfeleinket. 2021-ben a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásából részben kicseréltük a pince lefolyórendszerét, az udvari csapadékvíz elvezetését is megoldottuk, továbbá intézményünk teljes földszinti padlóburkolatát műgyantával vontuk be. A korábbi években két interjúszobát alakítottunk ki, ahol

pszichológus, addiktológus, önkéntes vagy szociális szakember igazán ideális körülmények között tudja fogadni klienseit. Terveink között szerepel a ház további felújítása, egyben barátságosabbá tétele, valamint a kollégák munkakörülményeinek javítása is (pl. számítógépek és bútorok cseréje).

Szórólapot készítettünk, amiben röviden **bemutattuk szolgáltatásainkat** a látogatóinknak (diákoknak, adományozóknak, önkénteseknek, önkormányzatnak), azzal a nem titkolt céllal, hogy felhívjuk a figyelmet, hogyan támogathatják munkánkat, önkéntesként, illetve pénzbeli és tárgyi adományokkal. Terveink között szerepel a fedél nélkül élő emberekhez szóló, az intézmény szolgáltatásait bemutató szórólap elkészítése, hogy ezzel is segítsük őket saját jövőjük megtervezésében.

Tovább **bővült együttműködésünk az Erzsébetvárosi Önkormányzattal**. Az Önkormányzat biztonsági szolgálattal - a közterületi rend fenntartásában - segítette a munkánkat. Karácsony előtt a hivatal dolgozóit tartós élelmiszert gyűjtöttek klienseink részére. A Nappali Centrum bázisán működő utcai gondozó szolgálatunknak szoros a kapcsolata az Erzsébetvárosi Szociális és Városüzemeltetési Irodával. Velük az utcán

élők helyzetének rendezése érdekében tudunk közösen dolgozni, pl. utcán élőkről jeleznek utcai szolgálatunk felé, míg a hivatal a takarításban szállításban segít nekünk. Az Erzsébetvárosi Szociálpolitikai Kerekasztal év végi ülésén megfogalmazódott a foglalkoztatási és lakhatási programunkkal való szorosabb együttműködés lehetősége.

Folytatódta **integrációs segítő programjaink**. Beszámolónk önálló fejezeteiben írunk a Fedél Nélkül utcalap, a Pályamódosító Program, a Jogvédő Fórum, az Incorpora, és az "Úton" lakhatási program munkájáról. Helyet biztosítottunk az Első Kézből a Hajléktalanságról - Rendhagyó Osztályfőnöki Órák elnevezésű programok megszervezéséhez, lebonyolításához.

Ügyfélszolgálatunk az a gondolat hívta életre, amit az alapítvány 30 éves története kezdetétől fogva alapvetésnek tartunk: fontos, hogy ügyfeleink megfelelő tájékoztatást kapjanak a hajléktalanokat segítő társzervekről, egyúttal érvényesíteni tudják érdekeiket a különféle hivataloknál. 2021-ben ügyfélszolgálatunkat 3537 alkalommal 1541 különböző ember kereste fel. A leggyakoribb ügyintézési típus a tájékoztatás, az egészségbiztosítás rendezése és a levélküldemények kiadása volt.

A Kürt Nappali Centrum kívülről

Reggeli a melegedőben

Közfoglalkoztatási programunkkal célunk, hogy a halmozottan hátrányos helyzetben élő emberek munkaerő-piaci integrációját támogassuk. Olyan otthon nélkül élő embereket fogadunk, akik hosszú ideje nem tudtak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, emellett többen mentális problémákkal vagy függőséggel küszködnek. Védett környezetben mentor segíti őket a munkahelyi közösségbe való beilleszkedésben, és személyes életkörülményeik javításában.

Zsolti és Zsófi története

Zsolttal 2016-ban találkozott először utcai szolgálatunk. 2019 novemberében vettük fel közfoglalkoztatottként. Egyéni mentorálás segítségével először hajléktalan szállóra, majd szívességi lakhatásba költözött, alkoholfüggőségétől megszabadult. Zsófi egy sátorban lakott Pest peremkerületében. Rendszeresen bejárt Nappali Centrumunkba, önkéntesként segítette munkánkat. Később beköltözött egy éjjeli menedékhelyre, ahol évekig lakott. Innen járt be naponta dolgozni. Egyéni mentorálás keretében 2017-től alkalmaztuk közfoglalkoztatottként, majd ezt követően 2019-ben félállású munkaszerződést kötöttünk vele, amely a mai napig tart.

Úton lakhatási programunk segítségével 2021-ben sikeresen pályázott a fővárosi bérlakásprogram pályázatán. Az elnyert lakásba beköltözött Zsolttal együtt, és jelenleg is ott laknak. Azt gondoljuk, példájuk is megerősíti, hogy az egyéni mentorálás, megfelelő anyagi és egyéb támogatások segítségével sikerülhet a valódi társadalmi integráció.

Adományok is nagyban segítették munkánkat. Rendszeresen jutunk így ruha, használati tárgy és élelmiszer adományokhoz. A Magyar Élelmiszerbank Egyesület szervezésében novemberben tartós élelmiszer gyűjtésből 157 csomagot oszthattak ki a Kürt Nappali Centrumban működő programok.

Az online körben zajló közösségi adománygyűjtésünket a kényszer indította el, mivel a sok éve pályázati forrásból futó gyógyszer-kiváltási programunk nem kapott támogatást. A játékos összefogás segítségével a „Segíts, hogy ne kelljen választaniuk!” című egyhónapos kampányunk során 763000 Ft adomány gyűlt össze. Ezt egy önkéntesünk munkahelye belső pályázatán indulva további 500 000 Ft céladománnyal tudta támogatni.

Önkéntes kollégáink kedvességükkel, rátermettségükkel egészítik ki munkánkat. Ételt osztanak, regisztrálnak, ruhát változtatnak. A tavalyi év folyamán 15 önkéntes kolléga segítettek nekünk.

2021-ben a 301 nyitvatartási napon összesen 79 585 alkalommal keresték fel **Nappali Centrumunkat** az otthonatlan vagy mélyszegénységben élő emberek. Átlagos napi

ügyfélforgalmunk 264 fő volt. Szolgáltatásainkat 3 208 különböző ember vette igénybe, ebből 490 új ügyfél volt. A legtöbben, 324-en 2021. május 25-én jártak nálunk.

Nappali melegedő alapszolgáltatásai keretében 2021-ben 29 200 adag ebédet és 44520 adag reggelit tudtunk biztosítani. Tisztálkodás szolgáltatásunk igénybevételét a fertőzések elkerülése érdekében jelentősen korlátoztuk, egyidejűleg egy ember tisztálkodhatott, ezt pedig fertőtlenítő takarítás követte. A tavalyi évben összesen 516 személy tisztálkodott, míg 448 fő ruhaneműt is kapott.

A 2021-es évünket is alapvetően határozta meg a pandémia elleni védekezés, kollégáink és a hozzánk fordulóknak élet- és egészségvédelme. Munkánkat továbbra is három prioritás határozta meg: az első, hogy az emberek közötti személyes kontaktusokat a lehető legminimálisabbra szorítsuk, második olyan fizikai feltételek biztosítása, amelyek a legnagyobb mértékben akadályozzák a vírus terjedését, a harmadik pedig, hogy mindezek mellett továbbra is támogassuk a tőlünk segítséget kérőket jövedelmi, szociális, lakhatási helyzetük megoldásában.

Az Ügyfélszolgálati iroda munkája

A Kürt utcai Ügyfélszolgálati Iroda tevékenysége - 2021.													
Hónap	Jan.	Feb.	Már.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szep.	Okt.	Nov.	Dec.	Össz.
Információkövetítés, tanácsadás	4	7	5	10	3	2	5	34	17	17	16	16	136
Adókérdés beszerzése	16	14	11	28	24	17	14	36	25	25	28	26	264
Lakcímbjelentés	3	3	1	1	2	4	5	5	1	4	6	7	42
Személyi igazolvány beszerzése	17	19	32	39	29	20	30	27	37	31	22	25	328
Lakcímkártya beszerzése	20	26	31	42	30	25	34	30	43	30	23	29	363
Hajléktalanigazolvány kiállítása, érvényesítése	73	57	65	63	73	61	69	70	80	80	81	59	831
Tajszám beszerzése, pótlása	46	41	45	49	57	46	57	67	52	56	50	5	622
Recept kiváltásának támogatása	27	26	18	23	13	23	0	0	0	0	0	0	130
Egészségbiztosítás beszerzése	37	28	19	4	7	10	7	4	13	24	36	19	208
Ruhajegy kiadása	0	12	13	16	9	3	6	0	0	12	15	5	91
Postacím biztosítása	433	401	452	424	344	381	325	290	378	336	403	363	4530
Összesen	681	637	696	701	592	592	557	564	646	618	687	599	7545
Az Ügyfélszolgálati Irodán megjelentek száma 2021-ben:	308	312	330	335	338	298	245	237	247	307	317	263	3525

„ÚTON” - LAKHATÁSI PROGRAM

„Nem bírom megemészteni, hogy két éve csöves vagyok! Sohasem hittem volna, hogy velem ez megtörténhet!”

Ricsi

Hiszünk abban, hogy a hajléktalanságból ki lehet kerülni, egyúttal azt is tapasztaljuk, hogy a bajba jutott családok, párok, egyedülálló férfiak és nők is elhiszik, bármilyen nehéz helyzetből talpra lehet állni. Ricsi 2021 decemberében jelentkezett a programunkba, reméljük lesz benne kitartás, erő, hogy ismét otthonra találjon.

Lakhatási tanácsadásunk **nyitott szolgáltatás**: egyaránt fogadjuk azokat, akik saját kivezető útjukat keresik a hajléktalanságból, és azokat is, akiknek ugyan megvan az önkormányzati lakása, de a kilakoltatás veszélye fenyegeti őket a felhalmozódó adósságuk miatt. Ügyfeleinket arra készítjük fel, hogy a piacról tudjanak maguknak lakást, esetleg kiadó szobát bérelni, egyúttal tartozásukat törleszteni tudják.

Az ellátórendszer hiányosságait pótolandó, a projektbe jelentkezők pályázhatnak egyszeri, kis összegű beköltözési/otthonmegtartási támogatásra is.

Együttműködésünk során **mentorok** segítik útjukon a résztvevőket a biztonságos otthon megtalálásához vagy megtartásához.

Katalin története:

Katalin elveszítette otthonát, hajléktalanszállóra került, három gyermeke pedig ideiglenes állami gondozásba. 4 év kemény küzdelem után kapta vissza a gyerekeket, miután lett rendszeres munkája, és talált megfelelő albérletet. Egy még stabilabb otthon érdekében beadott egy lakáspályázatot a József-

városi Önkormányzathoz. Nyertek egy erősen felújításra szoruló, piaci bérű 32 nm önkormányzati bérlakást. Megnehezítette a helyzetüket, hogy egyszerre kellett fizetni az albérletet, a 95 000 Ft-os bérű önkormányzati lakást és a felújítás költségeit is. Katalin ezzel túlvállalta magát, ismét veszélybe került a család lakhatása és megélhetése. Ekkor kereste fel a programunkat. Helyzetét tovább nehezítette, hogy a felújítás elején az önkormányzati lakás fődéme beszakadt. Szerencséje a szerencsétlenségben, hogy kaptak egy szükséglakást, amíg a fődémet az önkormányzat kijavította. Jelenleg tart a felújítás: áthúzásra kerültek a villanyvezetékek, gipszkarton falat húztak fel. Érdeklükben négy szervezet fogott össze a család újra lakható otthona érdekében: az Utcáról Lakásba Egyesület, a Menedékház Alapítvány munkatársa a Menhely Alapítvány “Közterület Helyett Emberibb Körülmények” elnevezésű pályázata segítségével, a Habitat for Humanity Magyarország Támazs programja, együtt a Menhely Alapítvány “Úton” lakhatási programja. Az Úton program keretében két mentorunk segíti a családot, valamint beköltözési támogatással járulunk a lakhatósághoz: a bejárati ajtó, a zuhanykabin beszerzési árának kiegészítésével. Úton programunk együttműködő partnere egy festékgyár, tőlük ingyen kapnak festéket.

Önkéntesek segítették munkánkat önéletrajzírással, állás- és albérletkereséssel, lakáspályázatok figyelésével, a program statisztikai adatainak az elkészítésével, valamint szállítással. 2021 decemberétől

önkéntes pszichológus is csatlakozott hozzánk, aki a hajléktalanság traumájának a feldolgozásában segíti a már 2 éve albérletben lakó ügyfelünket.

Miért szeretek önkénteskedni az Úton programban?

„Nagyon fontos, hogy profi szakmai felkészítés előzi meg itt az önkéntes munkát. A tréningek élménygazdagon közvetítenek ismereteket, fejlesztik az önismereteket és remek a hangulatuk.”

„Az önkéntes az ügyféllel történő találkozás előtt a mentortól információt kap a leendő közös munkáról, így könnyebb a bizalmi kapcsolat kialakítása. Van kellő hely és idő a nyugodt munkavégzésre. Az „Úton” csapatát gyorsan meg lehet szeretni, minden kolléga kedves és támogató. Hát ezekért.”

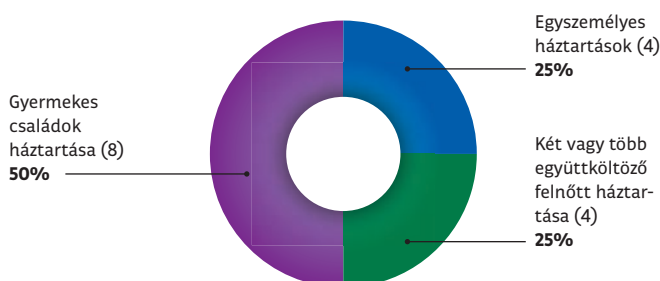
Klári

A program a “Kürt” Nappali Centrum bázisán működik a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásával és adományozóink segítségével.

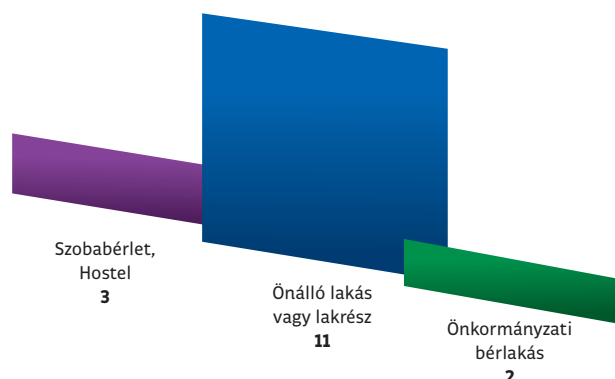
Adományozóinknak köszönhetjük,

hogy hozzájárulhattunk ügyfeleink lakásba költözésének költségeihez, berendezéséhez. A családoknak a kemény munka mellett így jutott lehetőségük kikapcsolódásra is: elmehtettek moziba és állatkertbe. Támogatóinknak köszönhetően a programban dolgozó kollégák munkakörülményei is javultak: munkánk gördülékenyebbé tételére egy laptopot tudtunk vásárolni.

Háztartások összetétele
(az utókövetett 16 háztartás adatai)

A háztartások megoszlása a bérelt ingatlan típusa alapján

A 2020-21-es programidőszakban 117 háztartás kereste fel tanácsadó szolgáltatunkat, ami 265 főt jelent (177 felnőtt és 88 gyermek). Vannak köztük olyanok, akik évek óta már maguk mögött hagyták a hajléktalanságot, de szükségük van még a segítségünkre, és olyanok is, akik még nem találták meg a saját kivezető útjukat. 16 háztartás (27 felnőtt és 21 gyermek) kapott beköltözési/otthonmegtartási támogatást ebben az évben. A háztartásokat a beköltözést, illetve az utolsó anyagi támogatás kifizetését köve-

tően **utánkövetjük,** azaz egy, három és hat hónap elteltével megnézzük, hogy tudják-e önállóan finanszírozni lakhatásukat. A 2020/21-es programidőszak utánkövetési adatai talán ebben az évben a legrosszabak, azt gondoljuk, ennek a bizonytalan munkaerő-piaci helyzet az oka. Biztosan tudjuk, hogy a tizenhatból tizenegy háztartás és plusz egy fő nem lett ismét hajléktalan. Egy emberről tudjuk biztosan, hogy ismét hajléktalanként kényszerül élni. Sajnos négy háztartással végleg megszakadt a kapcsolatunk.

Zsófiék a fővárosi lakáspályázaton nyertek segítségünkkel, ő mondta el:

„Most már a hajléktalanság csak a múlt. Egy szép berendezett lakásban élünk! Bármilyen problémánk van, számíthatunk a mentorainkra.”

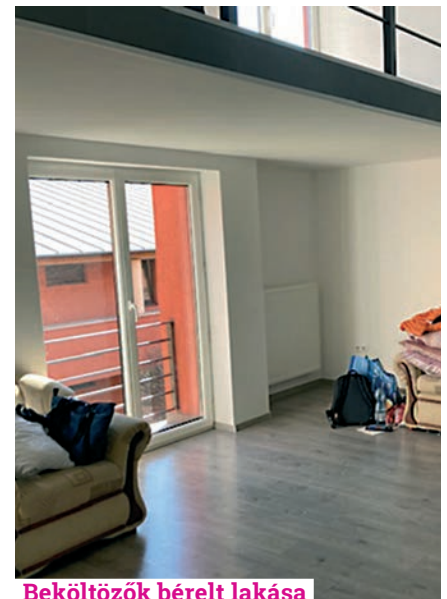
2015 és 2021 között 103 háztartás, összesen 231 fő (felnőtt és gyermek) talált otthonra segítségünkkel.

Lakásfelújítás előtt

Lakásfelújítás után

Beköltözők bérelt lakása

Az Úton-team

Önkéntestréning

Beköltözők utánkövetése - 2020/21. évi összesített adatok

utánkövetés időpontja a beköltözést követően	ugyanott él	új bérleménybe költözött	CSÁO-ban / más hajléktalanellátó átmeneti intézményben él	közterületen él	nem elérhető	egyéb lakhatás (családtagnál, szíveségi, börtön stb.)
1 hónap múlva	16	0	0	0	0	0
3 hónap múlva	9,5*	1**	0,5*	0	5	0
6 hónap múlva	8,5*	2 (1** és 1***)	0,5*	0	4	1***

* A család szétszakadt, egyikük maradt a bérelt önálló hostelszobában, másikuk hajléktalanok átmeneti szállására költözött.

** Önkormányzati lakásfelújítása folyamatban, addig szükségglakásban lakik.

*** Új albérletbe költözött.

**** Szíveségből lakik.

KIEMELT ÜGYINTÉZÉS „PÁLYAMÓDOSÍTÓ” PROGRAM

A Pályamódosító Program 2015 óta a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásával működik a Kürt utcai Nappali Centrumban. A program a hozzánk forduló, elsősorban hajléktalan igénybe vevőknek kínálja a pénzügyi ellátások megszerzéséhez szükséges ügyintézési segítséget, illetve a munkába álláshoz elvárt alapvető szolgáltatásokat.

2021 első felében a járvány miatt továbbra is online intéztük az ügyek nagy részét, személyes találkozásra csak nélkülözhetetlen esetekben került sor. Sajnos közösségi programjaink, a csoportfoglalkozások a járvány alakulása miatt elmaradtak. A program munkatársai a Nappali Centrum kapujában röviden tájékoztattak a hozzánk forduló ügyéről, rögzítették az ügyfelek elérhetőségét, és az ügyre vonatkozó információkat egy erre rendszeresített megosztott táblázatban, szükség esetén szkennelték az ügyvel kapcsolatos dokumentumokat és megküldték az adott héten otthon dolgozó munkatársaknak. Egy adott héten a stáb négy tagja közül kettő ügyelt személyesen, a másik kettő home office munkavégzés keretében, intézményünk szerveréhez online kapcsolódva intézte az ügyeket. Többnyire telefonon hívták fel a klienst, átbeszélték a megoldásra váró részleteket, és megállapodtak a teendőket illetően, majd néhány napos átfutással kitöltötték az igénybejelentéshez szükséges formanyomtatványokat, telefonon egyeztetették az ügyféllel az aláírás időpontját és a kérelmet postára adták. A kérelmeket nyomon követték és szükség esetén hiánypótlással egészítették ki vagy fellebbezést indítottak.

2021. július 15-ig **119 ügyfél 231 ügyében segítettek kollégáink az online ügyintézés keretében.** Jellemzően eseti és rendszeres települési támogatások, nyugdíj, közgyógyellátás, bizonyítványok beszerzése, közfoglalkoztatásban történő elhelyezkedés és álláskeresési ellátások miatt fordultak ügyfeleink hozzánk, de előfordult pol-

gári peres, illetve gyámügyi eset is. Ilyen esetekben ügyvédi konzultációs lehetőséget és támogatást szerveztünk más civil szervezeteknél.

Legnagyobb számban az egészségügyi jogviszony szüneteltetése miatt érvénytelen tajszámmal rendelkező ügyfelek egészségbiztosítási járuléktartozásának törlesztése vagy méltányossági elengedésére vonatkozó eljárások fordultak elő. Az év folyamán **114 ügyet kezdeményeztünk**, a befejezett ügyek 64%-a tartozás teljes elengedésével zárult le. 42 fő, elsősorban utcán élő ügyfelünk részére foglaltunk időpontot **COVID19** vakcina felvételére, és a regisztráltak nagy része jelentkezett is az oltóponton.

Általánosságban elmondható, hogy az online és telefonos ügyintézés sokkal megterhelőbb és lassabb a hagyományos formánál, de büszkék vagyunk, hogy a körülményekhez képest nagyon rövid idő alatt sikerült reagálnunk az új helyzet kihívásaira és ügyfeleink számára hasznos és értelmes segítséget tudtunk nyújtani egy olyan időszakban, amikor a segítő szolgálatok és a hivatalok szinte alig voltak elérhetőek számukra. Az év első felében a kormányhivataloknál történő ügyintézéshez online kellett időpontot foglalni, 39 ügyfelünknek segítettük ebben.

2021. szeptember 1-jét követően visszatérünk a **személyes ügyfélszolgálati rendszerhez.** Heti három napon, napi 4 órában működött a Pályamódosító ügyfélszolgálat. Ebben az időszakban a programban résztvevő négy szociális munkás közül legalább

egy jelen volt, és az ügyféltérben fogadta az igénybe vevőket. E napokon napi három előre foglalható időpontot is tudtunk biztosítani, melyet telefonon is lehetett foglalni. Az év utolsó négy hónapjában **59 ügyfél 83 ügyét intéztük személyes ügyfélszolgálat keretében.**

A járvány következtében a csoportfoglalkozások a teljes naptári évben elmaradtak. Az egyéni mentorálás jobbra az intézményünkben közfoglalkoztatott egykori ügyfelekre korlátozódott, akikkel továbbra is napi kapcsolatban maradtunk. Emellett a telefonos kapcsolattartás néhány esetben tovább működött, bár nagyon nehéz egy segítő kapcsolatot hosszú távon ilyen körülmények között fenntartani.

A 2021-22-es pályázati évben ismét nyertünk a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázatán támogatást dologi kiadási tételekre, így novembertől ismét van lehetőségünk fogpótlásra, munkaruházat és BKV bérlet beszerzésére, munkába álláshoz kapcsolódó egyszeri segélyek kiutalására, bár bizonyos szolgáltatásainkat (pl. fodrászat) a **COVID19** miatt egyelőre nem tudtuk elindítani.

Programunk leginnovatívabb részét, a csoportmunkát, melyet korábban csoportos szabadidős tevékenységekkel is kiegészítettünk, nagyon fontosnak tartanánk továbbra is. Tapasztalataink szerint is a rég nem gyakorolt szociális készségek gyakorlása szemmel láthatóan motiváló a résztvevők számára. A következő pályázati periódusban ezt a programsorozatot mindenképpen szeretnénk folytatni.

Fogpótlástanmese Guba Ildikó

Ül velem szemben, csinos, középkorú nő, a haja friss szőkére festve.

- *Nem ismer meg, ugye?*

Nézem, nézem, pedig ismerős, egészen biztos, hogy ügyfelem volt már.

Elmosolyodik.

- *Mert legutóbb nem így látott - mondja, és kihúzza a derekát, szája nevetésre nyílik, megigazítja a frizuráját, látni, hogy élvezi a helyzetet.*

- *Én vagyok az, a Teri! Most voltam felvételizni, nagyon izgultam ám! Tudja, tíz éve dolgoztam utoljára. Kiszegítő felszolgáló leszek, a tulaj azt mondta, hogy elég ápolat vagyok, kienged a placra a vendégek közé.*

Végre fény gyúl az agyamban. Mert én ezt a Teri hónapokkal ezelőtt láttam utoljára, a kirúgott élettársa pofonjaitól eltorzult állkapoccsal, kitért fogakkal, elgyötörten. Mindenfelől beszélgettünk, biztattam, menjen el fogászatra, és kitaláljuk, hogyan tudjuk támogatni a fogpótlása költségeit. Rá egy hétre már hozta is az árajánlatot, befizette az önrészt, aztán eltűnt.

Ezalatt csinált végig minden procedúrát. Két hete lett kész a foga. Meséli, hogy amikor a végleges fogsort megkapta, rögtön ott, a rendelőben megnézte magát a tükörben, elfutotta szemét a könny. Sírva-nevetve ölelte meg a kedves asszisztensnőt, és együtt pityeregtek örömeikben.

Személyes történeteink A Menhely Alapítvány első 30 éve

A kötet létrehozásának gondolata 2019 elején született meg, amikor a Menhely Alapítvány a harmincadik évébe lépett. Úgy gondoltuk, kötelességünk megörökíteni alapítványunk három évtizedét valamilyen formában. Az „emlékkönyv” megírása melletti döntésünk legfőbb indoka az volt, hogy egy digitális és könyvalakban egyaránt publikálható kiadvánnyal tudjuk elérni a legtöbb embert, legyenek azok kollégák, szakmabeliek, a jövő szakemberei, vagy éppen támogatók és érdeklődő polgárok. Szerettük volna, ha olyan képet mutatunk magunkról, ami érdeklődésre tart számot, folyamatokat, tendenciákat mutat be, de akár pillanatképeket is felvillant a szociális munka mindennapjairól. Sajátos célcsoportként gondoltunk a szakmánkat mélységében is megismerni kívánókra, legyenek akár diplomamunkájukat készítő végzős hallgatók, vagy a témában elmélyedni kívánó kutatók.

Így jutottunk el tehát az interjúkötethez, mint ahhoz a megjelenési formához, ami a fent vázolt célokat képes megvalósítani. Ezek után állt össze az öttagú stábunk, és vezényeltük le az összességében közel két éves munkát. Kiválasztottuk, majd fókuszcsoportokon teszteltük a témákat, amiket a kötetben megjelentetni kívántunk, az eredmények alapján állítottuk össze az interjúalanyainknak felteendő kérdéscsoportokat. Szerkesztői értekezletek sokaságán ötleteltünk, érveltünk azért, hogy a tematikának leginkább megfelelő alanyok kerüljenek megkérdezésre, hogy minden leendő fejezetet a lehető legszínvonalasabb tartalommal töltsünk meg. Az interjúzó kollégákat, önkénteseket, tapasztalati szakértőket tréningben készítettük fel a kérdések lebonyolítására. Közel ötven riport készült el, és keletkezett mintegy 500 oldalnyi nyersanyag.

Ezt követte a szerkesztési folyamat talán legnehezebb része: a nyers szövegek szűrése, szétszalazása, tematizálása és a megfelelő fejezetbe történő rendezése. Minden egyes fejezet elé írtunk bevezetőt, ami az adott szakasz célját, tartalmi jegyeit volt hivatott bemutatni, ezzel az olvasó figyelmét felkelteni. Összeállítottuk a kötetet életesebbé, olvashatósabbá tévő kiegészítő anyagokat: a fotóalbumot, szó- és fogalommagyarázatot és a kronológiai táblázatot. Közben folyamatosan ötleteltünk a kötet „dizájnján”, aminek eredménye egy tetszetős grafikájú, a kötet szellemiségét jól kifejező, a szerkesztői motiváció-

kat is szemléltető fülszöveggel ellátott első-hátsó borító lett. A könyv 2021 szeptemberében történt papíralapú és elektronikus megjelenését követően (két járványhullám között), amilyen gyorsan csak lehetett, promóciós anyagokat adtunk ki nyomtatott és letölthető formában. Elkészültéről hírt adtunk honlapunkon, közösségi felületeinken, szakmai oldalakon. Példányait eljuttattuk kiemelt támogatóinknak, a velünk dolgozó önkénteseknek, a fővárosi önkormányzat szakmai bizottságának, továbbá a budapesti és vidéki közgyűjteményeknek, felsőoktatási intézményeknek. A pandémia időszakában erősen beszűkült lehetőségek miatt a személyes promotálás kevésbé volt megoldható, ennek ellenére a szakma mindkét nagy éves konferenciáján (a Hajléktalanokért Közalapítvány balatonföldvári eseményén, ill. a Szociális Munka Napja Konferencián) a számunkra biztosított standon népszerűsíthettük a kötetet.

„Személyes történeteink - a Menhely Alapítvány első harminc éve” című emlékkötet közel négyszáz nyomtatott példányra lelt ez ideig gazdára. A visszajelzések közül tudjuk, hogy kiadványunkat, mind újdonság jellegét, mind tartalmát illetően jó értik és értékelik olvasóink.

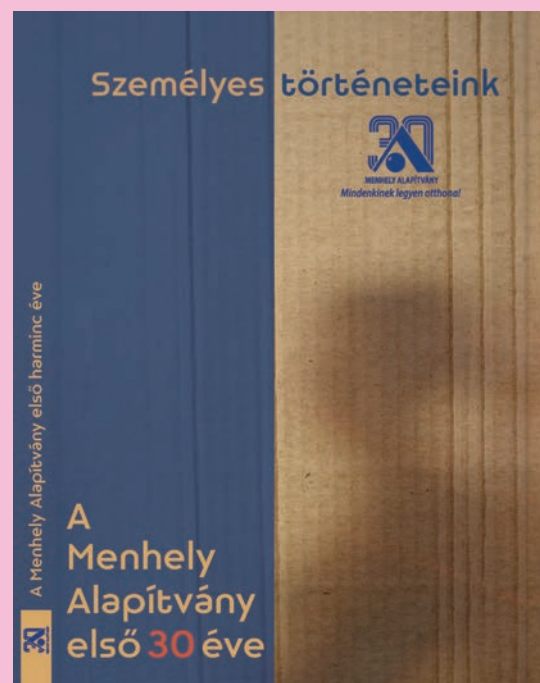
A közeljövőben érzékenyítő programjaink közé szeretnénk felvenni ennek a kötetnek a bemutatását. Úgy véljük, megengedhető és szükséges megismertetni, sőt felhívni a figyelmet a hátrányos helyzetű csoportokért dolgozó szociális szakemberek, szakdolgozók munkájára is.

A kötet online változat letölthető:

<http://menhely.hu/index.php/hajlektalansag/tanulmanyok/8091-szemelyes-torteneteink-a-menhely-alapitvany-első-30-eve>

A kötet szerkesztői

MENHELY ALAPÍTVÁNY MÓDSZERTAN

A Menhely Alapítvány Módszertana (MAMO) tevékenységével a szociális szakmai munkát hivatott megkönnyíteni. Szakmai módszerek bevezetéséhez, új szolgáltatások, programok megszervezéséhez nyújt szakértői segítséget; szociológiai kutatást, valamint jogvédő és jogsegélyezési munkát végez.

A **Hajléktalanok Jogvédő Irodája** keretében 1999 óta nyújtunk ingyenes jogi tanácsadást olyan hajléktalan emberek számára, akiket hátrányos helyzetük miatt ért jogsérelem. A Jogvédő Iroda 2021-ben a Hajléktalanokért Közalapítvány támogatásának köszönhetően működött. 2021-ben kéthetente, csütörtökönként délelőtt 9 és 13 óra között fogadta ügyfeleit. A program megvalósítása során 37 ügyfél kereste fel idén jogsegélyszolgálatunkat. Ügytípusok:

- polgári és büntetőügyes eljárásokkal, ill. szabálysértéses eljárásokkal kapcsolatos ügyek: 20,
- munkaügyi probléma: 4,
- lakással, lakhatással kapcsolatos ügy: 16, ezen belül is tulajdonjoggal, örök-léssel összefüggő kérdések: 10,
- gyermektartással kapcsolatban: 1,
- szociális ellátásokkal kapcsolatos ügyek: 4,
- végrehajtási ügyek: 10.

A Menhely Alapítvány vezetésével tizenkét, szociális ellátással foglalkozó szervezetből álló konzorcium működteti a **„Tégy az emberért” Információs és Képzési Központot** a Szentkirályi utcában. A központ tevékenységének célja a szociális szakmai munka segítése: a naprakész információk

összegyűjtése, továbbképzések szervezése, a szervezetek közötti koordináció biztosítása, innovatív és kísérleti programok megvalósításához a helyszín biztosítása. Az épületben 2021-ben három különböző AA csoport kezdte meg heti rendszeres működését.

A 2021-es **balatonföldvári országos szakmai konferencia** vezető előadásának témája a hajléktalan emberek számában tapasztalható csökkenés volt. Az interaktív előadás a KENYSZI adatok mellett a Február Harmadika kutatássorozat adataira támaszkodott. Ezek az adatok alkalmasak voltak arra, hogy a 2016-os és a 2021-es adatok összehasonlításával kiderítsük, mi történik. Mivel a hajléktalan emberek aktívnak tekinthető csoportjánál jelentkezett leginkább csökkenés, nagy valószínűséggel a növekvő munkaerő-piaci kínálat volt pozitív hatással a hajléktalan emberek számának változására. Ugyanakkor azt is látjuk az adatok összehasonlításakor, hogy a hatvan év feletti száma az elmúlt öt év alatt megháromszorozódott a hajléktalan emberek között.

A **Február Harmadika kutatás** 2021-ben a Covid19 járvány hatásairól szólt. Azt találtuk, hogy a kérdezés időpontjáig az átmeneti

és egyéb hajléktalanszállókon lakók döntő többségéhez eljutott az oltás, és hogy többségük be is oltatta magát. A közterületen élők többségéhez ezzel szemben nem jutott el az oltás, köztük azok voltak többen, akik akkor sem oltatták be magukat, ha erre lehetőségük lett volna. Az oltási hajlandóság és a tényleges beoltottság jelentősen függött az érintett életkorától és iskolai végzettségétől: elmondható, hogy a hajléktalan emberek körében is a magasabb iskolai végzettségűek, az idősebbek komolyabban veszik a veszélyeket és nagyobb arányban is tesztelték őket.

2021-ben megjelent **„Húsz év után”** címmel a Február Harmadika országos hajléktalan adatfelvétel eredményeit tartalmazó legújabb kötetünk. A kötetben található tucatnyi írás többek között a hajléktalan nők, a romák, a volt állami gondozottak, a gyűjtögetők helyzetével foglalkozik. A kötetről bővebben írtunk beszámolóink 13. oldalán, a kiadvány letölthető az ott olvasható linken weboldalunkról.

@martabenediart: Menedék

Sajtóközlemény
Világjárvány veszélyében lakástalanul
Gyorsjelentés a Február Harmadika Munkacsoport éves adatfelvételéről

A 23. alkalommal lebonyolított éves országos hajléktalan adatfelvétel egészen különleges körülmények között zajlott. A Covid19 világjárvány kiszámíthatatlan hullámokban tört az emberekre. A járvány és a járványügyi intézkedések felforgatták az emberek, az intézmények életét. A hajléktalan embereket segítő dolgozók és szervezetek mindent megtettek és megtesznek annak érdekében, hogy a sok ezer nem lakásban tengődő, hajléktalan ember körében ne következzen be tömeges egészségügyi katasztrófa a koronavírus-járvány miatt.

Idén 1500, közterületen élő és 5200 hajléktalan szállón lakó ember válaszolt önkéntesen az országos adatfelvétel kérdéseire. A válaszokból kitűnik, hogy a hajléktalan helyzetben lévő emberek zöme jól tájékozott a koronavírus tüneteit illetően. Akiknek volt koronavírus tesztiük, azok óvatosabbak, veszélyesebbnek tartják a vírust és jobban elfogadják és betartják a szigorú járványügyi intézkedéseket, szemben azokkal, akikhez nem jutott el a tesztelés az elmúlt egy év során. A hajléktalan emberek körében is a magasabb iskolai végzettségűek, az idősebbek komolyabban veszik a veszélyeket és nagyobb arányban is tesztelték őket.

Igen jelentősek a területi különbségek: Budapesten - 528 ezer adag étel, 100 ezer sebészeti maszk és elkülönített szállások és lakások juttatása mellett - kiemelkedően magas arányban, az átmeneti szállásokon lakók 73%-át tesztelték, míg más városokban ez alig éri el a 30-40%-ot. A tesztelték 19%-ának volt valamikor az év során pozitív teszt eredménye (az összes válaszadó 10%-a). A válaszadók 4%-át kórházban is kezelték koronavírus-megbetegedés miatt. Emiatt igen indokolt volt a tömeges oltás elindítása február elején az érintettek körében. A szállásokon élők többsége beoltatta magát. A szálláshelyeket, nappali melegedőket igénybe nem vevő közterületeken élőkön azonban sem a tesztelés, sem az oltás nem jutott el nagyobb arányban.

A járvány és az ezzel járó járványügyi intézkedések katasztrófális egzisztenciális következményekkel jártak a nem lakásban élő emberek megélhetésére nézve. A munkaképes korban lévők 42%-ának csökkent a jövedelme, közel minden második dolgozó hajléktalan ember elvesztette munkáját, másfél-kétszeresére nőtt a semmilyen jövedelemmel nem rendelkezők aránya, s mindez a válaszadók 20-30%-ánál az alapvető szükségletek kielégítését (táplálkozás, öltözködés, gyógyszerek beszerzése) is folyamatosan korlátozza. Mindez természetesen a mentális állapotra is hatást gyakorolt (szorongások, félelmek, ritkuló emberi kapcsolatok), a nem lakásban élők többsége rezignáltan tekint a jövőbe, nem sok jót vár a járvány elmúltával sem.

Miközben a nem lakásban élő és a környezetükben élő emberek életének és egészségének a védelme érdekében a szociális segítők mindent megtesznek a nap 24 órájában, addig az egzisztenciális zuhanás kivédése érdekében mások segítségére is szükség lenne.

Megállapításuk szerint rendkívül sajnálatos, hogy a Covid19 járvány hatásairól semmilyen más, akárcsak hasonló adatfelvétel eredményei nem ismeretesek Magyarországon.

Budapest, 2021. március 31.

Győri Péter
Menhely Alapítvány elnöke

NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Nemzetközi együttműködéseinkkel célunk kapcsolatainkat erősíteni, tapasztalatcserével tudásunkat bővíteni, tanulni másoktól, egyúttal szélesebb spektrumban is megméretni magunkat, megtudni, hogy programjaink, munkáink miként állják a nemzetközi összehasonlítást. Az elmúlt két évben rengeteget tanultunk nemzetközi partnereinktől, és ezt a tudást szeretnénk minél szélesebb körben beépíteni mindennapos munkánkba.

Az alapítvány két nemzetközi projektre nyert támogatást 2019-ben. Ezek megvalósítása abban az évben el is kezdődött, majd 2020-ban és 2021-ben folytatódott. Sajnos terveinket átírta a világvárvány, így a vállalt programelemek egy részét nem tudtuk megvalósítani, vagy a tervezettől eltérő formában bonyolítottuk le. A 2021-es év sok tanulságot hozott, olyan kihívások elé állított bennünket, amelyekről nem gondoltuk, hogy valaha is elkövetkeznek. Nemzetközi partnereink és mi magunk is mindent megtettünk, hogy a projekteket folytatni tudjuk, és változtatva ugyan a programelemek és a megvalósítási módokon, de a vállalásainkat teljesítsük.

A „HomelessTalk” projekt

A „Beszéljünk a hajléktalanságról: a tanulás, mint a hajléktalan emberek szociális integrációjának eszköze” (Let’s Talk About Homelessness: Learning as a Tool For Social Integration of Homeless People), röviden „HomelessTalk” c. programot 2019 szeptemberében indítottuk el, és a tervezett programidőszakot eddig kétszer hosszabbítva, 2022 május végéig valósítjuk meg.

Legfőbb célunk, hogy elérjük: a bevont hajléktalan emberek a nem formális tanulás eszközeivel jussanak ki a hajléktalan helyzetből, miközben társadalmi integrációjuk is mélyül. Célunk az is, hogy e munkában együttműködjünk a társadalom érzékenyíthető tagjaival, az ellátó szervezetekkel és a területen dolgozó szociális segítőkkel is. A projekt az Európai Unió Erasmus+ KA202 2019 stratégiai együttműködése támogatásával jött létre.

2022 májusáig a következőket szeretnénk megvalósítani:

- jó gyakorlatok cseréje a hajléktalan emberek bevonásával zajló és társadalmi érzékenyítő programok témájában,
- összefoglaló kézikönyv létrehozása a négy ország jó gyakorlataiból, melyek problémaérzékelő, valamint az ügyfelek bevonásával zajló programokban működnek,
- nemzetközi online művészeti gyűjtemény létrehozása.

E nemzetközi együttműködésben partnereink a Divadlo bez domova (Szlovákia), az

Arrels Fundació (Spanyolország), a Stiftung Bethel Wohnungslosentreffen (Németország).

A járványhelyzet miatti módosított projektet 2022 májusáig hosszabbíthattuk meg. 2021-ben a nemzetközi utazások elmaradtak ugyan, de a járványhelyzet enyhülésével tervezzük, hogy még két utazást megvalósítunk, remélve, hogy személyesen találkozhatunk partnerszervezeteinkkel, meglátogathatjuk egymás intézményeit, programjait. Az elmaradt személyes találkozók helyett online formában tartottuk a kapcsolatot a partnerekkel. A programba bevont, hajléktalanságot megtapasztalt embereknek is így biztosítottuk a külföldi társaikkal való kapcsolattartás lehetőségét. A jó együttműködésnek köszönhetően, nehézségek nélkül tudtuk a programban vállalt egyéb elemeket online formában realizálni.

A jó gyakorlatok összegyűjtéséhez megkértük nemzetközi partnereinket, hogy küldjék el azokat a kreatív projektötleteiket, melyek véleményük szerint hasznosak, könnyen adaptálhatók más országokban is, és más szervezetek segítségére lehetnek a hajléktalansággal kapcsolatos érzékenyítő projektjeikben. A beérkezett munkákból a kézikönyvben tíz rövid és a négy hosszabb leírást publikáltunk. Amelyek nem jelennek meg a nyomtatott kézikönyvben, online formában elérhetőek és a Fedél Nélkül utcalapunkban is bemutatjuk azokat. 2021-ben elkészült a kiválasztott jó gyakorlatokat tartalmazó Tegyük érte! című kézikönyv, mely öt nyelven, angolul, szlovákul, németül, spanyolul és magyarul elérhető online és nyomtatott formában is. A kiadvány megjelenéséről a közösségi médiában, az alapítvány honlapján, MTI sajtóhír formájában és különböző rendezvényeken tájékoztattuk az érdeklődőket, további megjelenési lehetőségek felkutatása és szervezése jelenleg is zajlik. A kiadványról riportot készített a Katolikus Rádió és a Sláger FM is, így biztosak vagyunk benne, hogy sok mindenkit elért a hír a többségi társadalom tagjai közül. A kötet magyarul itt érhető el: <http://www.menhely.hu/index.php/nemzetkozi/homelesstalk/homelesstalk-kezikonyv>.

E projekt keretében vállaltuk azt is, hogy létrehozunk egy nemzetközi művészeti gyűjteményt. Ebbe a gyűjteménybe olyan

alkotásokat vártunk, amelyek segítenek a hajléktalan embereket érő előítéletek csökkentésében. A művészeti felhívást mind a négy együttműködő országban közösségi média kampánnyal indítottuk. A felhívást 2021 tavaszán tettük közzé, a közösségi oldalakon megjelent posztokon kívül megkerestünk magyarországi hajléktalanellátó szervezeteket, pályázatókat hirdető portálokat, más területeken dolgozó partnerszervezeteket, művészeti iskolákat, művészeti portálokat. A felhívás így eljutott többek között Dél-és Közép-Amerikába, Ausztráliába, egyes afrikai országokba és Európa több pontjára. A 200 beérkezett alkotásból nemzetközi zsűri választott ki 120-at, amelyek a művészeti albumba, 50-et, melyek a kiállításra és 130-at, amelyek az online elérhető digitális gyűjteménybe kerültek be. Az album készítése és a kiállítások szervezése jelenleg is folyik, a digitális gyűjtemény a <https://www.flickr.com/photos/194394644@N02/sets/72157720142017929/> linken elérhető, az ott szereplő alkotások a Creative Commons licenznek megfelelően szabadon letölthetők és felhasználhatók. Az alkotások a Fedél Nélkül utcalapban is megjelennek.

A „NoOneSleeps” projekt

„Senki se aludjon az utcán! komplex érzékenyítő kampányok a hajléktalanságról a visegrádi országokban” (No-one Should Sleep on the Street - Complex Sensitizing Campaigns on Homelessness in V4 Countries) címmel ugyancsak 2019-ben indult másik nagyszabású nemzetközi együttműködésünk. Ezt a projektet 2021 májusában fejeztük be. A projekt fő célja a hajléktalanságot megtapasztalt és lakás-szegénységben élő emberekkel szembeni előítéletek és intolerancia csökkentése volt a tágabb környezetünkben, a többségi társadalomban. Az érintetteket minden tevékenységünkbe bevontuk, így a különböző társadalmi csoportok minden országban a hajléktalanságot megtapasztalt szakértők segítségével kaphatnak árnyaltabb képet a hajléktalanságról.

A projektet a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatja, Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia kormányainak társfinanszírozásával. A Visegrádi Alap célja olyan ötletek fejlesztése, amelyek támogatják a fenntartható közép-európai regionális

együttműködést. Együttműködő partnereink a projektben a Novy Prostor (Új Tér) elnevezésű prágai utcalap, a Towarzystwo Pomocy im. Sw. Brata Alberta Kolo Gdanskie (Szent Albert Testvér Segítő Társasága) gdanski hajléktalanellátó civil szervezet, valamint itt is együtt dolgozik velünk a Divaldo bez domova (Otthontalan Színház) Bratislavából.

Tevékenységeink célcsoportját elsősorban középiskolás diákok és fiatal felnőttek alkották. E programban a következő feladatokat valósítottuk meg: online színházi előadások, kisfilmek készítése, érzékenyítő előadások iskolai tanórák keretében és különböző más helyszíneken vagy online. A világyárny e programunkat is nagyban érintette, így ebben a projektben is módosításokat kellett kérelmeznünk. A program megvalósítási határidejét meghosszabbítottuk 2021 májusáig. A személyes találkozókra lemondtunk, és a költségvetést átcsoportosítottuk. Az együttműködést,

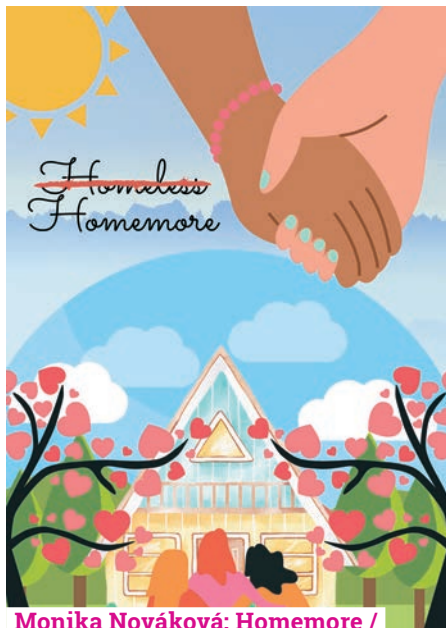
a szervezési feladatokat online formában oldottuk meg.

A program vállalása érzékenyítő akciók megvalósítása és ezek promotálása volt. A közönség előtt szervezett rendezvények korlátozása miatt ezeket is úgy átalakítottuk át, hogy online módon eljuthassanak a célközönséghez.

A színházi előadásokról videófelvétel készült, ezeket streamelve vagy élő közvetítés formájában lehetett megtekinteni. Az EKH program Rendhagyó Osztályfőnöki Óráit sikerült megtartani a közreműködők rugalmasságának köszönhetően volt, hogy a szabadban vagy online formában. A Mennyhely Alapítvány a STEREO AKT társulattal együttműködve készített egy érzékenyítő, figyelemfelhívó rövid videót és egy kisfilmet (<http://stereoakt.hu/cimnelkul>), a Tandem Színház is létrehozott egy kisfilmet Fapados revü címmel (<http://tandemszinhaz.hu/fapados-revu/>). A cseh partnerszervezet 2020 végén elhagyta a projektet, mivel a világyárny miatt nem tudták vál-

alni a folytatást. Helyettük egy másik cseh szervezetet, a prágai Nadejét vontuk be a projektbe 2021 tavaszán, akik a nehézségek és a projektbe való későbbi csatlakozás ellenére elkészítették egy kisfilmet Way to Go címmel (<https://www.youtube.com/watch?v=FeHZ37aCiWo>).

Mindkét projektünkben nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a tapasztalati szakértők is részt vegyenek megbeszéléseken, döntésekben, tanácsaikat bátran megoszthassák az egyeztetések folyamán. Sajnos a személyes információ- és tapasztalatcserére a járvány miatt nem volt lehetőségünk, ezt online formában igyekeztünk megszervezni számunkra. A „HomelessTalk” projektünk keretében még két utazással egybekötött tapasztalatcserét tervezünk megvalósítani 2022 májusáig, amelyeken tapasztalati szakértőink is részt vesznek. Ezek mellett a projektben megvalósítandó multiplifikációs események és a disszeminációs megjelenési lehetőségek szervezése jelenleg is folyik.

Monika Nováková: Home more / Több otthon

Kozma Korinna: Perspektiva

Bács Emese: Gyűjtögető a XIII. kerületben

Sebő Gabriella: Kivonulás

#LookTalkAct Ahogy a dolgokra nézel, az mindent megváltoztathat

A #LookTalkAct projektet 2021 tavaszán hirdette meg a négy civil szervezet, a katalán Arrels Fundació, a szlovák Divadlo bez domova, a magyar Menhely Alapítvány és a német Stiftung Bethel égisze alatt működő Selbstvertretung Wohnungsloser Menschen csoport. A projektben a művészi kreativitást hívtuk segítségül a hajléktalan embereket érő előítéletek ellen.

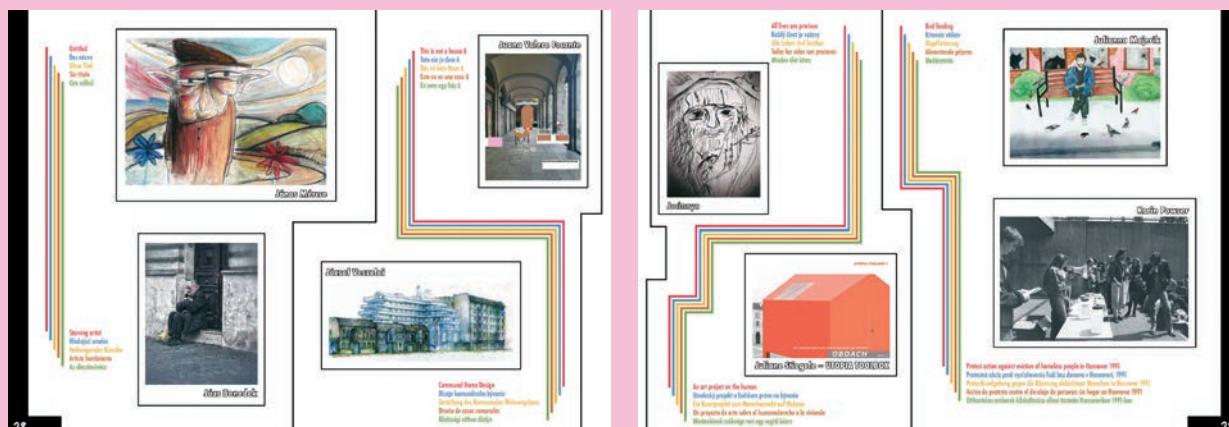
A felhívás célja olyan nemzetközi művészeti gyűjtemény létrehozása volt, amely ingyenes hozzáféréssel digitális adatbázisként is megjelenik. A gyűjteményt nyilvánossá tettük azzal a céllal, hogy egy hajléktalansággal kapcsolatos, pozitív szemléletű és formáló erővel bíró vizuális forrásanyagot biztosítsunk civil szervezetek, intézmények és a témával foglalkozó magánszemélyek számára.

Csatlakozhatott minden olyan szociálisan érzékeny, amatőr vagy hivatásos alkotó, aki művészetében a hajléktalanság témájához optimista hozzáállással viszonyul, a témával jobbtól szándékkal foglalkozik. Sikerünket jelzi, hogy kezdeményezésünkhöz Európán kívül Afrikából, Dél- és Észak-Amerikából is érkeztek képek. Jelen albumban e nemzetközi alkotómunka eredményeit, azaz a zsűri által legjobbnak ítélt alkotásokat gyűjtöttük egybe, a hajléktalanság olyan ábrázolásait, melyek véleményünk szerint segíthetnek emberibbé, izlésesebbé tenni a témáról szóló publikációkat.

Minden, a zsűri által céljainkkal egyezőnek ítélt alkotás bekerült a LookTalkAct - Art Collection of Homelessness (Művészeti Gyűjtemény a Hajléktalanságról) nevet viselő archívumba, ahol a képeket bárki által szabadon hozzáférhetővé tesszük 2022. január 1-től 2026. december 31-ig. Az albumban és a LookTalkAct művészeti gyűjteményben található képek további felhasználását a Creative Commons CC-BY-NC-SA típusú licence szabályozza.

Az archívum elérhetősége: <http://looktalkact.com>

A kezdeményezés a *Let's Talk About Homelessness: Learning as a Tool for Social Integration of Homeless People* projekt részeként valósult meg, az Európai Unió Erasmus+ programjának finanszírozásában.

Tegyük érte! Kézikönyv egy befogadó társadalomért

A kézikönyv alkotói együtt jó másfél évszázadnyi tapasztalatot szereztek már a hajléktalanság elleni küzdelemben. Mindannyian megtapasztaltuk, milyen kárt és mekkora kudarcélményt okoz, amikor a főbérő, a főnök, a partner először szembesül vele, hogy bérlője, beosztottja, partnere lakhatási gondokkal küzd. Számos tanulmány, kutatás igazolta már, az előítéletek legfőbb oka a tudás hiánya, és esetünkben sincsen másként. A hajléktalanság nem tartozik a hálás témák közé, és az utcán élő emberekről alkotott kép meglehetősen negatív.

Ezen szeretnénk változtatni. Olyan befogadó társadalmat álmodunk, melyben senkit sem ér egyéb hátrány amiatt, mert nincs hol laknia, ahol bajban lévő embertársunkat segíteni szeretnénk. Ehhez pedig minél több információt kell biztosítanunk a többségi társadalom tagjai számára, minél több módszerrel, minél szélesebb körben.

A Let's Talk About Homelessness: Learning as a Tool for Social Integration of Homeless People c. projekt keretében dolgozó négy szervezet (a katalán Arrels Fundacio, a freistatti Selbstvertretung wohnungsloser Menschen - a Bethel Stiftung támogatásával, a pozsonyi Divadlo bez domova és a budapesti Menhely Alapítvány) olyan szolgáltatásokat üzemeltet, melyek alkalmasak a fenti célok eléréséhez, melyeket érdemesnek gondolunk a bemutatásra. E jó gyakorlatok lemásolására, vagy éppen továbbgondolására állítottuk össze kézikönyvünket.

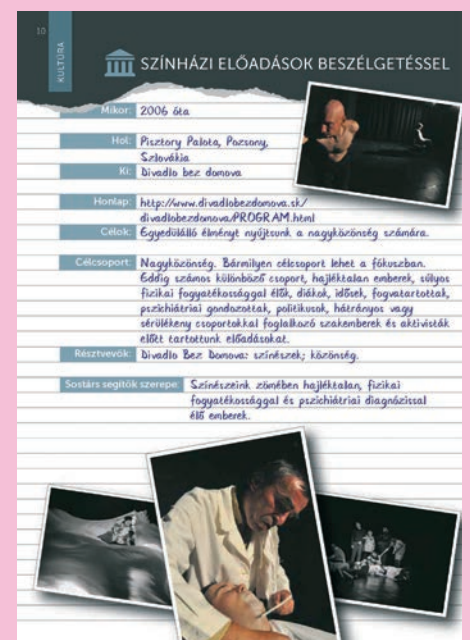
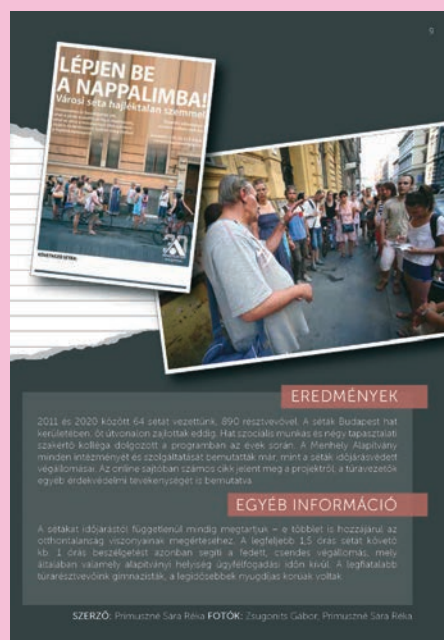
Elképzelhetetlennek tartjuk, hogy megoldásokat találhassunk a hajléktalan emberek problémáira saját tapasztalataik megértése nélkül. Elképzelhetetlennek tartjuk a témáról szóló párbeszédet a hajléktalan emberek hangja nélkül, ezért olyan szolgáltatásokat választottunk, ahol az üzemeltető nagy szerepet szán a hajléktalanságban tapasztalatot szerzett embereknek.

A kézikönyvbe 14 jó gyakorlat leírása került, igyekeztünk minél szélesebb körből meríteni, a képzés, a kultúra és a média témái mellett - amolyan rendkívüli szolgáltatásként - helyet kapott jelenünk legmeghatározóbb problémája, a Covid19 járvány elleni védekezés is, egy szlovák példával demonstrálva az összefogás erejének sokféle előnyét.

A projektet úgy terveztük, hogy a helyszínen tanulmányozhatjuk egymás szolgáltatásait, tapasztalati szakértők, szociális szakemberek, önkéntesek utaztak volna a négy érintett városba, ami a kézikönyv szövegének lezárásáig csupán egyszer, a projekt kezdetén volt lehetséges a pandémia miatt. A személyes jelenlét helyett kénytelenek voltunk megelégedni az online tér nyújtotta lehetőségekkel, őszintén reméljük, munkánk eredménye nem tükrözi nehézségeinket.

A kézikönyv megszületésének célja, hogy kedvet csinálhassunk és segítséget nyújtsunk akár a leírt, akár hasonló szolgáltatások felépítéséhez. A gyűjtemény bárki számára érdekes olvasnivaló lehet, de elsősorban a hajléktalan-ellátás szakembereihez, önkénteseihez, aktivistáihoz, támogatóihoz fordulunk: Csináljuk együtt!

A kezdeményezés a Let's Talk About Homelessness: Learning as a Tool for Social Integration of Homeless People projekt részeként valósult meg, az Európai Unió Erasmus+ programjának finanszírozásában.

FEDÉL NÉLKÜL - OTTHONTALAN EMBEREK MŰHELYE

A Fedél Nélkül az első magyar nyelvű utcalap, szerzői és terjesztői is jórészt otthontalan emberek. A lap kiadója a Menhely Alapítvány. Célunk egyrészt, hogy a velünk kapcsolatba kerülő hajléktalan emberek értelmes, hasznos tevékenységet végezzenek; otthontalan alkotók megjelenési lehetőséghez, terjesztőink a lap árusításából jövedelemhez jussanak. Másrészt szerepet kívánunk adni a közösségi társadalom felé nyújtott szolgáltatásoknak, fontosnak tartjuk a lap és a művészeti munka szerepét az előítéletek kezelésében, csökkentésében.

Tevékenységünk mindhárom pillére alapvetően a társadalmi érzékenyítés eszköze, a lap terjesztői naponta több ezer, azaz éves szinten több százezer emberrel folytatnak közvetlen interakciót, művészeti tevékenységünk termékei, alkotásaink évente több tízezer kultúrabarátot érnek el, profeszionális érzékenyítő programunk előadói pedig több ezer diákkal, fiatal felnőttel találkoznak.

Évek óta egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a **hajléktalanságot megtapasztalt emberek alkalmazására**, minél mélyebb szintű bevonásukra szolgáltatásaink, programjaink megvalósításába a tervezés szakaszától a tapasztalatok összegzéséig. Munkánkban az esetkezelő és a közösségi szociális munka teljes eszköztárát igénybe vesszük sorstárssegítő, önkéntesek és szociális munkásaink együttműködésében. A lappal kapcsolatba kerülő hajléktalan emberek nagyobb része elsőként a terjesztésbe kapcsolódik be, zömében anyagi helyzetük jobbítása érdekében. Terjesztőink, néhány kivételtől eltekintve hajléktalan emberek, akik terjesztési szabályzatunkat betartva, fényképes kitzőnket viselve, kollegáinkkal együttműködve árulhatják a Fedél Nélkült. A lap számukra sem ingyenes. Abban hiszünk, a munkával szerzett javak többet érnek, mint az ingyen kapottak, hogy a terjesztő munkájának haszna nem csak anyagi haszon.

Valljuk: „nincsen ember érték nélkül”.

Munkánk arra épül, hogy mindenki adhat valamit. Nem fogadhatjuk el a segítséget, ha nem tudjuk viszonzni. Munkatársaink minden nap adnak valakinek valamit valamiért. Alkotásokat a szerkesztőségnek saját hangjuk erősítéséért, lapunk példányait az olvasóknak anyagi javakért, közösségi munkát a lakosság különböző csoportjai felé a sorstársaikat sújtó előítéletek mérsékléséért.

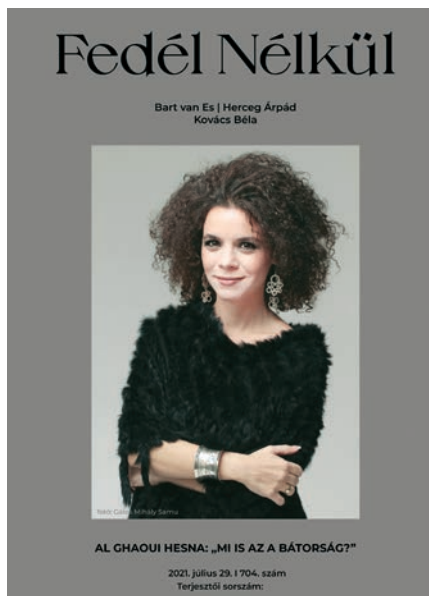
A 2021-es évünket továbbra is, bár csökkenő mértékben meghatározták a távolságtartási szabályok, karanténba vonuló hajléktalanszállások. Lapterjesztőink bevételei még mindig nem érik el a világvárvány előtti szintet, így minden lehetőséget megragadtunk támogatásukra. Az Ökotárs Alapítvány támogatta **Második Hullám** című pályázatunkat, mely sokat segített a terjesztők alapvető élelmiszer és védőfelszerelés szükségleteinek kielégítésében. E munkánkkal a pályázató által kiadott **Jó Gyakorlatok Könyvébe** is bekerültünk (https://okotars.hu/sites/default/files/downloads/masodik_hullam_jogyakorlatok.pdf).

2021 áprilisában a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem két tervezőgrafikus hallgatójával 1 éves közös munka után az újság megújult külsőt, logót és arculatot kapott, mely eddig zömében pozitív fogadtatásra talált olvasóink és lapárusaink körében is.

Utcalapunk szerkesztősége eddigi munkájának általános elismeréseképpen 2021 decemberében átvehettük a **Budapestért díjat**. A méltatásban így említették minket: „A hajléktalanságban élő embereket alkotóként megjelenítő, gondolatainknak hangot adó, fáradhatatlan támogató munkájáért.”

Terjesztői hálózat

A lap indulása óta, 2021 végéig 2588 terjesztőt regisztráltunk. 2021-ben 45 új terjesztőt alkalmaztunk. A felvételt nyert terjesztők zömében csökkent munkaképességű, vagy a munkaerő-piacon hosszú ideje passzív emberek. Közülük 28-an maradtak munkában legalább egy hónapig, és 13 fő ma is dolgozik. Az év során összesen 193 terjesztővel dolgoztunk, éves forgalmunk 7 294 fő volt, átlagosan napi 29 ügyet intéztünk szerkesztőségünkben. Terjesztői létszámunk csökkenése már nem csupán a járványhelyzet, hanem az álláslehetőségek mennyiségi növekedésének következménye. Az év során közel harminc terjesztőnk tért vissza az elsődleges munkaerő-piacra. Elmondható az is, hogy létszámban kevesebb terjesztő munkájával értük el az egy évvel korábbi lapeladási adatokat. Az érzékelhetően javuló teljesítményt az év során elindult terjesztői képzések, valamint az egyes terjesztők tervezettebb munkavégzése tette lehetővé.

Lapárusaink

A terjesztőkkel való munkában 2021-ben is három közfoglalkoztatott státuszú **sorstárssegítő** munkatárssal dolgoztunk együtt. Az év során lapárusaink közel 400 helyszíni ellenőrzését végeztük el. A BRFK Közlekedésrendészete idén is balesetvédelmi oktatásokkal segítette munkánkat, az ezen való részvétel kötelező feltétele a teljes jogú terjesztői igazolvány kiadásának.

A lap példányszáma soha nem látott mélységben volt a világjárvány ideje alatt, 2021-ben a Fedél Nélkül összesen 97150 példányban jutott el az olvasókhöz. Az év elején kétheti 3000 alatti példányszámmal dolgoztunk. Halvány reményre ad okot, hogy az év végére 4000 fölé jutottunk. A Fedél Nélkül Könyvek sorozat darabjainak értékesítésével évről évre több terjesztőnk dolgozik: mára biztos kiegészítő jövedelmet remél tőle mintegy kéttucat munkatársunk.

Vidéki jelenlétünk az év végére jelentősen meggyengült, egész sor terjesztőnket veszítettük el betegségek, halálesetek miatt, az év utolsó hónapjában így már csak 6 városban dolgozott 8 terjesztőnk.

Havi rendszerességgel tartunk **Kiemelt Terjesztői Klubot**, 2021-ben azonban - hasonlóan az első pandémiás évhez - csak egyet, a terjesztők legkedvesebb klubját tarthattuk meg: az augusztusi szokásos balatoni nyaralásunkat. Erre 11 lapárusunk-

kal és szerzőnkkel, valamint egy önkéntesünkkel utazhattunk el. Több születésnapunkat is köszönthettük itt, igazi nyaralás volt ez azoknak, akik nehezen szakadnak ki máskor a mókuserkéből.

A **karácsonyt** két év után újra családi rendezvény keretében tarthattuk meg. Egy tucat önkéntes segítette az előkészületeket, és helyben is mindent megtettek a jó hangulatért. A műsort bűvész és kvízmeister színesítette, felolvasás hangzott el Gellért András nálunk megjelent kötetéből a szerző és Libor Laura színművész előadásában. Meghirdettük újra a sütiversenyt is, melyen Mautner Zsófi ismét házigazdaként vett részt. Idén rekordszámú, 22 féle sütemény érkezett az olvasóktól. Igazán családi hangulatban telt a mintegy 50 fős rendezvény, melynek gördülékenységéért Huzella Péter, örökös műsorvezetőnk felelt.

A terjesztői díjátadó során 28 fő vehette át az Ezredesi oklevelet, ők adtak el 1000 lapnál is többet az olvasónak. Az Év Dolgozója-díj új elnevezést kapott - azon szomorú apropó miatt, hogy Laci, a kilencszeres Év Dolgozója díjas terjesztőnk az év során elhunyt. Számára a legeredményesebb terjesztőnek járó **Balogh László-díjjal** szeretnénk örök emléket állítani. A terjesztők egymásra leadott szimpátia-szavazatai alapján elnyerhető Év Terjesztője díjakat is átadtuk az est folyamán.

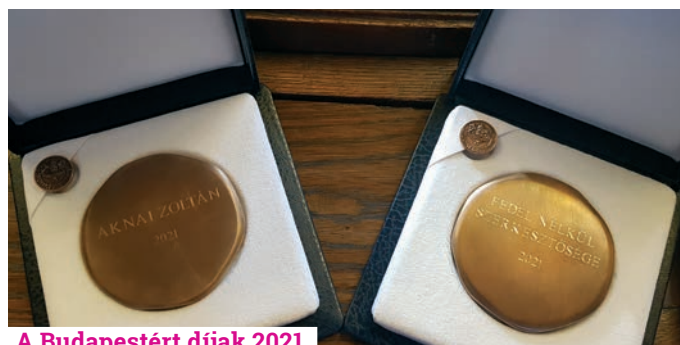
Októberben jelent meg hatodik alkalommal a melléklet, melyben a megszünt Népszabadság szerkesztőségének volt munkatársai írásait közöltük, ezúttal **„Kártyajárás”** címmel.

Az év őszén a Fülesbagoly Alapítvány segítségével **könnyűzenei különszámot** jelentettünk meg, mellyel új olvasók, főleg fiatal felnőttek megszólítására törekedtünk. A lapszám megjelenése élénk médiavisszhangot váltott ki, sikerült új, potenciális olvasókat elérnünk.

Az év során két tucat **sztárinterjút** készítettünk lapunkban olyan művészekkel, tudósokkal, újságírókkal, mint Enyedi Ildikó, Törőcsik Franciska, Garaczi László, a Péterfy házaspár, Al Ghaoui Hesna és a Grecsó fiúvérek. Mindannyian saját szakmájukban komoly ismertséget és elismertséget szereztek, fontosnak tartjuk, hogy rajongóik figyelmét lapunkra és terjesztőinkre is irányítsuk.

Művészeti tevékenység

Alkotóműhelyünk zömében otthontalan művészekből áll. Ugyanakkor óvatosan, de tudatosan nyitunk egyrészt a hajléktalanságtól nem sújtott, de gyengén menedzselte, nagy tehetségű szerzők felé, másrészt a már neves, az irodalmi kánonba tartozó írók, költők felé. Művészeti tevékenység-

A Budapestért díjak 2021.

Adomány hátzacsok az Örkény Színházban

günket ma már olyan nevek segítik, mint Tóth Krisztina, Eifert János, Baranyi Ferenc, Garaczi László, György Péter, Györe Balázs vagy Röhrig Géza.

Havi Művészeti Pályázatunk folyamatossága töretlen. 2020 áprilisában új pályázati felhívást tettünk közzé, ezúttal szélesebb körben. Hajléktalan és hátrányos helyzetű emberek felé nyitottuk a lehetőséget, a pályázat főtámogatójának, a Benkő házaspárnak köszönhetően háromszorosára emelve a pénzdíjat. Bár legtehetségesebb otthontalan szerzőink száma évről-évre csökken, az év során így is több száz pályázatot kaptunk vers, próza és kép kategóriákban. Ugyanakkor a „civil” szerzők körében egyre nagyobb az ismertségünk, és egyre többen büszkén publikálnak nálunk.

Kulturális események

Az **Év Alkotása 2020 Díjátadó**, mely hagyományosan májusban zajlik, ismét online formában tudott megvalósulni. Közösségi oldalunkon többhetes közönségzavazást tartottunk, melynek keretében bemutattuk a képeket, és ismert színművészek olvasták fel a versenyző műveket, Takács Kati, Szervét Tibor, Pokorny Lia, Csujja Imre, Alföldi Róbert, Szinetár Dóra, Vecsei H. Miklós segítette munkánkat. A zsűri is részben megújult, idén először csatlakozott hozzánk Garaczi László író, Nagy Gabriella, a Litera.hu szerkesztője és Fábán István grafikus. Hagományosan örömmel vállalták a zsűri szerepét Szász Lilla és Eifert János fotóművészek, valamint Tóth Krisztina, Németh Gábor, Fekete András írók. A díjátadó keretében élő közvetítést készítettünk a zsűri

beszélgetéséből, a fődíjas alkotásokat pedig egyenként is méltatták.

A 2021-es év **önálló kulturális rendezvény** szervezése nélkül telt el. A pandémia idején a befogadó helyek korlátozott száma és nyitvatartása, a tervezhetetlen jövő és a saját kapacitásaink is gátolták a megvalósítást. Ugyanakkor egy, beszélőnk 30-31. oldalán bővebben kifejtett nemzetközi együttműködésünk keretében mégis elmondhatjuk, hogy egy teljesen új képtárat és albumot hoztunk létre, melynek célja a hajléktalanság sztereotípiája ellen ható képi ábrázolása, s melyre a világ minden tájáról érkeztek munkák.

Színházi együttműködéseink továbbra is élnek, a 2021-es évben az előző évhez képest már több helyen és alkalommal volt módunk találkozni a közönséggel, de még idén is elmaradt több előadás a pandémia miatt. A StereoAct társulat Cím Nélkül előadásával és a Tandem Színházzal zajló más együttműködéseinkről a következő, érzékenyítő programjainkról szóló fejezetben olvashatnak még.

Fedél Nélkül Könyvek

2021 végén a Summa Artium támogatásával a Fedél Nélkül Könyvek sorozat öt éve publikált darabját, **Leé József: Bánom is én** című kötetének javított kiadását jelentettük meg. Az első kiadás ezer példányra már évekkal ezelőtt elfogyott, s miután a szerzőt munkái alapján a 21. század elejének legfontosabb költői közt tartjuk számon, a második kiadással igyekeztünk a piaci hiányt betölteni. A kötet terjesztését jórészt lapterjesztőink végzik, s a bevétel is őket illeti.

Több új könyvvel is készülünk a következő időszakban: ifjúsági Prima Primissima-díjas szerzőnk, Vermes Nikolett interjúkötetét 2022 őszén tervezzük megjelentetni, Herceg Árpád hagyatékának feldolgozása is szépen halad, de egy következő antológiára is bőven van anyagunk, hiszen kézirattárunkban több mint hatszáz szerző több ezer, jórészt kiadatlan kéziratát őrizzük.

Művészeti tevékenységünket 2021-ben is pályázati forrásokból, lakossági adományokból, köteteink értékesítéséből valósítottuk meg, ezeknek köszönhetően otthontalan szerzőink pénzdíját 2020 májusától háromszorosára emelhetjük. A művészetbarátok figyelmének felkeltése, a begyűjtött elismerések mellett büszkék vagyunk arra, hogy művészeti misszióink sikerrel zárta ezt a nehéz évet is.

Nemzetközi tevékenységek

2019 őszén indult két nemzetközi projekt szakmai vezetését látjuk el. **Nemzetközi pályázatainkban** egyaránt az előítéletek elleni küzdelem a téma, szerepet kapnak érzékenyítő programjaink, sorstárssegítés és tapasztalati szakértőink, egyúttal közös színházi eseményeket, és közös művészeti gyűjteményt tervezünk hajléktalanság témában. Mindkét projektünkben futamidőt hosszabbítottunk, így 2021 májusában, illetve 2022 májusában fejeződnek be. Szlovák, cseh, lengyel, katalán és német partnerekkel dolgozunk együtt, munkánkról összefoglaló a beszámoló 28-29. oldalán olvasható.

Év Alkotása 2020-díjazottak:

Év Verse:

hágyépé: Piac és
Alus Dozentinnen: Ha keresztülnézel a felhőkön

Év Prózája:

Kerekes Tamás: Rendkívüli esemény nem történt

Különdíj: Pollák László: Jobb inni, mint kiszáradni

Év Képe:

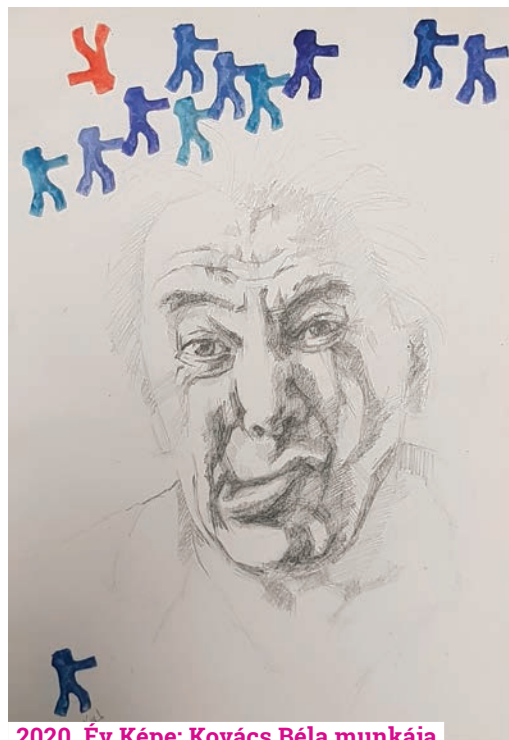
Kovács Béla: Cím nélkül
Különdíj: JUHI (cím nélkül)

Közönségdíj kategóriáinként:

vers: Pethő N. Gábor: Ida verse

próza: Zilahy Tamás: A tészták tudománya

kép: Kovács Béla (cím nélkül)

2020. Év Képe: Kovács Béla munkája

A Fedél Nélkül 2018 óta tagja az **Uticalapok Nemzetközi Hálózatának** (INSP), 2021-ben az együttműködés keretében a lap Kitekintő rovatában laptestvéreink legjobb cikkeiből mutattunk be néhányat.

Szaporodó feladataink ellátására kitartó munkával egyre erősödő **önkéntes közöset** szervezünk. 2021-ben 72 fő segítette munkánkat, 37-en rendszeresen (minimum 8 hónapon át), összesen 3758 munkaórában.

Célunk olyan csoportok létrehozása és összetartása, melyeket hajléktalan emberek, önkéntesek és szociális szakemberek alkotnak, ahol egymással is szorosabb kapcsolatot tartva, nagyobb önállóságot élvezve, nagyobb hatékonysággal tudnak egy-egy feladatot megoldani, képesek lehetnek új készségeket elsajátítani, a már meglévőket fejleszteni. Célunk az is, hogy minden csoport vezetője egy-egy tapasztalt önkéntesünk legyen. Művészeti Csoportunk 8 tagjának alapvető feladata művészeti tevékenységünk fellendítése, alkotóinkkal való kapcsolattartástól a kéziratokkal való kapcsolattartástól a rendezvények szervezéséig. A havi rendszerességgel, 5-8 kollégával tartott Nyitott Szerkesztőségi Ülés munkája szolgáltatja lapunk címlapinterjúit. Fotós Csoportunkban idén öten dolgoztak, el látva bennünket tartalmainkhoz, valamint rendezvényeink, munkánk dokumentálásához szükséges fényképekkel. Webes Csoportunk elsődleges célja weboldalunk továbbfejlesztése, e munkában három fő vett részt.

A Közösségi Média Csoportban idén öten dolgoztak, célunk, hogy a már működő mellett, összehangolva weboldalunkkal, újabb médiafelületeket üzemeltessünk.

Előftéleteket csökkentő programok

A Menhely Alapítvány Fedél Nélkül utcalapja támogatásával 12 éve működik „Első Kézből a Hajléktalanságról” címmel egyik társadalomérzékenyítő programunk. Keresett, és minden fél számára fontos érzékenyítő programunkról beszámolónk következő oldalán lehet olvasni. E programunk szerves része az a munka, mely havi rendszerességgel előadói klubban („**EKH klub**”) zajlik. Ebben a jelenleg 12 fős állandó tagság - hajléktalan tapasztalati szakértők - vitatja meg az elmúlt hónap meghívásainak tapasztalatait, készül az újakra tematikával, vagy éppen hallgatja meg az új előadójeleltet. Idén is sikerült tréninghétvégét szerveznünk, a már hagyományos 3 napos Duna-parti elvonulásunkon gyakorolhattuk szituációs játékunkat, alakíthattuk tematikus programjainkat, s esténként a közöset is nagyon jól össze tudott kovácsolódni. E programokat 2021-ben a Hajléktalanokért Közalapítvány, a Nemzetközi Visegrádi Alap, valamint magánszemélyek és önkéntesek támogatták.

Terveink a következőkre

Célunk, hogy szociális szervezetként és művészeti intézményként is kiemelkedőt

nyújtsunk, munkánkkal, a velünk dolgozó otthontalan emberekkel, önkéntesekkel, partnerekkel olyan jövőt kívánunk építeni, ahol hajléktalansága miatt senkit sem ér hátrányos megkülönböztetés.

2022-ben kiemelt figyelmet szeretnénk fordítani terjesztői hálózatunk növelésére is, fővárosi és vidéki terjesztők toborzására, valamint a már velünk dolgozók folyamatos fejlesztésére, a tagok számára szervezett képzések folytatására, valamint művészeti pályázatunk ismertségének emelésére, új alkotók elérésére. Legtehetségesebb szerzőink menedzselésével célunk, hogy az őket megillető helyen, a kortárs magyar irodalmi élet krémjében említsék nevüket.

Újabb neves művészek megnyerésével erősítenénk presztízsünket, tervezzük a saját kiadású Fedél Nélkül Könyvek sorozat folytatását, és türelmetlenül várjuk, hogy kiállításokat, új színházi produkciókat, felolvasóesteket, író-olvasó találkozókat szervezzünk újra.

Az EKH-klub ülése

Balatoni nyaralás

A szerkesztőség felújítása közben

A csapat

RÓLUNK? TÖLÜNK! BESZÉLJÜNK A HAJLÉKTALANSÁGRÓL

Elkötelezetten hiszünk abban, hogy amit megismer az ember, azzal gazdagabb lesz, a világot a maga összetettségében látja, előítéletei csökkennek. A Menhely Alapítvány társadalmi szemléletformáló programjait több éve fejlesztjük. Ezek, a tapasztalati szakértők tudására épülő programok személyes élményt nyújtanak az érdeklődő személyeknek, csoportoknak. A programban közösen dolgoznak szociális munkások, hajléktalanságot megtapasztalt emberek, valamint önkéntesek.

E programokat 2021-ben a Hajléktalanokért Közalapítvány és a Nemzetközi Visegrádi Alap pályázati támogatásai, valamint magánszemélyek adományai és önkénteseink munkája tette lehetővé. Minden programunk szívesen fogad megrendelést. Rólunk, programjainkról itt lehet olvasni:

<https://fedelnelkul.hu/elso-kezbol-a-hajlektalansagrol>

A Menhely Alapítvány Fedél Nélkül utcalapja támogatásával működő társadalmi szemléletformáló program, az **Első Kézből a Hajléktalanságról** 13 éves működése alatt a járvány következtében csökkent először az elért személyek száma. 2021-ben összesen 45 előadásra kaptunk meghívást, ami az első járványév duplája. Különösen annak örültünk, hogy így is volt új iskolai meghívónk. Meghívásaink számát növelni tudtuk azzal, hogy hajléktalan előadóink több színházi együttműködésben is tapasztalati szakértőként vannak jelen.

Az EKH programcsomagjának egyik legnépszerűbb eleme a **Rendhagyó Ösztyálfőnöki Óra**. 2021-ben összesen 32 ilyen programot tarthattunk meg, 3 alkalommal online formában. Az órán a diákok otthon nélküli emberekkel, élettörténetükkel ismerkedhetnek meg. Szituációs játékokban élhetik át a hajléktalan emberek mindennapi élethelyzeteit, nehézségeit. Hiszünk abban, hogy a találkozás eloszlatja a kölcsönös féltelmeket és előítéleteket, a diákok nyitott és szolidáris felnőttekké válhatnak, az órákon szereplő tapasztalati szakértők pedig emberi méltóságukban megerősödve vállalják önmagukat, és saját sorsukat is tevékenyebben akarják jobbra tenni.

Élő Könyvtár programunk 2021-ben 6 alkalommal valósult meg. Az Élő Könyvtár együttműködik a pécsi Tandem Színház **Fapados Revü** és **Kóbor Szálló** c. színházi előadásaival. Előadásai alkalmával tapasztalati szakértőink annak keretében előadnak, vagy azt követően beszélgetnek az életükről kisebb körben. Az év során 13 alkalommal kísérhettük ezt a két színházi programot Pécs környékén, Budapesten, az Ördögkatlan Fesztiválon és a Művészetek Völgyében. A járvány meghatározta évben is mintegy 1200, zömében fiatal embert értünk el e programjainkkal.

A járványhelyzet alatt is fontosnak tartottuk szakmai fejlődésünket. 2021 májusában 11 előadóval és 3 önkéntessel a Dunakanyarban 3 napos **tréninghétvégét** tartottunk sok munkával és gyakorlással. A programot a Hajléktalanokért Közalapítvány támogatásával tudtuk megvalósítani. Ezen kívül 2021 őszén részt vettünk a **Civil Impact Akadémia képzésén**, mely a nonprofit szervezetek részéről kialakítandó, cégek számára ajánlható szolgáltatási csomag fejlesztéséről szólt. 12 másik izgalmas szolgáltatás közül az Első Kézből a Hajléktalanságról csapatának társasjátéka is a 3 továbbjutó közé került, hogy majd a 2022 tavaszán megrendezendő Good Impact vásáron a mintegy 30 vállalat képviselői között néhány vásárlóra is akadjon. A cégek irányába nyitással egy lépést teszünk a szemléletformáló programunk önfenntartása felé, tervünk, hogy 2022-ben folytatjuk ezt az utat.

Eredményes volt az EKH támogatását célzó **adománygyűjtő kampány**, melyhez a Menhely Alapítvány 10 önkéntese csatlakozott, és egy hónap alatt több, mint 800 000 Ft adományt gyűjtöttek össze, hogy programunk zökkenőmentesen folytatódhasson 2022-ben is.

A Mentőcsónak Egység - Stereo Akt színházi műhely rendezésében, valamint a BMSZKI partnerségével **„Cím nélkül/hajlék-ka-land-játék”** címmel színházi társasjátékot alkottunk 2016-ban. Az előadást az Örkény Színház ÖrkényKöz színpadán játsszuk, 2021-ben csak 2 alkalommal. Egy budapesti iskolába is eljuthattunk vele. Számítva a

színházak bizonytalan helyzetére, a produkciós szereplőkkel **közösen két kisfilmet is elkészíthettünk a Visegrádi Alap támogatásával**, így azt levetítve 3 alkalommal online beszélgethettünk a diákokkal az előadásról. Továbbra is szeretnénk találkozni személyesen közönségünkkel. Meghívást az ország minden részéről szívesen veszünk. <http://stereoakt.hu/cimnelkul>

Együttműködünk az **EJHA – Emberi jogi nevelők hálózatával**, melyet az emberi jogi nevelés ügye iránt elkötelezett képzők csapata hozta létre. A hálózat célja, hogy segítse az információáramlást és az együttműködést a magyarországi emberi jogi, demokratikus állampolgári és/vagy globális neveléssel foglalkozó szakemberek és szervezetek között. Az EKH-program tapasztalati szakértői közül többen is csatlakoztak a csoporthoz, adtak elő, vagy tartottak képzést pedagógusoknak, érdeklődőknek.

A **„Civil Kurácsi”** iskolai program keretében több civil szervezettel karöltve, iskolákban szervezett, előítéleteket csökkentő előadásokat tartunk a fiatal generációnak. Többszereplős „Tolerancia-napokat” is meg tudunk tölteni programmal, partnerszervezetekkel közösen. A program elérhetősége: <http://ejha-halozat.hu/index.php/2020/06/17/civil-kuracsi-ta-buk-nelkul/>

2021 októberében képviseltük magunkat az EJHA III. országos konferenciáján, ahol workshopot tartottunk érdeklődőknek, egyúttal szakmai kapcsolatainkat ápoltuk az oktatásban érdekelt civil szervezetekkel.

Az EKH csapata 2021-ben

2021 ESEMÉNYEI, TÁMOGATÓINK

A Menhely Alapítvány története során mindig is törekedtünk közösséget létrehozni azzal a céllal, hogy csoportoknak, szervezeteknek, különböző érdeklődésű embereknek segítsünk megérteni a hajléktalanság nehézségeit, megmutassuk a segítségnyújtás lehetőségeit. Munkatársak, önkéntesek, támogatók, baráti és művészeti körök fognak össze minden évben a hajléktalan emberek sorsának jobbításáért. Így történt ez 2021-ben is, noha a Covid19 világvárvány terveink és hagyományaink jó részét idén is fenekestől felforgatta, emiatt legtöbb tevékenységünk főként az online térben valósult meg.

Kiadványaink

30 évesek lettünk – erre az alkalomra úgy döntöttünk, hogy a hangos ünnepek helyett maradandó emléket állítunk: **in-terjúkötetet** készítettünk a három évtizedről, mely **Személyes történeteink** címmel 2021 nyarán látott napvilágot. A friss kötetet szeptemberben a Hajléktalanellátók Országos Konferenciáján és novemberben, a Szociális Munka Napján mutattuk be a szakmában dolgozóknak, valamint országos könyvtárakba és egyetemi tanszékekre juttattuk el. Online is elérhetővé tettük, ami további olvasókat hozott. A kötet kiadását a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati formában támogatta.

<http://menhely.hu/index.php/hajlektalansag/tanulmanyok/8091-szemelyes-torteneteink-a-menhely-alapitvany-elso-30-eve>

Ugyancsak a balatonföldvári konferencián elhelyezett standunkon volt lehetőségünk a Február Harmadika Munkacsoport által 2016 és 2021 között elkészített kutatások témáit feldolgozó tanulmánykötet bemutatására. A **„Húsz év után”** címmel megjelent kötet tanulmányai letölthetők weboldalunkról.

<http://menhely.hu/index.php/hajlektalansag/tanulmanyok/8090-husz-ev-utan-a-februar-harmadika-orzsagos-hajlektalan-adatfelvetel-elemzesei>

Szeptember végén a Fedél Nélkül utcalapunk **Zenei Különszámként** jelent meg. Az ötletgazda Nagy Szabolcs főszerkesztő

volt, a cikkek és riportok Magyarországon jól ismert és elismert zenészekről szóltak. A lap bevétele ezúttal is az utcai terjesztőket illette, az online adományokat pedig az őket segítő szolgáltatások finanszírozására fordítottuk.

Ősszel készült el **„Tegyük érte!” című nemzetközi kézikönyvünk**. A kötetben tizennégy jó gyakorlatot gyűjtöttünk össze a partnerországokban megvalósított társadalmi érzékenyítést célzó projektjeinkből. Hasznos, más országokban is könnyen adaptálható ötleteket válogattunk, amelyek más szervezetek segítségére lehetnek a hajléktalansággal kapcsolatos érzékenyítő projektjeikben. Nyomatott kézikönyvben jelentettük meg öt nyelven, és bővített, online formában elérhetővé tettük weboldalunkon, és a Fedél Nélkül utcalapunkban is bemutattuk ezeket.

A „HomelessTalk” projektben vállaltuk egy nemzetközi művészeti gyűjtemény létrehozását is. A **#LookTalkAct** gyűjteményben olyan alkotásokat helyeztünk el, amelyek segítenek a hajléktalan emberek érzékelésének csökkentésében. A 200 beérkezett alkotásból nemzetközi zsűri választott ki 120-at, amelyek a művészeti albumba, 50-et, melyek a kiállításra és 130-at, amelyek az online elérhető digitális gyűjteménybe kerültek be. Az album készítése és a kiállítások szervezése jelenleg is folyik, a digitális gyűjtemény a <https://www.flickr.com/photos/194394644@N02/sets/72157720142017929/> linken elérhető,

az ott szereplő alkotások a Creative Commons licenstől megfelelően tölthetők le és használhatók fel szabadon.

Kommunikációink

2021. március végén **nyílt levélben tiltakoztunk** a Szabolcs utcai kórház bezárása ellen.

Ugyancsak 2021 márciusában indítottuk el hivatalos **Instagram fiókunkat**. Itt rögtön egy nemzetközi kampánnyal, a #LookTalkAct művészeti gyűjtemény pályázati felhívásával kezdtük a kommunikációinkat. Fontos volt, hogy olyan társadalmi csoportokhoz is eljusson új pályázati felhívásunk, akik a közösségi médiacsatornák közül ezen, az elsősorban képi világot bemutató platformon vannak jelen.

A **nemzetközi felhívást** emellett a „HomelessTalk” projekt 4 országában, valamint nemzetközi online felhívások keretében is terjesztettük, melyre összesen 200 pályázati anyag érkezett a világ minden tájáról. A létrejövő művészeti gyűjteményt 2021 decemberében sajtóhír formájában mutattuk be, valamint rövid videót készítettünk a gyűjtemény egyes darabjainak bemutatására.

Jelentős esemény volt számunkra, hogy a Visegrad Grant által támogatott nemzetközi projektünkben együttműködő partnerszervezeteinkkel közösen három, magyar-angol felirattal ellátott, és egy-egy szlovák és cseh (angol feliratos) **kisfilmet** tudtunk

Munka adomány lappal

Adományátadás - mikrosütő

elkészíteni. A filmek érzékenyítő színházi előadásokat és programokat mutatnak be. A járványhelyzet következtében 2021-ben a szokásos éves gyorsjelentésünket a **Február Harmadika kutatás** tapasztalatairól online közvetítés formájában tartottuk meg „Világjárvány veszélyében lakástalanul” címmel. A hajléktalan emberek körében végzett országos felmérésre immár 23. alkalommal került sor.

Őszi követes adománygyűjtési akciókban az EKH tapasztalati szakértői hangjukat és arcukat adták a kampányban **videós ars poeticák** formájában. A videókat önkéntes segítők vágta, létrehozásuk izgalmas tanulási folyamat volt mindannyiunknak.

Ősszel **online hirdetéssorozat**ot indítottunk, melynek keretében a **Haza-találó** programunkban támogatott ügyfeleink számára bérelhető lakásokat kerestünk, majd lakásba költözésükről tudósítottunk.

Önkénteseink segítségével idén sem merült ki a sokféle nálunk végzett munkában. 2021 novemberében két önkéntes segítők a Széll Kálmán téren egynapos, művészi indítatású performansszal hívta fel a figyelmet a hajléktalanság elfogadhatatlan voltára.

Érzékenyítő programok

Iskolákkal, érdeklődő társaságokkal, cégekkel való együttműködésünk célja a hajléktalanság, a hajléktalansággal sújtott emberek megismerése. Kollégáink beszélgetések, csoportos játékok és művészeti projektek segítségével járják körül az otthon nélkülség és a szakmai segítő munka témáját. Programunkat a járvány miatt személyes és online találkozókon tudtuk bemutatni. E munkánkról előző fejezetünkben részletesen számoltunk be.

Rendezvényeink, események, díjak

2021 júniusában büszkeséggel vegyes szomorúsággal búcsúztattuk kollégánknak,

Takács Ferencné Évát 28 éven keresztül volt pótolhatatlan kollégánk a „Vajda 3” intézményünkben: gazdasszonyként a teljes intézményi működés motorja, az otthonban lakó idősök barátja, kollégaként a megbízhatóság és együttműködés jelképe.

A 2021-ben tizennegyedik alkalommal rendezett **Fedél Nélkül „Év Alkotása 2020”** díjátadója májusban újra az online térben valósult meg. Közösségi oldalunkon többhetes közönségsvitát tartottunk, melynek keretében bemutattuk az alkotásokat, és ismert színművészek, Takács Kati, Szervét Tibor, Pokorny Lia, Csujka Imre, Alföldi Róbert, Szinetár Dóra és Vecsei H. Miklós olvastak fel a versenyművekből.

A zsűri részben megújult: idén először csatlakozott hozzánk Garaczi László író, Nagy Gabriella, a Litera.hu szerkesztője és Fábrián István grafikus. Ismét örömmel vállalták a zsűri szerepét Szász Lilla és Eifert János fotóművészek, valamint Tóth Krisztina, Németh Gábor, Fekete András írók.

A díjátadó keretében élő közvetítést készítettünk a zsűri szakmai beszélgetéseiből, a fődíjas alkotásokat pedig egyenként is méltatták.

Köszönet a támogatásért a Hajléktalanokért Közalapítványnak, a kiváló szakmai zsűrinek, magánszemély támogatóinknak, és az utcalap olvasóinak, közösségi oldalunk követőinek!

Szeptemberben, a Hajléktalanokért Közalapítvány országos konferenciáján, Balatonföldváron nem csupán az új interjúkötetünket, hanem a nemzetközi „HomelessTalk” projektünk keretében elkészült **művészeti gyűjteményt beharangozó kiállításunkat** is bemutathattuk. A válogatott képek kiállításával az online elérhető teljes gyűjteményre (<http://looktalkact.com>) hívtuk fel a szakmabeliek figyelmét.

Novemberben Budapest Főváros Önkormányzata átadta a **Budapestért díjakat**.

Aknai Zoltán, a Menhely Alapítvány igazgatója, a Fedél Nélkül utcalapunk szerkesztője, és Dr. Gajdáty Árpád, „Vajda 3” Menhelyünk orvosa szintén megkapták e kitüntetést a fedél nélkül élő, otthontalan emberek helyzetének megváltoztatása, enyhítése érdekében végzett fáradhatatlan és áldozatos munkájukért.

A **Felkai Béla-díjat** 2012-ben elhunyt kollégánkra emlékezve adjuk át évente a szociális szakma egy-egy jeles személyiségének, közösségének. A díjazás a fedél nélküli emberek jelölései alapján, szociális munkásokból, valamint volt munkatársunk családjából álló zsűri döntésével történik. A díj nyertese annak legmeggyőzőbb történetnek a hőse, melyben a segítő odaadása, elkötelezettsége találkozik a segített ember elismerésével. A jelöléseket idén is összegyűjtöttük és feldolgoztuk, azonban a szokásos évi díjátadót az előző évvel együtt, a súlyosbodó járványhelyzet miatt 2022-re halasztottuk, remélve, hogy személyes jelenlétű esemény keretében tudjuk azt megszervezni.

A Menhely Alapítvány életében hagyományosan december elején, titkos szavazással a kollégák választják meg az adott **év legjelesebb dolgozóját**. 2021-ben Juhászné Tánzos Rita kollégánknak ünnepelhetjük (online) karácsonyi rendezvényünkön. Vele készült rövid portrékat, valamint az Év Önkéntese-díj nyerteséről, Marosi Attiláról szóló interjúkat a 42-43. oldalon adjuk közre.

Nemzetközi programok

2021-ben nemzetközi együttműködéseinket a járványhelyzet okán még mindig teljes egészében online térben kellett folytatnunk.

A 2019 őszen indult **két nemzetközi pályázatunk** megvalósítása több nehézségen ment keresztül, legjelentősebb ezek közül az utazásokhoz kötött programjaink ellehetet-

Standunk a balatonföldvári konferencián

A Budapestért díj átvételén

lenülése volt. Mindkettőt folyamatosan újra kellett terveznünk. A „NoOneSleeps” programunk 2021 májusában ért véget, míg az Erasmus+ által támogatott „HomelessTalk” programunkat 2022. május végéig tudtuk meghosszabbítani. A kizárólag online érintkezés ellenére partnereinkkel értékes kapcsolatokat építettünk, s észre elkészült érzékenyítő jó gyakorlatokról szóló kézikönyvünk, és a nemzetközi művészeti gyűjteményünk is. E programokról beszámolónk 28-29. oldalán írtunk bővebben.

2021-ben indult ugyancsak uniós támogatási forrásból az osztrák **Caritas Wien** szervezettel zajló együttműködésünk, melynek keretében két szociális munkás kollégánk időszakonként a bécsi utcai szociális gondozók munkáját segítik a téli krízishónapokban. E munkánkról szóló rövid összefoglalónk a 12. oldalon olvasható.

Adományozás

Magánszemélyek és vállalati adományozók sokasága követte munkánkat idén is, és támogatta azt rendszeres pénzádományával. Ezeknek a nagyvonalú gesztusoknak köszönhetően tudtunk újra gyorsan és érdemben reagálni váratlan helyzetekre, ott segíteni haladéktalanul, ahol a legnagyobb szükség mutatkozott.

Sokféle adománnyal támogatják a munkánkat magánszemélyek és vállalati, baráti csoportok. Az adományozás sajátos formája, amikor **munkahelyek segítenek munkavállalóik** felé közvetíteni a támogatható ügyeket. Kiemelkedő volt ebben idén a **DXC Technology Magyarország Kft.** Egyik leglátványosabb segítségük az volt, hogy Úton programunk számára mobiltelefongyűjtést szerveztek munkahelyükön. Ugyancsak nem gesztusként egyszeri pénzádománnyal támogatták a Kürt utcai Nappali Centrum gyógyszerkiváltást segítő programját, mely 2022-ben valósul meg.

2021 augusztusában új vállalkozásba, **köve-**

tes adománygyűjtés szervezésébe fogtunk. Önkéntes segítőink közül tízen vállalták a feladatot, hogy szeptemberben, az Új Nap - Új Remények akcióhoz csatlakozva folyamatosan kampányolnak mellettünk barátaik, rokonaik, munkatársaik körében: viszik jó hírünket, és sok kicsi sokra megy alapon adományokat kérnek tőlük. A gyűjtés az Első Kézből a Hajléktalanságról program működését segíti a 2021 telétől kezdve: lehetővé válik a koordinátor díjazása, a résztvevő tapasztalati szakértők támogatása, valamint a 2022. tavaszi tréning is számukra.

Októberben szedd magad akció keretében egy munkahelyi közösség saját maguk által **szüretelt almát adományozott nekünk.**

Ősszel pályáztunk a Magyar Élelmiszerbank Egyesült által meghirdetett **Munch applikációhoz** való csatlakozásunkra. Gondozottjaink, magánszemélyek és családok kaptak a regisztrációval elérhető alkalmasban pro bono lehetőséget az akció felajánló oldalán szereplő fővárosi éttermektől ingyenes vagy nagyon kedvezményes étkezési lehetőséget.

2021-ben hatodik alkalommal szerveztük meg a **Fedél NÉPkül kampányt** a volt Népszabadság szerkesztőségi munkatársaiknak támogatásával. A 2016 októberében megszüntetett napilap újságíróinak kezdeményezésére idén a Fedél Nélkül aktuális száma ismét plusz 12 oldalas, tematikus Népszabadság-melléklettel („Kártyajárás” címmel), profi egyedi címlappal és a kitűnő képekkel jelent meg. A terjesztőknek nyújtott támogatás mellett az online adományok is az utcalap munkáját, alkotóit és terjesztőit támogatták.

November végén indítottuk **online közösségi gyűjtésünket** a NIOK Alapítvány által működtetett <https://adjukossze.hu/adomanygyujtes/1031> felületen a Kürt utcai Nappali Centrum gyógyszer-támogatási programjának finanszírozására. Az egyhónapos kampányt az online térben, elsősorban

közösségi média felületeinken, valamint a Fedél Nélkül utcalapunkban hirdettük meg. A program 20 éve fut a Centruban, nagy kereslet van iránta, így nagyon örültünk, hogy a kitűzött célt megközelítő 763 000 forint adomány érkezett sok-sok felelősséget érző, nagylelkű adományozóinktól.

Oltyán János és barátai ebben az évben két alkalommal vendégelték meg Kürt Nappali melegedőnkbe érkező több száz ügyfelünket.

További segítségeink voltak a korábbi **adományozó cégek és partnerszervezetek**, különösen jól jött a **TopSafe Kft.**, akiktől védőfelszerelést és fertőtlenítőszeret kaptunk, valamint az **Euroflow Zrt.** támogatása, melyből 2022-ben egy otthon újulhat majd meg, és sok kisebb egyszeri segítséget tudunk nyújtani lakhatásba jutó ügyfeleinknek.

November közepén ismét önkénteseink segítségét kértük **jótekonysági tartós élelmiszer-gyűjtési akciónkban.** Partnerünk a Magyar Élelmiszerbank Egyesület volt, tagjai évek óta adnak lehetőséget élelmiszer üzletláncokban civil szervezetek számára. Az akció keretében a vásárlókat kéri tartós élelmiszerek ajándékozására rászorulóik javára. Az V. kerületi ALDI-ban 1100 tonna élelmiszer gyűlt így össze, és jutott szolgáltatásainkon keresztül 408 nehéz helyzetben lévő ügyfelünknek. Ebben az akcióban óriási segítségünkre volt 32 önkéntesünk, akik a helyszíni gyűjtésben, a szállításokban és a csomagok elkészítésében és átadásában vállaltak pótolhatatlan feladatot.

„Fogadj örökbe egy bácsit!” címmel újra felhívtát intéztünk lelkes, az online térben és személyesen is a munkánkat követő és segítő önkéntescsapatunk felé. Az ötlet, hogy szeretnék támogatni a „Vajda 3” idősoththonban lakókat karácsonykor, önkénteseinktől származik. Az előzetesen felmért kívánságok alapján mindenkinek

Fedél NÉPkül 2021.

Oltyán János és barátai

saját, személyre szóló csomagot állítottak össze nagy szeretettel. Az akcióban idén 17 önkéntes vett részt, emellett számos ajándékot küldtek az éjjeli menedékhelyen és a lábadozó részlegen élők számára. Érkeztek vitaminok, gyümölcsök, sütemények, tisztálkodási szerek és fehérneműk is szép számmal. Kapcsolódó üzeneteikkel minden lakónk számára sikerült gazdag, meghitt ünnepet varázsolni.

A Menhely Alapítvány 2021-ben is **sokat köszönhetőt** magánszemélyek és vállalkozások támogatásának. Az adományozások lehetőséget teremtettek a közvetlen kapcsolatra a hajléktalan és nem hajléktalan emberek között, emberivé, kézzel foghatóvá teszik a segítséget, egyúttal sok felismerést, jó érzést eredményeznek minden fél számára.

Fejlesztések

A 2021-ben **több intézményünkben felújításba, átrendezésbe** fogtunk. Baross

utcai központi irodánk felújítása és a „Vajda 3” intézmény padlófelújítása mellett nyáron Kürt utcai Nappali Centrumunk padlózata is megújult, valamint a Fedél Nélkül szerkesztőség festése és mázolósa is lezajlott. Ez utóbbiban óriási segítséget jelentett számunkra a **Semcon Kft.** munkatársaiból álló lelkes önkéntes csapat, valamint a **PPG Trilak Kft.** támogatása.

2021 tavaszán **szervezetfejlesztésbe** kezdtünk. Az első évben a szervezet átvilágítása zajlott az IFUA Nonprofit Partner segítségével. Ezalatt a szervezetalakítási irányokat és ütemezést dolgoztuk ki, az év végén az egyes fejlesztési területekért felelős munkacsoportok kialakítása zajlott. Úgy tervezzük, hogy 2023 végére a teljes stratégiai tervezési és helyzetértékelési folyamat végére érünk.

Kollégánk 2021-ben részt vett a **Civil Impact Akadémia** vállalati kapcsolatok kialakítására felkészítő képzésén, mellyel egyben az EKH munkáját szeretnénk felkészíteni

arra, hogy az a felnőtt korosztályra adaptált programjával a céges megkeresések számára is alkalmassá válhasson. E mentori és képzési program során vállalatok HR, marketing és társadalmi kapcsolatok (CSR) vezetőit kötik össze nonprofit szervezetekkel, és a két szektor együttműködési lehetőségeit jól ismerő trénernek segítik az egymásra hangolódást. E program eredménye 2022-re érik majd be a Good Impact Civil Gálán való részvételünkkel, amennyiben programunkat a jótékonyági licitre a zsűri kiválasztja.

Évek óta hasznos és nagylelkű segítséget jelent munkatársaink továbbképzésében az ERSTE Stiftung és a WU (Bécsi Gazdaságtudományi Egyetem) közös ingyenes, **regionális képzéssorozata** civil szervezeteket érintő menedzsment témákban. E képzéseket több nyelven, köztük magyarul is élvezhettük az elmúlt években, és egyre több kolléga vesz részt ezeken az online és személyes tréningeken.

Közösségi gyűjtőkampányunk plakátja

Performansz a Széll Kálmán téren

Követes adománygyűjtésünk Új Reggele

Felújított Baross utcai irodánk

ÖNKÉNTESEINK MUNKÁJA

A mi önkénteseink nem pusztán jótékonykodnak, nem csak távolról és arctalanul segítenek, hanem valódi kapcsolatot alakítanak ki az otthonlan emberekkel. Nálunk lehetőségük van megismerni az otthon nélküli emberek világát, megérthetik a hajléktalanságig vezető egyéni utakat. Mi pedig tanulunk önkénteseinktől: derűt, felelősségtudatot, és ezerféle szakértelmet. Színt hoznak az életünkbe, felélesztik a bennünk időnként bizony megkopott lelkesedést. Önzetlenségük és szinte végtelen munkabírásuk mindannyiunk számára példaértékű - köszönjük!

Önkénteseink munkáját a járványhelyzet idején is nagyban formálta. Az ételosztásban történő segítségnyújtást kivéve majd minden személyes kapcsolódással járó feladatot szünetelt, csak a második felévben lehetett több személyes jelenlétet igénylő programot megvalósítani. A segítő szándék nem hagyott alább, a megszorított online végezhető teendőkből is jelentősen kivették a részüket önkénteseink. 2021-ben 121 önkéntes kollégánk dolgozott velünk, összesen 5751 munkaórát, közülük 42-en idején először segítettek minket.

2021 őszén nagy örömeinkre elindult egy régóta várt - de a járvány miatt folyamatosan halasztott - programunk a **Vajdahunyad utcai Idősothonban**. Ennek keretében kilenc főből álló, a feladatra egyéves elköteleződést vállaló önkéntes csapatunk szabadidős és rekreációs programokkal teszi színesebbé az idős emberek mindennapjait. Hétfőnként játékos vidám kártya-partikkal, szerdánként tornára egy képzett edzővel, háromhetente szombaton filmklub ad lehetőséget a közös kikapcsolódásra. A következőkben a jó idő beköszöntével kirándulásokat, kertészkedést, színház- és múzeumlátogatásokat szerveznek majd.

“Fogadj örökre egy bácsit Karácsonykor” kampányunk idején is szívet melegítően alakult: 17 önkéntesünk járult hozzá személyre szóló meglepetéssel idős lakóink karácsonyának szebbé tételéhez. Sajnos a járványhelyzet miatt személyes átadásra nem kerülhetett sor, de a lakókhoz írt kedves soraik némileg pótolták azt.

Karácsonyi tartós élelmiszer támogatásunkat a Magyar Élelmiszerbank Egyesület országos gyűjtőakciójához csatlakozva 32 önkéntesünk és több kollégánk odaadó közös munkája tette lehetővé idején is. Ők a több, mint 1 tonnányi élelmiszer gyűjtésében, szállításában, csomagolásában és kiosztásában is részt vettek.

2021-ben először vágtunk bele **követes adománygyűjtésbe**, ami számunkra, és a kilenc vállalkozószellemű önkéntesünk számára is eddig ismeretlen terület felfedezését jelentette. Követeink barátaik és közeli ismerőseik körében kalapoztak a mi jó ügyünkért. Úgyesen és felelősségteljesen zajlottak a „minikampányok”, a gyűjtés

eredménye a társadalmi szemléletformálást segítő EKH programunkat támogatta. A sok munka gyümölcset és a lelkes társakat látva el is határoztuk: „Jövőre ismétlünk!”

A céges csoportok a járványhelyzet miatt a személyes segítségnyújtás helyett a távolról is végezhető céges adománygyűjtő kampányokkal segítettek munkánkat. Údító kivétel volt a Semcon Kft. melynek hat munkatársa működött közre a Fedél Nélkül szerkesztőség irodájának festésében „békakutaj” és „pirított szezám” színekbe öltöztetésében [a falfestékek fantáziáitól zöld és sárgásfehér színeket rejtenek - a szerk.], átvállalva egyúttal a felújítás teljes költségét is.

Önkénteseink nem csak nagy és látványos kampányokhoz kapcsolódnak, de csendben, a hétköznapiakban is támogatnak minket célzott munkahelyi, baráti körben végzett gyűjtésekkel. Így kaphattak az ügyfeleink használt, de jó állapotú mobiltelefonokat, hátizsákokat, finom falatokat, minőségi ruhákat, cipőket, takarót, ágyneműt.

Az Úton - Lakhatási Programot 2021-ben is aktív módon segítette 12 önkéntesünk, elsősorban olyan háttérrel rendelkezőkkel, mint statisztikák készítése, álláskeresési tanácsadás, lakáspályázatok figyelése, célzott adománygyűjtés, valamint tapasztalatukkal nyújtottak támogatást az önkéntes tréningre való felkészülés kapcsán. Többször segédkeztek adományszámlításban, költöztetésben.

A kollégák szakmai támogatásával két önkéntes **pszichológus** végez heti rendszerességű terápiás munkát egy-egy klienssel.

Ősztől újra fogadtunk **adomány ruhákat**, melyek szortírozásában és kiosztásában évek óta fontos szerepet töltenek be önkénteseink. Az év utolsó hónapjaiban öten dolgoztak itt.

Melegedőinkben zajló **ételosztásokat** a járványhelyzetben is folyamatosan segítették önkénteseink, e szolgáltatásokba 16-an dolgoztak az év során.

A 2021-ben indult Elsőként lakhatást!-programunk, a **Haza-találó** működésének segítésére 6 fővel új önkéntescsoport alakult.

Képzésüket több lépcsőben folytatjuk 2022-ben is. A csoport működésének alapvető célja a program résztvevőinek mindennapjait segíteni a személyes igényekhez igazodva: az állásinterjúra felkészítéstől a lakásberendezésen át a baráti beszélgetésig.

Több **IT-projekt** is elindult 2021-ben, hat önkéntes programozóval. Elsőként a sok éve várt, alapítványunk szolgáltatásait átfogóan kezelő közös nyilvántartó program elkészítésébe fogtunk. Terveink szerint hamarosan megújul a Fedél Nélkül terjesztésének adatait tároló szoftver, és a Fedél Nélkül weboldalán található művészeti archívumok kezelését könnyítő segédprogram is.

A nemzetközi „HomelessTalk” - Let’s Talk About Homelessness elnevezésű **nemzetközi projektünkben** négy országból közel százan segítettek munkánkat. Az öt nyelvű kiadvány fordításában, lektorálásában, a születő szövegek közérthetővé tételében alapítványunk 25 önkéntese dolgozott közvetlenül.

Önkénteseink a **Fedél Nélkül** utcalap megjelenéséhez is számtalan kreatív segítséget nyújtottak: online szerkesztőségi találkozón ötletekkel velünk, fotódokumentáció készítésében, weboldalunk archívumának feltöltésében, közösségi oldal működtetésében, grafikai, tördelési, fordítási, archiválási munkákban, legújabbank pedig a kommunikációs munkában vettek részt, adománygyűjtő kampányainkat segítették idején is. A lapnál 2021-ben 72 önkéntes munkatárssal dolgoztunk együtt, akik közül 18-an idején érkeztek.

**Interjú a 2021-es Év Menhelyesével
Juhászné Tánczos Ritával
aki kérdezett: Guba Ildikó (rövidített beszélgetés)**

Meglehetősen rendhagyó módon kerültél a Menhely Alapítványhoz. Elmeséled, hogyan történt?

Miután megszülettek a fiam, házfelügyelőnek mentem, emellett lakásokat takarítottam. Aztán, immár 18 éve, teljesen véletlenül találkoztam egykori iskolatársammal, aki a Menhelynél dolgozott, és ő említette, hogy a Kürt utcai Nappali Centrumban takarítónőt keresnek. Fel is vettek. Esténként jártam dolgozni, amikor már üres volt a ház. Az utcai szociális munkásokon kívül igazából senkivel nem találkoztam, senkit sem ismertem. Egyik ilyen esti találkozás alkalmával az utcai szociális munkások felvetették, hogy nincs-e kedvem tanulni, és a takarítás helyett a stábben dolgozni. Tetszett a lehetőség, így a munka mellett tanultam, és majdnem ötös vizsgával lettem szociális gondozó és ápoló. Ezután dolgozhattam már az irodában. A postaküldemények kezelése, a tisztálkodás, mosás felügyelete lett a feladatom. Ez utóbbi miatt kerültem életemben először hajléktalan emberekkel személyes kapcsolatba.

Hogy élted meg a takarítói munkakör függetlensége után a nappali melegezős nyüzsgést, ahol minden szolgáltatásnak megvan a maga rendje és ideje?

Mivel addig a saját időbeosztásom szerint dolgozhattam, kezdetben azon izgultam, hogyan fogok időre beérni. Ez nem lett persze gond, hamar megszoktam. A folytonos nyüzsgéshez alkalmazkodni, a szabályokat betartani és betartatni sem volt nehéz, mivel mi heten voltunk testvérek, és otthon aztán meg kellett tanulnom mindezeket. Nagyon jó emlékeim vannak az első napokról is. A kollégák és a kliensek úgy fogadtak, mintha száz éve ismertek volna, én pedig ugyanolyan természetesen viselkedtem, mint más helyzetben. A magabiztosságom szerencsére nem hagyott el.

Most mi a feladatod?

A konyhát vezetem. Számon tartom a készleteket, előkészítem a rendeléseket, elvégzem az adminisztrációt és felügyelem a konyhában dolgozók munkáját. Ez utóbbi nem csupán irányítást jelent, hanem a velük való jó kapcsolatot, a közös reggeliket, a sokszor őszinte beszélgetéseket. Emellett koordinálom az étkezőben segítő önkénteseinket és regisztrálom az étkezni betérő embereket. Hogy ne legyen hosszú a sorban állás, mindennek fennakadás nélkül kell történnie, megesett, hogy egy óra alatt több mint 170 embert szolgáltunk ki.

Hány százalékuk nevé tudod fejből?

80 százalékukét biztosan. Még oda sem érnek a regisztrációs pulthoz, én már beírtam a nevet, sőt sok esetben a tájszámot is emlékezetből. Megtanultam, és folyamatosan tanulom, hogy kevesebb legyen a várakozás, és tudjam a nevükön szólítani őket. Hiányolnak is, ha nem én vagyok szolgálatban.

Rita főnökasszonynak hívnak az emberek. Hogyan érted ezt el?

Egyszer valamelyik ügyfelünk így szólított meg, aztán a többiek is átvették. Én szinte minden nap köztük vagyok,

akivel tudok, beszélgetek, rákérdezek a foglaltságokra, figyelek rájuk. Jóleső dolgok ezek.

Közfelkiáltásra lettél tavaly az Év Menhelyese. Mit gondolsz, miért lett tiéd a cím?

Meglepődtem, és meg is hatódtam, hiszen én csak asszisztens vagyok. A címet az itt eltöltött majdnem húsz évem jutalmának gondolom. Ismernek jól az alapítvány többi intézményében is, ugyanúgy fordulhatnak hozzám segítségért, igyekszem helytállni. Engem bármilyen feladattal meg lehet bízni, nem ijedek meg a munkától. Dolgoztam évekig utcai gondozóként is, sőt sok év kihagyás után emiatt tanultam szinte újra az autóvezetést. Sohasem az akadályokat, hanem a megoldásokat keresem.

Aki ismer, tudja, hogy remek formában vagy, tele energiával, ráadásul nap mint nap olyan csinosan érkezel, mintha munka után egyenesen kottépartira indulnál. Hogy csinálod?

Sokat jövök-megyek, nem természetem a semmittevés. Néhány éve még párhuzamosan négy munkahelyem volt, megszoktam, hogy mindenért meg kell dolgoznom. Mára már kevesebbet vállallok, inkább otthon kertészkedem, a párommal utazunk, fürdőkhöz járunk pihenni. Mindig fontos volt nekem, hogy csinos és ápolat legyek, ezt akkor sem adtam alább, amikor hajléktalan emberekkel kezdtem dolgozni. Elég sok igénytelenséget, rendtelenséget látnak maguk körül, és észreveszem, mennyire örülnek, ha egy jól öltözött, mosolygós nővel találkozhatnak, beszélgethetnek. Még akkor is, ha leginkább a pult másik oldalán látnak. Remélem, az is látszik rajtam, hogy nem fáradtam meg ebben a munkában, még sokáig leszek ilyen pörgős. Nem foglalkozom a korommal, sőt néha jól utána kell gondolnom, hogy tényleg annyi vagyok-e, amennyi. Sok tervem van még, haladni kell előre, nincs időm az öregségen rágódni.

**„Hobbim az ember”
Az Év Önkéntese 2021-ben: Marosi Attila
aki kérdezett: Rothman Lilla (rövidített beszélgetés)**

Minden évben akadnak olyan emberek a Menhely Alapítvány intézményeiben (és azokon kívül is), akiket éves teljesítményük, energiabefektetésük és munkásságuk kiemelt az egyébként is fáradhatatlanul tevékenykedő önkéntesek köréből. Marosi Attilával, a 2021-es Év Önkéntese-díj nyertesével beszélgettünk.

Fiatal kora óta vállalkozó, saját céget vezet, könyvet ír (nem is az elsőt), rendszeresen sportol, 25 éve fut, 25 éve focizik, a Balaton-átúszás rendszeres résztvevője, jógázik. Olyan példaképekkel rendelkezik, mint Magyar Bálint politikus, volt oktatási miniszter és Iványi Gábor lelkész. Aktívan keresi a helyet és a lehetőségeket, ahol így vagy úgy tud segíteni, tenni a társadalomért, és minderről végtelen szerénységgel mesél nekem.

Hova tovább?

Idén leszek ötvenedik alkalommal véradó. Ami akkor még úgy indult, hogy középiskolásként ezzel meg lehetett úszni egy napot, ez volt az első motiváció, utána azért már volt bennem némi teljesítménykényszer is. Régen kis könyvecskét adtak, abba lehetett gyűjteni a pecsétet (azóta azt elhagyták) és azon volt, hogy az ötvenediknél van valamilyen kitüntetés, én meg akkor csak néztem, hogy van ember, aki ötven alkalommal ad vért?! És látod, akad. Örepszik az ember...

Hogy kerültél kapcsolatba a Menhely Alapítvánnyal és miért éppen hozzájuk csatlakoztál?

Nyilván azt a helyet kerestem, ahol olyan emberekkel törődnek, akikkel a társadalom nem foglalkozik eléggé. A Menhely Alapítvány szerintem az egyik legelérhetőbb az interneten, az önkéntes munka keresésekor ott van az első tíz találat egyikében, ráadásul, ha jelentkezel, nagyon gyorsan jeleznek vissza.

Nagyon gördülékeny és jól szervezett az önkéntesek koordinációja, és mindig van helye új, lelkes és szociálisan is érzékeny embereknek a csapatban, ezt én is tapasztaltam. Mikor kezdődött a te tevékenykedésed?

Még csak most lesz két éve. Ahogy a világjárvány kitört, onnantól kezdve egyszer csak nem kellett mindent azonnal csinálni, lett idő, volt alkalom. Kiürült az emberek életének legalább a 10-20 százaléka. Meg kicsit ilyen háborús helyzet volt, amikor amúgy is azt érzed, hogy eggyel többet kell tenned, és nem a kényelem számít.

Kinek mi. Eléggé máshogy vagyunk képesek lereagálni a váratlan helyzeteket, sokszor nem ilyen, sőt, semennyire sem tettekre készen. Egyértelmű, hogy téged a pánik helyett cselekvésre sarkallt ez az időszak, amikor amúgy is a távolságtartás nőtt, és nem a társadalmi összetartás.

Ennek az egyik oka biztosan az, hogy empatikus vagyok, bele tudom képzelni magam a másik helyébe. Eleve mindig is nézegettem az embereket. Hobbim az ember. Viszonylag képzett vagyok pszichológiailag, amennyire lehet, tanultam az életben. És kártyáztam is, pókereztem, ott is sokat lehet tanulni az emberekről, arról, ahogyan viselkednek.

A világ jobb lesz, ha az ember beletesz valamit, és nyilván én a magam részét beleteszem, sok tudatosság van ebben.

Említetted Magyar Bálintot és Iványi Gábort, mint példaképeidet...

Rengeteg emberen segítettek és segítettek. És rengeteg ember dolgozik körülöttem, ami nagy elköteleződés mindenképpen.

De példaképeim közé sorolhatom Dr. Czeizel Endrét, akiről kedvenc könyvem írták, és amit ajánlok mindenkinek: Két életem, egy halálom a címe.

Vagy Dr. Csernus Imrét is, mert saját magán is dolgozik, nem csak a páciensein, és közben szintén sokaknak segít, sokaknál sikert ér el.

KÖSZÖNJÜK!

Munkánk eredményességét és sikereit 2021-ben is nagyban meghatározták támogató partnereink: nagyon hálásak vagyunk minden hivatalos szervnek, médiumnak és újságíróknak, nonprofit szervezetnek, iskolának, vállalkozásnak, és bizalmasan megítélt MAGÁNSZEMÉLYNEK*, akik úgy döntöttek, támogatják a hajléktalan emberek felé tett erőfeszítéseinket!

Támogatóink, együttműködő partnereink:

ALDI Magyarország Kft.
Arrels Fundáció
AVM
Baptista Szeretetszolgálat Országos Szociális Segítő Központ
Bethel Stiftung - Selbstvertretung Wohnungsloser Menschen
Budapest Főváros Önkormányzata
Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata
Budapesti Rendőrfőkapitányság Közlekedérendészeti Főosztály
Centrál Színház Nonprofit Kft.
Civil Kurázi
Divadlo bez domova
EJHA - Emberi Jogi Nevelők Országos Hálózata
ERSTE Stiftung
Európai Unió Erasmus+ Grant
Hajléktalanokért Közalapítvány
INSP
International Visegrad Fund
Magyar Államkincstár
„la Caixa” Alapítvány
Naděje
NIOK Alapítvány adjukossze.hu
OTP SimplePay Kft. adjukossze.hu
Sztereo Közhasznú Művészeti Egyesület
Tandem Színház, Pécs
TEMPUS Közalapítvány
Towarzystwo Pomocy im. Sw. Brata Alberta Kolo Gdanskie
Utcajogász Egyesület
Utcáról Lakásba Egyesület
Wunderlich Produkciós Iroda

Konzorciumi partnereink:

Baptista Integrációs Központ
BMSZKI
Hajléktalanokért Közalapítvány
Keresztény Advent Közösség Szociális Szolgálat Alapítvány
Kiút Egyesület
Léthatáron Alapítvány

Magyar Evangéliumi Testvérközösség
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
Magyar Vöröskereszt Budapesti Szervezete
Menedékház Alapítvány
Misszió Alapítvány
Myrai Vallási Közhasznú Egyesület
Rés Szociális és Kulturális Alapítvány
REVIP Szálló
Tiszta Forrás Alapítvány
Twist Olivér Alapítvány
Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye
Utcáról Lakásba Egyesület

Támogatóink:

AC Nielsen Kft.
Aquaworld Zrt.
Better and Better Kft.
Bike Maffia Egyesület
Budapestinside Kft.
BVH Budapesti Városüzemeltetési Holding Zrt.
Carbon Grafit Kft.
CoGoodwill
Csikós Consulting Kft.
DIAGEO Kft.
dm Kft.
DXC Technology Magyarország Kft.
Euroflow Zrt.
Evolvens Group Kft.
Felelősséggel az Egészséges Jövőért Alapítvány
Ganteline Kft.
Hankook Tire Magyarország Kft.
Heti Betevő
INTL FCStone LTD
Ipoly-Rákóczi Kft.
Kobuci Kft.
Kódex Könyvgyártó Kft.
Kossuth Kiadó
Liferay Hungary Kft.
Líra Könyv Zrt.
MagNet Bank Zrt.
Magnum IT Kft.
Magyar Élelmiszerbank Egyesület
Málhás Bringás

Master Program Kft.
Navilis Tanácsadó Kft.
Népszabadság Egyesület
NOKIA Solution and Networks Kft.
PCMentor Szerviz Kft.
Pozsonyi Pagony Kft.
Profintrade Kft.
Raduc Mix Kft.
Rossmann Magyarország Kft.
Semcon Magyarország Kft.
Sensitiv Kft.
TJ Invest Kft.
TopSafe Kft.
Urbis Kiadó Kft.
Varjú Fémmegmunkáló Kft.
YourCause LLC
Zenezőveg.hu Kft.

Dolgozói, munkahelyi, baráti gyűjtések:

Grafton Recruitment Hungary
IDBC Creative Solutions Kft.
Morgan Stanley Kft.
Oltyán János és barátai
OTP munkatársai
Strabag Magyarország

Rendezvények:

Centrál Színház
Örkény Színház
Sztereo Művészeti Közhasznú Egyesület

Médiatámogatók:

Civil Rádió
Katolikus Rádió
Litera.hu
Népszava
Nők Lapja Café
Partizán
prae.hu
szeretlekmagyarorszag.hu
Telex
Tilos Rádió
welovebudapest.com
Zugrádió

Pályázati támogatóink:

* Magánszemély támogatóink nevét személyiségi és adatvédelmi okokból nem hozzuk nyilvánosságra - de fontos elmondanunk, **kitartó és nagylelkű segítségükért nagyon hálásak vagyunk.**

MENHELY ALAPÍTVÁNY
Mindenkinek legyen otthona!